

Loviisan kaupunki

Tilinpäätös ja toimintakertomus 2023

Sisällysluettelo

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS	4
Kaupunginjohtajan katsaus	5
Loviisan kaupungin organisaatio	6
Loviisan kaupungin organisaatio	7
YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS	8
TOIMINTAKERTOMUSRAPORTOINTI	11
TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	17
KONSERNITILINPÄÄTÖS.....	24
Kaupunkikonsernin toiminta ja talous	25
TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	32
DEMOKRATIAPALVELUT	33
Strategiasta johdetut talousarviovuoden tavoitteet	37
Tarkastuslautakunta.....	52
Vaalit.....	54
Henkilöstö	59
KAUPUNGINKANSLIAKESKUS	60
SIVISTYS- JA HYVINVOINTIKESKUS	69
ELINKEINO- JA INFRASTRUKTUURIKESKUS.....	86
Loviisa Camping.....	102
HULEVESI TASEYKSIKKÖ	104
Liitetiedot (Hulevesi)	106
MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN.....	111
TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN, ulkoinen	115
TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN, ulkoinen (ilman liikelaitosta)	116
LOVIISAN KAUPUNKI, INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 2023 (1 000 EUROA)	118
RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN 2023 ulkoinen (ilman liikelaitosta)	122
YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIEH SITOVIEN MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA (ilman liikelaitosta)	123
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	124
KONSERNIN LASKELMAT	129
LIITETIEDOT	134
LOVIISAN VESILIIKELAITOS.....	149
Sisäinen valvonta	158

Loviisan kaupunki
TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS
2023

Kaupunginjohtajan katsaus

Jonkin uuden alku

Ensimmäinen vuosi ilman sosiaali- ja terveydenhuoltotoimintoja toi mukanaan odotetun vähennyksen taloudellisessa laajuudessa, mutta samalla odottamattomalle tuloksen parannukselle. Olimme tietoisia siirtymäkausirahahasta, joka tulisi vahvistamaan vuotta 2023, mutta nyt tuloksesta tuli parempi kuin talousarviossa ja itse asiassa suhteellisesti parempi kuin vuodesta 2022.

Ilman varauksia ja korvauksia, jotka myös liittyvät vanhoihin riitoihin sosiaali- ja terveydenhuollossa, tulos olisi ollut parempi kuin vuonna 2022. Olen erittäin ylpeä viime vuonna saavuttamastamme tuloksesta ja haluan kiittää talousosastoa vahvasta hallinnasta ja tarkkuudesta koko vuoden aikana. Erityisesti ottaen huomioon, että järjestimme Suomen Asuntomessut Loviisassa kesällä 2023 ja erilaisia lisäkustannuksia pelättiin, oli saavutus saavuttaa miltei kahden miljoonan euron ylijäämä.

Olen iloinen, että ensimmäinen vuosi Suomen historian suurimman hallinnollisen uudistuksen jälkeen meni näinkin hyvin. Valitettavasti en voi sanoa samaa hyvinvointialueista. Edessämme on valtavia haasteita saada esiin ”hyvinvointialueet 2.0” ja säästää huomattavia summia hoidossa.

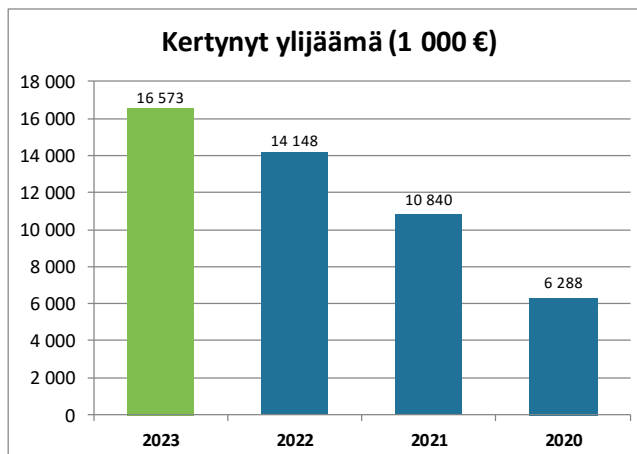
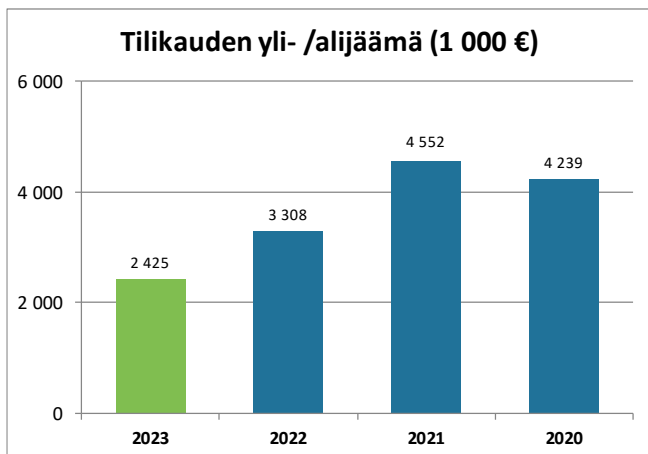
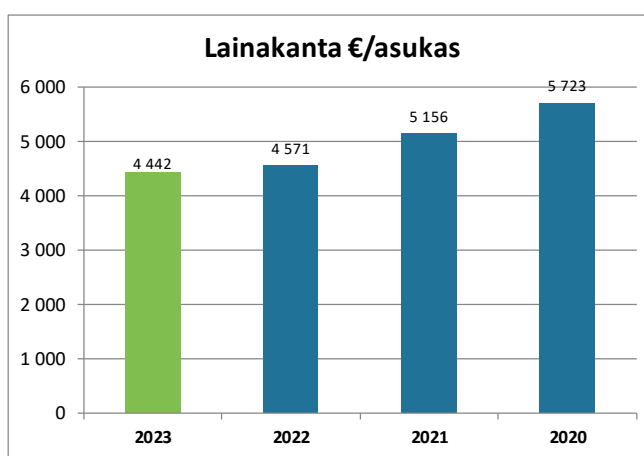
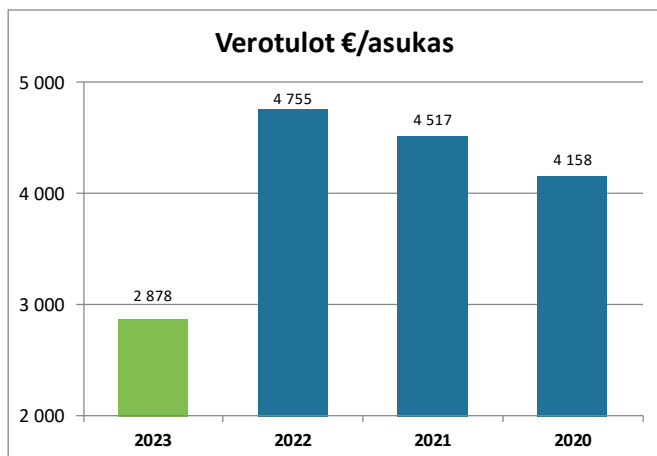
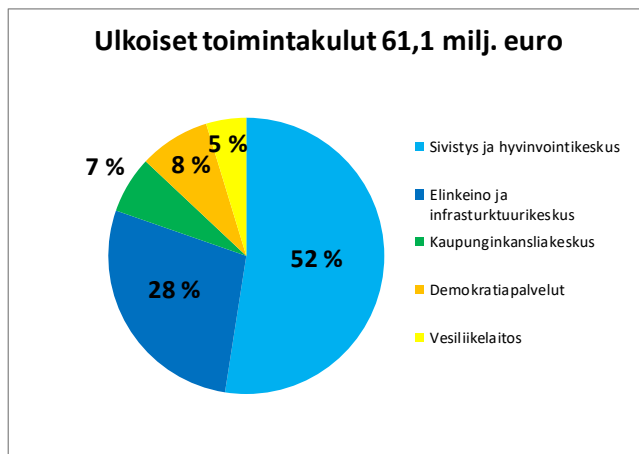
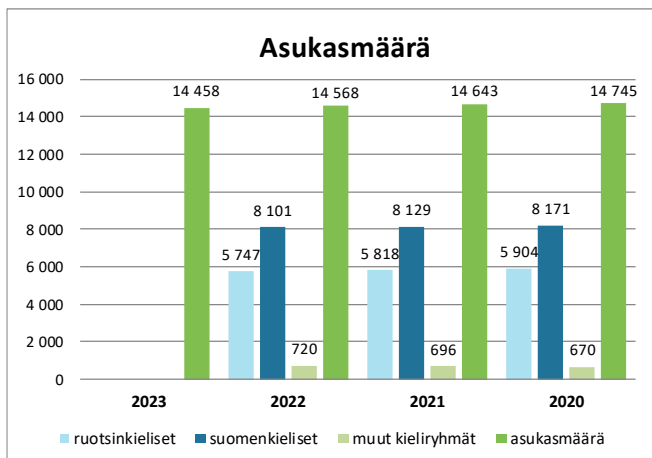
Vuosi 2023 oli jonkin uuden alku niin kaupungille kuin kaikille Suomen kunnille. Tämä vuosi oli myös itselleni jonkin uuden alku sikäli, että siirryin kaupunginjohtajasta johtajaksi Fiskarsille. Tuntuu hyvältä, että kertynyt ylijäämä tänä päivänä on samalla tasolla kuin aloittaessani 6,5 vuotta sitten. Vuonna 2023 Fortum sai kauan odotetun luvan jatkaa sähkön tuottamista molemmilla reaktoreilla vuoteen 2050 asti, mikä antaa turvaa, ennakkointia ja huomattavia tuloja Loviisan kaupungille vuosikymmenien ajaksi tulevaisuuteen. Loviisassa voidaan kahdellakin tapaa sanoa, että sähkö on hyvän elämän perusedellytys. Sähköalasta puheen ollen, minulla on yrityksen hallituksen puheenjohtajana ylimääräinen ilo voida lisätä, että kaupungin voitto-osuus kaupunkikonsernin suurimmassa yrityksessä, Kymenlaakson Sähkö Oy:ssä, saavutti kaikkien aikojen ennätyksen vuonna 2023.

Jäähyväistervehdykseni tämän viimeisen tilinpäätökseni yhteydessä on, etteivät Loviisan päättäjät houkuttuisi yksinkertaisista ratkaisuista työssä tasapainottaa kaupungin taloutta. Verojen nostamisella on negatiivinen vaikutus kaupungin vetovoimaisuuteen ja voi johtaa siihen, että tärkeämpiä mutta vaikeampia toimenpiteitä jätetään tekemättä.

Täten haluan kiittää ja toivottaa teille kaikille jatkuvaa menestystä!

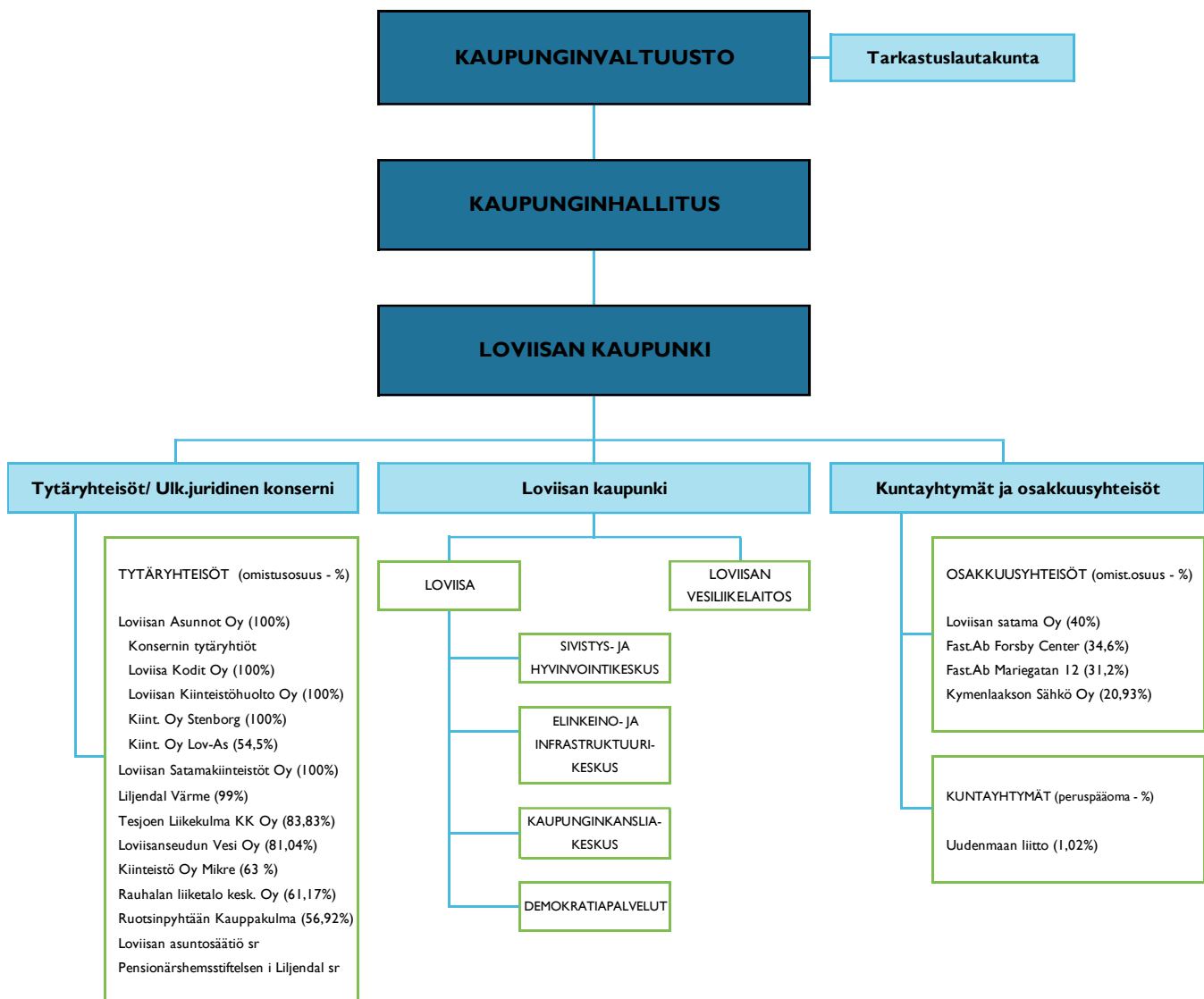
Jan D. Oker-Blom

Loviisan kaupungin organisaatio

*Hyvinvointialuemuutoksen jälkeen vuoden 2023 tiedot eivät kaikilta osin ole vertailukelpoisia aiempiin vuosiin.

Loviisan kaupungin organisaatio

YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS

Kuntatalous asettui tasapainoon vuonna 2023 – taloutta avittivat huomattavat poikkeuserät vain paperilla – taustalla poikkeustekijöitä

Vaikka kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvotiedot vuodelta 2023 jäivät hieman odotuksista, kokonaisuutena kuntatalouden tunnuslukuja voidaan pitää vahvoina. Kuntatalous saavutti viiden vuoden tauon jälkeen tasapainon, kun investoinnit huomioiva rahoitusjäämä nousi 200 miljoonan euron ylijäämään. Sitä aikaisemmin kuntatalous oli tasapainossa vuonna 2006. Myös tilikauden tulos nousi poikkeuksellisen vahvalle tasolle: 1,8 miljardiin euroon. Tiedot käyvät ilmi kuntatalouden tilaa arvioivasta Kuntaliiton tilinpäätösanalyysistä vuodelta 2023.

Kuntien vahva tilikauden tulos ohjautuu siis nopeasti kasvaneiden investointien rahoittamiseen. Kunnat käyttivät ylijäämäänsä myös lainakannan vähentämiseen alustavan arvion mukaan yhteensä 300 miljoonalla eurolla. Kuntien lainakanta on pienentynyt jo toista vuotta peräkkäin.

Valitettavasti kuntatalouden vahvat tunnusluvut saavutettiin sote-uudistukseen liittyneiden kertaluonteisten poikkeuserien avulla. Ilman niitä kuntien ja kuntayhtymien talous olisi ollut viime vuonna 1,9 miljardia euroa heikompi. Poikkeuserien taustalla vaikuttivat muun muassa vuodelta 2022 vuodelle 2023 siirtyneet 1,4 miljardin euron suuruiseksi arvioidut verotilitykset eli niin sanottu sote-uudistuksen verohäntä.

Kuntien talouden rahavirrat muuttuivat vuonna 2023 voimakkaasti, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämistä vastaavat nettokustannukset sekä niitä vastaavat verotulot, investointivastuu ja osa lainakannasta siirtyivät hyvinvointialueille.

Kuntaliiton arvion mukaan verohäntä ylittää jopa 1,4 miljardiin euroon vuonna 2023. Kunnille maksettiin ennakkollisen sote-siirtolaskelman mukaan myös noin 500 miljoonaa euroa liikaa valtionosuuksia, jotka ovat määrä periä takaisin valtiolle lähivuosina.

Kuntien toimintamenot supistuivat sote-muutoksen vuoksi arviolta 50–60 prosenttia, mutta verotuloissa muutos oli verohäntien vuoksi pienempi. Rahoitusmarkkinoiden kireä tilanne heijastui kuntasektorin korkokuluihin, jotka kasvoivat noin 150 miljoonalla. Kuntien lainakannan keskimääräiset korkokulut kasvoivat kuitenkin huomattavasti markkinakorkoa hillitymmiin. Markkinakorkojen ei odoteta palaavan vuotta 2022 edeltävälle tasolle. Rahoitusmarkkinoiden tilanne kasvatti toisaalta kuntien korkotuottoja noin 100 miljoonalla.

Lähde: Kuntaliitto

Oman alueen taloudellinen kehitys

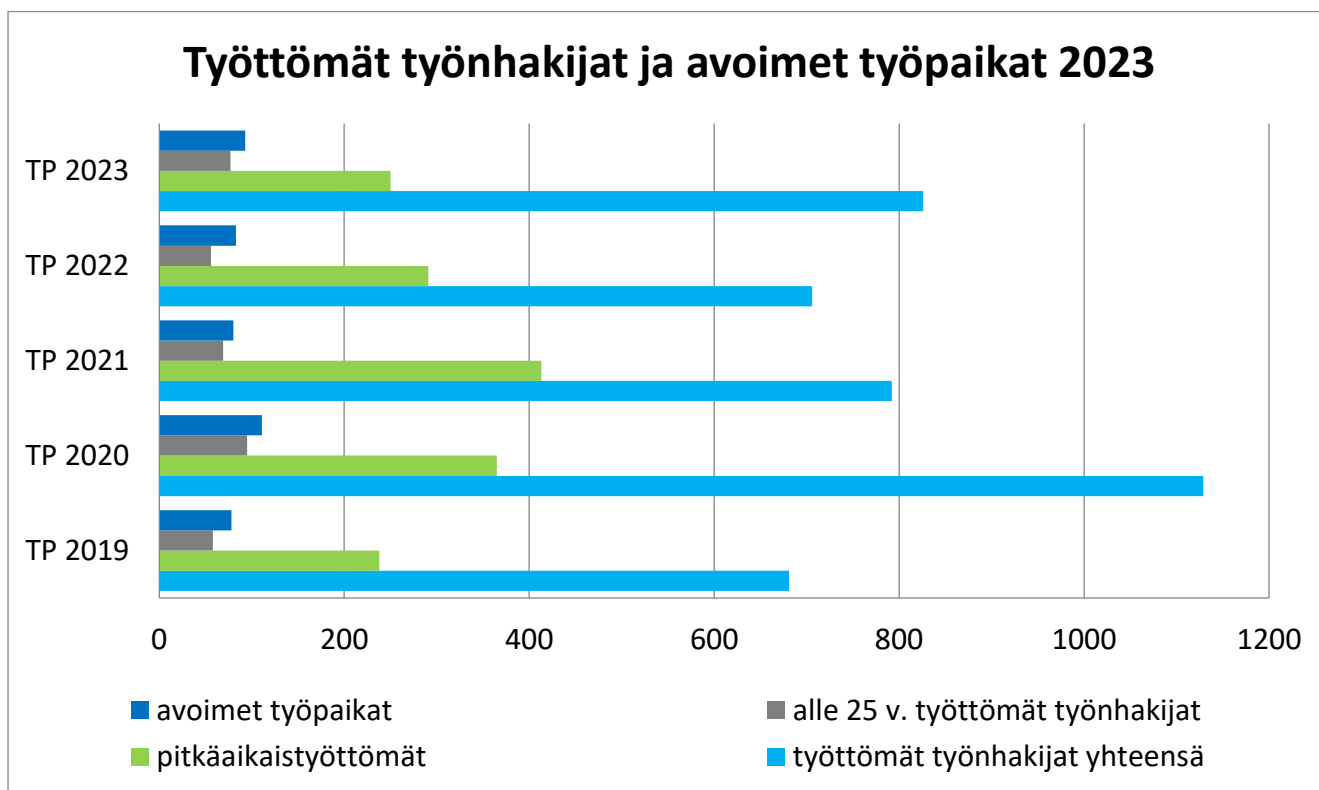
Suomen valtiontalouden epävarmuus ja epävakaa globaali markkinatilanne näkyivät selkeästi vuonna 2023 Loviisan kaupungin työllisyysluvuissa. Loviisan työttömyysasteen kehitys oli vuoden 2023 aikana vieläkin yksi Uudenmaan huonommista. Pitkäaikaistyöttömien ja yli 50-vuotiaitten työttömien osuudet ylittävät selkeästi Uudenmaan keskiarvon.

Loviisan kaupungin työttömyysaste oli 10,5 prosenttia tilinpäätöksessä 2022 ja kasvoi huomattavasti vuoden 2023 aikana, 12,3 prosenttiin. Työttömien määrä kasvoi 120 henkilöllä, ja työttömänä oli 826 henkilöä vuoden 2023 lopussa. Loviisassa oli vuoden 2023 lopussa 93 avointa työpaikkaa, kun vuonna 2023 vastaava luku oli kymmenen vähemmän, eli 83.

Loviisan kaupungissa työttömyys on vieläkin Itä-Uudenmaan korkeimpia. Loviisan kaupungin työttömyysaste on 1,5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin koko Uudenmaan työttömyysaste. Vuoden 2022 lopussa ero oli 0,9 prosenttiyksikköä, eli työttömyysaste huononi selkeästi vuonna 2023.

Loviisan kaupungissa työttömyydelle ominaista on yli 50-vuotiaiden osuus työttömistä. Yli 50-vuotiaiden osuus on 38,9 prosenttia, kun osuus vuonna 2022 oli 45,6 prosenttia. Pitkäaikaistyöttömien osuus on vielä erittäin korkealla tasolla – 30,3 prosenttia – vaikkakin se kuitenkin on huomattavasti vähentynyt vuodesta 2022, jolloin pitkäaikaistyöttömien osuus oli 41,2 prosenttia. Pitkäaikaistyöttömien osuus Uudellamaalla on 36,1 prosenttia ja yli 50-vuotiaiden osuus 33,7 prosenttia.

Loviisan kaupungin tulos

Loviisan kaupungin ja Loviisan Vesiliikelaitoksen yhteenlaskettu ylijäämä oli 2,4 miljoonaa euroa. Vesiliikelaitoksen vaikutus ulkoiseen tulokseen oli 583 157 euroa alijäämäinen. Alkuperäinen talousarvio oli 0,3 miljoonaa euroa ylijäämäinen.

Toimintatuotot ylittivät selvästi budjetoidun. Myynti- ja maksutuotot olivat talousarvion mukaiset. Ylitys selittyy sillä, että toimintatuotot ylittivät talousarvion reilulla 2,5 miljoonalla eurolla. Tämä johtuu siitä, että huomattava osa mökkitonttimyynnin tuotoista siirtyi vuodelta 2022 vuoteen 2023.

Toimintakulut ylittivät alkuperäisen talousarvion 6,4 prosentilla. Ylitystä selittää budjetoitua selvästi suuremmat palvelujen ostot, 15,6 prosentin ylitys. Ylitys selittyy pitkälti odotettua korkeammilla inflaatiota-soilla.

Verotulot asukasta kohden laskivat verrattuna vuoteen 2022 ja olivat 2 878 euroa. Vastaava luku oli 4 756 euroa asukasta kohden vuonna 2022. Kuntien vuoden 2023 tilinpäätösarvioiden mukaan verotulo asukasta kohden on keskimäärin 2 421 euroa Manner-Suomen kunnissa ja 2 414 euroa 5 000–20 000 asukkaan kunnissa. Valtionosuudet alittivat alkuperäisen talousarvion 744 000 eurolla ja olivat 24,2 miljoonaa euroa pienemmät kuin vuonna 2021. Valtionosuudet olivat yhteensä 11,1 miljoonaa euroa vuonna 2023. Valtionosuuksia maksettiin siis 769 euroa asukasta kohden, kun vuonna 2022 valtionosuuksia saatiin 2 421 euroa asukasta kohden. Koskien niin verotuloja kuin valtionosuuksia on, etteivät vuodet ole keskenään verrattavia hyvinvointialueuudistuksen seurauksena.

Vesiliikelaitoksen tulos oli negatiivinen. Alkuperäinen talousarvio oli 180 869 euroa alijäämäinen ja toteuma noin 583 157 euroa alijäämäinen. Vesiliikelaitoksen toimintatuotot jäivät noin 8 prosenttia ennustetusta, kun taas toimintakulut ylittyivät reilulla 6,6 prosentilla. Poistot toteutuivat jonkin verran talousarviota pienempinä. Vesiliikelaitoksen tulos esitetään sisältäen sisäiset erät. Tämä sisältää muun muassa veden ja jäteveden myynnin kaupungille sekä sisäisen huleveden operoinnin. Yhdisteltynä kaupungin tilinpäätökseen sisäiset erät eliminoidaan.

Tilinpäätöksessä 2023 lainat asukasta kohden olivat 4 442 euroa ja lainamäärä laski 129 eurolla jokaista loviisalaista kohden tilikauden 2023 aikana. Valtakunnallisesti arvioituna Loviisan kaupungin lainataso on kuitenkin selkeästi keskimääräisten lukujen yläpuolella.

Manner-Suomen kunnissa oli lainaa keskimäärin 3 317 euroa asukasta kohden ja asukasluvultaan Loviisan kaupungin kokoisissa kunnissa keskimäärin 3 514 euroa asukasta kohden.

Alla olevassa taulukossa on esitetty Loviisan kaupungin vuoden 2023 tilinpäätöksestä laskettuja tunnuslukuja ja vertailutietona on vuosien 2020–2022 tunnusluvut. Tunnuslukuja on verrattu myös asukasmäärältään Loviisan kaupungin kokoisten kuntien sekä Manner-Suomen kuntien vastaaviin keskiarvolukuihin.

Kaupunki ja vesiliikelaitos, ulkoiset	Tilinpäätös 2023	Tilinpäätös 2022	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2020	Kunnat, joiden asukasluku on 5 000–20 000*	Manner-Suomen kunnat keskimäärin*
Asukasluku	14 458	14 567	14 644	14 745	5 000 - 20 000	
Lainat, €/asukas	4 442	4 572	5 155	5 721	3 514	3 317
Vuosikate, % poistoista	132 %	139 %	171 %	169 %	166 %	160 %
Verotulot, €/asukas	2 878	4 756	4 517	4 158	2 414	2 421
Valtionosuudet, €/asukas	769	2 421	2 182	2 271	919	915
Toimintatuotot, €/asukas	1 253	1 714	1 766	1 626		
Toimintakulut, €/asukas	4 223	8 241	7 885	7 466		
Toimintakate, €/asukas	-2 970	-6 522	-6 023	-5 840	-2 714	-2 745
Vuosikate, €/asukas	659	696	804	727		
Tilikauden tulos, €/asukas	152	226	308	285	249	223
Rahavarat, €/asukas	606	671	1 007	1 468		

*Vertailutieto on poimittu Kuntaliiton sivuilta, ja tunnuslukutiedot ovat vuoden 2023 ennakkotietoja.

Investoinnit

Investointimenoihin oli alkuperäisessä talousarviossa 2023 varattu yhteensä 8,2 miljoonaa euroa. Toteuma on noin 6,0 miljoonaa euroa. Alitus selittyy elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen henkilöstöväjydestä, mikä johti siihen, ettei suunniteltuja investointihankkeita voitu toteuttaa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Hyvinvointialueuudistuksen seurauksena jäljelle jäänyt kunnallinen toiminta ja sitä kautta myös talous odotettiin olevan helpommin ennakoitavissa eikä siten aiheuta suurempia yllätyksiä. Euromääräisesti kunnan kokonaisuudesta katosi noin puolet ja henkilöstönäkökulmasta noin kolmannes. Seurauksena tästä valtionosuusdynamikka ei vielä ole löytänyt uutta muotoaan, mikä vielä vaikeuttaa tulevien vuosien tulosten arviointia.

Korkealla inflaatiolla ja Ukrainan sodan aiheuttamalla hintojen nousulla tulee myös olemaan kielteinen vaikutus kuntatalouteen ja niillä tulee luultavasti olemaan kielteisiä vaikutuksia myös tulevina vuosina. Ukrainaista tulevalla mahdollisella pakolaisaallolla voi myös olla odottamattomia negatiivisia vaikutuksia talouteen.

Kuntakonsernin näkökulmasta sähkön hinnan nousulla ja voimakkaalla vaihtelulla voi olla negatiivinen vaikutus omistusyhteyksyritys Kymenlaakson Sähkö Oy:hyn.

TOIMINTAKERTOMUSRAPORTOINTI

Miten sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty Loviisan kaupungissa?

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä huolehtii kaupunginhallitus. Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kaupungin varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan toteuttamisesta.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat jatkuvaa toimintaa, jota toteutetaan tavanomaiseen, päivittäiseen toimintaan liittyvällä seurannalla ja määräajoin tehtävillä arvioinneilla. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kokonaisuus rakentuu

- hallinnon järjestämisestä
- johtamisvastuista
- valvontatoimenpiteistä
- raportoinnista
- seurannasta
- arvioinnista.

Tavoitteena on jatkuva, vuosittain kehittyvä prosessi toimintatapojen edistämiseksi.

Päivitetty sisäisen valvonnan ja riskienhallintaohje hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 15.5.2019 § 55. Ohjeen mukaan riskienhallinnan kehittämistä koordinoi kaupunginjohtajan nimeämä riskienhallintatyöryhmä. Riskienhallintaryhmänä toimii kaupungin johtoryhmä.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on toteutettu aikaisemmin mukaisesti perustuen kaupungin keskuksen ja vastuuyksiköiden vuonna 2016 suorittamaan toimintaympäristöanalyysin ja sen perusteella valmisteltuun keskuskohtaiseen riskiprofiiliin, eli luetteloon keskuksen toimintaan liittyvistä merkittävimmistä riskeistä ja niiden hallinnan menettelyistä. Analyysin ja riskiprofiiliin tuloksena määriteltiin toimenpiteet, joilla varmennetaan strategisten, toiminnan ja talouden mahdollisuuksien hyödyntäminen ja riskienhallinta sekä vastuut. Toimenpiteiden avulla saadaan kohtuullinen varmuus yllä mainittujen tavoit-

teiden saavuttamisesta ja toiminnan tuloksellisuudesta. Kaupungin ja keskusten johtoryhmät kokoontuivat marraskuun lopussa yhteiseen riskienhallintaseminaariin, jossa päivitettiin muun muassa luettelo merkittävimmistä riskeistä. Keskuskohtaiset arviot ja suunnitellut toimenpiteet raportoidaan lautakunnille ja vesiliikelaitoksen arviot ja suunnitellut toimenpiteet vesiliikelaitoksen johtokunnalle. Lautakunnat ja johtokunta seuraavat myös toimenpiteiden toimeenpanoa ja tuloksellisuutta. Merkittävimmistä keskusten ja vastuualueiden mahdollisuuksista ja riskeistä sekä niille määritellyistä toimenpiteistä raportoidaan kaupunginhallitukselle.

Riskienhallintaa arvioidaan hyväksytyyn talousarvion näkökulmasta ja seuranta tehdään puolestaan osavuosisraportoinnin sekä tilinpäätöksen valmistelun yhteydessä, jolloin kaupunginhallituksella on myös riittävät tiedot lausua toimintakertomuksessa Loviisan kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Miten sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä arvioidaan?

Keskuskohtainen riskienhallinnan arviointi suoritettiin keskusten omissa johtoryhmissä hyödyntäen Kuntaliiton riskienarviointipohjaa. Loppuvuodesta 2022 otettiin käyttöön riskienhallintaohjelmisto jonka tarkoituksena on tehostaa riskien seuranta ja raportointia. Tämä helpottaa myöskin kaupungin johtoryhmää seuraamaan raportoituja riskejä säännöllisemmin vuoden aikana.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallintaohjeen mukaan riskit luokitellaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti neljään pääryhmään:

- strategiset riskit
- toiminnalliset riskit
- taloudelliset riskit
- vahinkoriskit.

Osa riskeistä on luonteeltaan sellaisia, että ne voivat periaatteessa kuulua useampaan ryhmään.

Riskien tunnistamisen jälkeen voidaan arvioida riskien hyväksyttävyyttä ja siedettävyyttä sekä etsitään tarkoituksenmukaiset riskienhallintatoimenpiteet.

Sisäinen valvonta eri toiminnoissa ja prosesseissa

Sisäinen valvonta on oleellinen osa kaupungissa tehtävää normaalia johtamistyötä ja siitä vastaavat ennen kaikkea esimiesasemassa olevat työntekijät.

Säännölliseen valvontaan kuuluvat muun muassa

- toiminnan ja toimintapoikkeamien seuranta osavuosisikatsausten yhteydessä
- talousarvion toteutumisen seuranta
- keskuskohtainen vuosittainen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteko toimintakertomuksen yhteydessä
- toimintaperiaatteiden ja ohjeiden noudattamisen valvonta
- viranhaltijoiden ja toimielinten päätösten seuranta
- osto- ja myyntilaskutuksen tarkastus- ja hyväksymisjärjestelmän ylläpitäminen
- työtehtävien ja toiminnan seuranta
- tarvittaessa puuttuminen epäkohtiin.

Sisäinen tarkastus on riippumatonta ja objektiivista toimintaa, jolla voidaan varmistaa sisäisen valvonnan toimivuus. Loviisan kaupungin sisäisen tarkastuksen palveluita käytetään kaupunginjohtajan tai kaupunginhallituksen päätöksellä tarvittaessa ostopalveluna.

Toiminnan tuloksellisuus

Tilinpäätöksen 2023 tulos toteutui budjetoitua selkeästi positiivisempana. Tähän vaikutti merkittävästi arvioitua suuremmat yhteisöverot. Toimintakulut ylittivät selkeästi suhteessa vuoden 2022 tason, johtuen lähinnä sivistyskeskuksen kuluylityksistä. Kaupunginhallitukselle raportoidulla kuukausiseurannalla ollaan pystytty jatkamaan kaupungin taloudellisen tilanteen toteumaseurantaa suhteessa talousarvioon. Suunnitelmallisuuteen, ennaltaehkäisevään toimintaan ja prosessien parantamiseen panostetaan kaikessa kaupungin toimissa. Prosessia on yleisen käsityksen mukaan pystytty pitämään hyvällä tasolla. Ennaltaehkäisevään toimintaan pyritään jatkossakin systemaattisemmin. Haasteen muodostaa varsinkin ajallisten resurssien riittävyys, jolloin toiminnan painopiste tahtoo asettua jo käsillä olevien tehtävien ratkaisemiseen.

Hallinto

Kaupunginkansliapalveluiden osalta suurimmat riskit sille, etteivät tavoitteet toteutuisi suunnitellusti, liittyvät taloudellisten resurssien ja henkilöstöresurssien riittävyyteen sekä henkilöstön työhyvinvointiin ja jaksamiseen. Nopeatempoinen arki, jossa moneen tehtäväämme vaikuttaa niin kaupungin toiminnan ulkopuolelta kuin muista keskuksistakin tulevat impulssit ja tehtävät, on haasteellinen muun muassa aikataulutuksen osalta.

Vaikka luottamus talousjärjestelmään S365 parani vuoden aikana, järjestelmän huonolla toimivuudella oli vielä vaikutuksia raporttien luotettavuuteen ja sitä kautta talousseurantaan lautakunnissa ja kaupunginhallituksessa.

Maailmantilanne, Ukrainan sota ja sitä kautta tapahtunut kyberturvallisuusympäristön muutos vaikutti merkittävästi tieto- ja viestintäteknologiapalvelujen riskianalyyysiin, jossa korostuivat tietoturvariskit ja jatkuvuudenhallintaan liittyvät riskit.

Riskejä hallittiin esimerkiksi huolehtimalla tietoturvapäivityksistä ja tunnistamalla osa-alueet, joissa tarvitaan tietoturvatuennuksia ja parempaa tiedon jakamista. Lähitulevaisuudessa korostuvat erityisesti jatkuvuudenhallinnan kehittäminen ja teknisen dokumentoinnin merkitys. Riskienhallinta on muuttuneessa tilanteessa luonteeltaan jatkuvaa ja vaatii tiimin kestävyyskehittämisen lisäksi myös taloudellisia panostuksia, esimerkiksi teknisen ympäristön redundanssin parantamiseksi. Toiminnallisiin riskeihin vuonna 2023 vaikutti myös se, ettei ICT:n kehitystyö suunnitellussa laajuudessa toteutunut johtuen henkilöstömuutoksista tieto- ja viestintäteknologiapalveluissa.

Henkilöstökyselyn vastausprosentti oli koko kaupungin tasolla 64,4% ja nousi hiukan verrattuna vuoteen 2022, jolloin se oli 64,3%. Koko kaupungin tasolla voitiin lisäksi todeta, että kyselyn kaikilla osa-alueilla tulokset paranivat hiukan verrattuna vuoteen 2022. Kehittämiskohteeksi ja riskinä koko kaupungin tasolla esille nostettiin eri työyksiköiden tavoitteiden osittainen puuttuminen ja niistä sopiminen. Yhteistoinnissa ja työyksiköissä on tulosten käsittelyn yhteydessä nostettu kyselystä kolme parhaiten toteutunutta osa-aluetta ja yksi kehitettävä osa-alue.

Sivistys- ja hyvinvointikeskus

Vuoden 2023 alusta sivistys- ja hyvinvointikeskuksen työmäärä lisääntyi merkittävästi muun muassa perusturvakeskuksesta siirtyneiden palvelujen, Ukrainan sodasta aiheutuneen maahanmuuton sekä Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen rakenteellisen muotoutumisen ja Loviisan Asuntomessuihin valmistautumisen ja siellä toimimisen johdosta. Lisäksi työehtosopimuksen mukaisten palkankorotusmuutosten toteuttaminen yleiskorotuksineen, paikallisine järjestelyerineen ja kehittämisohjelmaerineen työllistää sivistys- ja hyvinvointikeskusta suuren henkilöstömäärän vuoksi muita keskuksia paljon enemmän. Vuonna 2023 palkankorotusmuutokset piti toteuttaa huomattavan lyhyessä ajassa. Niin mittaviin korotuksiin ei ollut voitu varautua keskuksen talousarviossa.

Sivistys- ja hyvinvointikeskus vastaa koko kaupunkia koskevasta Lapsiystävällinen kunta -toimintamallin edistämistyöstä. Tämä, Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen kuuluvien tehtävien hoito esimerkiksi kehitysvammaisten lasten aamu- ja iltapäivähoidon sekä loma-ajan hoidon järjestämiseen liittyen sekä hankekoordinointi edellyttivät myös henkilöstöressurssia. Sivistys- ja hyvinvointikeskuksen hallinnon henkilöstön kuormittuneisuutta lisäsivät myös Sarastian palveluiden toimimattomuus, pätevän henkilöstön rekrytointihaasteet, maahanmuuttopalvelutarpeen voimakas lisääntyminen ja siihen pikaisia toimia edellyttävä reagointi esimerkiksi valmistavan opetuksen ja varhaiskasvatuksen nopeana järjestämisenä.

Merkittävänä riskinä on jatkossakin sivistys- ja hyvinvointikeskuksen henkilöstön kuormittuminen.

Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus

Osaavan teknisen henkilöstön rekrytointi on ollut erittäin haastavaa ja henkilöstövaje on näkynyt keskuksen palvelutasossa. Huomioiden käytettävissä olleet resurssit, keskuksen kokonaistavoitteita ei vuoden aikana olla voitu kaikilta osin saavuttaa, esimerkiksi joitakin pienempiä investointihankkeita on jouduttu siirtämään seuraavalle vuodelle. Lisäksi henkilökunnan panostaminen asuntomessuihin sitoi pitkälti resursseja muilta hankkeilta ja aiheutti työvelkaa muiden toimintojen osalle. Lakisäätöiset toiminnot on pystytty turvaamaan asianmukaisesti, palvelutarpeeseen tältä osin on pystytty vastaamaan tavoitteen mukaisesti.

Loppu vuodesta resurssitilanteeseen saatiin helpotusta uusien rekrytointien kautta tilapalvelun osalta. Voimakkaasti nousseet rakentamiskustannukset, sekä materiaalien että palvelujen osalta ja myös energian hinta ovat vaikuttaneet suuresti keskuksen euromääräiseen kulutoteumaan.

Työprosessien ja hankkeiden tehokkuuden ja taloudellisuuden seurannan merkitys korostuu kustannusten nousun myötä. Lisää ajantasaisia työkaluja tähän tullaan hankkimaan paremman seurannan mahdollistamiseksi.

Yhteistyö seudullisen kehittämissyhtiö Cursor Oy:n kanssa on jatkunut erinomaisesti. Cursor Oy:n tarjoama laadukas yrityspalvelu on saanut paljon positiivista palautetta. Cursor Oy:n ammatillisesti korkea työote on myös kehittänyt keskuksen toimintatapoja.

Keskuksen viranhaltijoita osallistui TE-palvelu-uudistuksen aluevalmisteluun sekä lainsäädännön päätösprosessiin. Loviisan kaupunginvaltuusto hyväksyi lokakuussa 2023 Porvoon työllisyysalueen sopimuksen yhteisestä toimielimestä sekä joulukuussa sopimuksen päivityksen. 1.1.2025 voimaan astuvasta TE-palvelu-uudistuksessa Porvoon työllisyysalueella järjestämisvastuullisena työvoimanviranomaisena toimii Porvoon kaupunki Loviisan kaupungille sekä Lapinjärven, Askolan, Pukkilan ja Myrskylän kunnille. Työllisyysalueen valmistelutyö ja siihen liittyvä tiedottaminen jatkuu vuonna 2024.

Keskuksen suurimmat taloudelliset riskit liittyvät korjausvelan kasvuun, sisäilmaongelmiin ja rakenteelliseen pitkäaikaistyöttömyyteen.

Konserninvalvonta

Organisaatiomuutoksen yhteydessä kaupunginhallituksen alaisuuteen perustettiin konsernijaosto. Kaupungin uusi omistajaohjaus- ja konserniohje hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 12.6.2019 § 63. Ohje jaetaan edustajille niissä yhtiöissä, jotka kuuluvat konserniin ja joissa kaupungilla on vaikutusvaltaa.

Yhtiöt voidaan jakaa kolmeen kategoriaan:

- a) Loviisan kaupungin tytäryhtiöt
- b) Loviisan kaupungin osakkuusyhteisöt
- c) muut kuntayhtymät, säätiöt.

Loviisan kaupungin omistamien yhtiöiden osalta Loviisan Asunnot Oy nousee ylitse muiden. Kaupungilla on merkittävästi pääomaa sidottuna Loviisan Asunnot Oy:ssä ja yhtiön toiminnalla on myös strateginen merkitys. Yhtiötä seurataan siksi tiiviisti ja kaupungin yhtiön hallitukseen nimeämien edustajien kanssa ylläpidetään jatkuvaa dialogia. Osakkuusyhteisöiden osalta on mainittava Kymenlaakson Sähkö Oy, joka on kaupungin ylivoimaisesti arvokkain omistus. Loviisan kaupunki on yhtiön suurin osakas ja osakassopimuksen perusteella yhtiön hallituksen puheenjohtaja on siten myös Loviisan kaupungin nimeämä.

Yleisenä linjauksena on, että kaupungilla aina on edustajia yhtiöissä, joissa kaupungilla on omistuksen perusteella siihen oikeus. Hallitusjäsenten sekä yhtiökokousten kautta näiden yhtiöiden toimintaa seurataan jatkuvasti.

Konsernijaosto on aloittanut konserniyhtiöiden toiminnan seurannan ja niiden edustajien säännöllisen tapaamisen jaostossa. Loviisan Vesiliikelaitos toimii kaupungin Y-tunnuksen alla, mutta myös vesiliikelaitos kuuluu niihin yhteisöihin, joiden toimintaa seurataan jaostossa. Vesiliikelaitos raportoi kuitenkin erikseen riskeistään kirjallisesti omalle johtokunnalleen.

Merkittävimmät taloudelliset (rahan menettämisen) riskit liittyvät muutamaan suurimpaan omistukseen. Maineen menettämiseen liittyvät riskit voivat toteutua käytännössä missä tahansa kaupungin konserniin kuuluvassa yhtiössä. Jossakin määrin maineen menettämisen haitta on myös sidoksissa siihen, minkä kokoinen ja kuinka tärkeä yhtiö on kyseessä. Maineen menettämisen riskiä pyritään rajaamaan ja hallitsemaan tiedottamalla yhtiöitä kaupungin toimintaperiaatteista ja ohjeistamalla yhtiöissä toimivia kaupungin edustajia.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osa-alueiden kehittämisalueet

Kaupunginvaltuusto hyväksyi toukokuussa 2019 päivitetyn sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen sekä kesäkuussa 2019 uuden omistajaohjaus- ja konserniohjeen.

Kehittämisalueina nähdään kaikkien keskusten ja liikelaitoksen osalta

- sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen vieminen yhä paremmin käytäntöön osaksi jokapäiväistä toimintaa
- keskusten ydinprosessien kuvausten ja ohjeiden laatiminen ja ylläpito.

Selonteko sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäisen tarkastuksen toimeksiannot ostetaan tarvittaessa ulkopuolisina asiantuntijapalveluina.

Kannanotto sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä

Kaupunginhallitus esittää keskusten raportointiin ja omaan jatkuvaan seurantaan perustuen kokonaisarvionaan, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat pääsääntöisesti hyvällä tasolla. Loviisan kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta tuottavat pääosin kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain ja hyvän hallintotavan mukaisuudesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamisen edellyttämän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen informaation riittävydestä.

Kuntakentän monet haasteet ja muutokset luovat epätietoisuutta kuntien tulevasta toiminnasta ja elinvoimaisuudesta yleensä. Loviisan kaupungin osalta tunnistetaan muun muassa haasteet liittyen

- demografiaan
- talouteen liittyvät paineet kuten tulojen ja menojen tasapinottaminen
- osaavan henkilöstön saatavuuteen ja rekrytointiin
- epävarmuus uudistusten, kuten TE-palvelut 2024, etenemisestä
- kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuus ja saavuttaminen hyvinvointialueen aloittamisen jälkeen.

Toisaalta kasvun ja elinvoiman saavuttamiseen sekä palveluiden järjestämiseen ja tuottamiseen liittyy kehittämistarpeita, joiden toteuttaminen edellyttää panostamista resursseihin ja investointeihin. Kaupungin talouden tasapainon turvaaminen edellyttää palvelutuotantoverkon ja toimintaprosessien jatkuvaa kehittämistä.

Sisäisen valvonnan järjestäminen perustuu riittävään ohjeistukseen ja että läpi organisaation toteutettu systemaattinen riskikartoitus on ajantasainen. Olennaisimmat strategiaan, toimintaan ja talouteen liittyvät erilaiset riskit on arvioitu ja organisaatiossa ymmärretään riski myös mahdollisuudeksi. Riskienhallinnan tuloksellisuus edellyttää kuitenkin vielä seurannan suunnitelmallisempaa toimeenpanoa sekä toiminnan tuloksellisuuden säännöllistä seuranta ja arviointia.

TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	2023	2022
	1000 €	1000 €
Toimintatuotot	18 114	24 965
Valmistus omaan käyttöön	0	78
Toimintakulut	-61 052	-120 049
Toimintakate	-42 939	-95 006
Verotulot	41 612	69 277
Valtionosuudet	11 119	35 274
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	78	18
Muut rahoitustulot	883	861
Korkokulut	-1 196	-286
Muut rahoituskulut	-24	2
Vuosikate	9 535	10 141
Poistot ja arvonalentumiset	-7 227	-7 274
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Tilikauden tulos	2 196	2 867
Tilinpäätössiirrot	229	441
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 425	3 308

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	29,7	20,8
<i>Tunnusluku näyttää maksurahoituksen osuus toimintamenoista</i>		
Vuosikate	9 535	10 141
<i>osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin</i>		
Vuosikate/Poistot, %	132	139
<i>Kun tunnusluvun arvo 100 % oletetaan kunnan tulo-rahoituksen olevan riittävä</i>		
Vuosikate, euroa/ asukas	659	696
Asukasmäärä	14 458	14 567

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	2023 1000 €	2022 1000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	9 535	10 141
Satunnaiset erät	-111	
Tulorahoituksen korjauserät	622	-1 356
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-6 066	-11 807
Rahoitusosuudet investointi menoihin		145
Käyttöomaisuuden myynnit	2 224	3 740
Toiminnan ja investointien rahavirta	6 204	862
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-5	-200
Antolainasaamisten vähennys		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	9 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 368	-8 901
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 000	
Oman pääoman muutokset		103
Muut maksuvalmiuden muutokset	-4 837	2 451
Rahoituksen rahavirta	-7 211	-6 547
Rahavarojen muutos	-1 007	-5 684
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	8 770	9 777
Rahavarat 1.1.	9 777	15 461
	-1 007	-5 684

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta 1000 €	-13 276	-33 618
Investointien tulorahoitus, % <i>Tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella</i>	157,19	86,95
Laskennallinen lainanhoitokate	1,16	1,21
Lainanhoitokate <i>Tunnusluku kertoo tulorahoituksen riittävyyden korkojen ja lyhennysten maksuun. Luku 2 on hyvä, 1-2 on tyydyttävä</i>	1,12	1,13
Kassan riittävyys, pv	41,7	25,3
Asukasmäärä	14 458	14 567

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2023 1000 €	2022 1000 €	VASTATTAVAA	2023 1 000 €	2022 1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	130 263	135 934	OMA PÄÄOMA	60 819	60 590
Aineettomat hyödykkeet	202	422	Peruspääoma	43 819	46 015
Aineettomat oikeudet	97	77	Arvonkorotusrahasato		
Tietokoneohjelmistot	0	0	Muut omat rahastot	324	324
Muut pitkävaikutteiset menot	105	299	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	14 251	10 943
Ennakkomaksut	0	45	Tilikauden yli-/alijäämä	2 425	3 308
Aineelliset hyödykkeet	103 627	104 622	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	4 938	5 167
Maa- ja vesialueet	8 458	8 478	Poistoero	4 938	5 167
Rakennukset	44 690	47 789	Vapaaehtoiset varaukset	0	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	49 058	36 898	PAKOLLISET VARAUKSET	5 862	3 056
Koneet ja kalusto	811	799	Eläkevaraukset		
Muut aineelliset hyödykkeet	42	2	Muut pakolliset varaukset	5 862	3 056
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	569	10 656	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 465	1 191
Sijoitukset	26 435	30 890	Valtion toimeksiannot	-32	6
Osakkeet ja osuudet	22 010	26 471	Lahjoitusrahastojen pääomat	1 174	1 185
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0	Muut toimeksiantojen pääomat	323	
Muut lainasaamiset	3 659	3 659	VIERAS PÄÄOMA	73 544	84 488
Muut saamiset	766	760	Pitkäaikainen	46 558	44 729
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 181	1 185	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	46 558	44 729
Valtion toimeksiannot			Lainat julkisyhteisöiltä		
Lahjoitusrahastojen varat	1 181	1 185	Lyhytaikainen	26 985	39 759
Muut toimeksiannot			Joukkovelkakirjalainat	10 000	13 000
VAIHTUVAT VASTAAVAT	15 184	17 374	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 668	8 866
Vaihto-omaisuus	0	1	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Aineet ja tarvikkeet	0	1	Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Saamiset	6 414	7 596	Saadut ennakot	17	13
Pitkäaikaiset saamiset	1 697	1 757	Ostovelat	3 632	8 414
Lyhytaikaiset saamiset	4 717	5 839	Muut velat	845	952
Rahoitusarvopaperit	1 086	986	Siirtovelat	4 824	8 514
Osakkeet ja osuudet	118	118	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	146 629	154 493
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	12	12			
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0			
Muut arvopaperit	956	856			
Rahat ja pankkisaamiset	7 684	8 791			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	146 629	154 493			

TASEEN TUNNUSLUVUT:		
Omavaraisuusaste, %	44,9	42,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	103,8	65,2
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000€	16 675	14 251
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 153	978
Lainakanta 31.12., 1000€	64 227	66 595
Lainakanta 31.12., €/asukas	4 442	4 572
Lainat ja vuokravastuut., 1000€	83 203	82 698
Lainat ja vuokravastuut 31.12., €/asukas	5 755	5 677
Lainasaamiset, 1000€	3 659	3 659

LOVIISAN KAUPUNGIN KOKONAISUTULOT JA MENOT 2023

TULOT	1000 €	MENOT	1000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	18 114	Toimintakulut	61 052
Verotulot	41 612	- Valmistus omaan käyttöön	
Valtionosuudet	11 119		
Korkotuotot	78	Korkokulut	1 196
Muut rahoitustuotot	883	Muut rahoituskulut	24
		Satunnaiset kulut	111
Tulorahoituksen korjauserät		Tulorahoituksen korjauserät	
- Pysyvien vastaavien		Pakollisten varausten muutos	
hyödykkeiden luovutusvoitot	-2 184	- Pakollisten varausten lis. (+), väh. (-)	-2 806
		- Pysyvien vastaavien	
		hyödykkeiden luovutustappiot	
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin		Investointimenot	6 066
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	2 224		
Pysyvien vastaavien myyntitappiot			
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset		Antolainasaamisten lisäykset	5
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	9 000	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	8 368
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		Lyhytaikaisten lainojen vähennys	3 000
Oman pääoman lisäykset		Oman pääoman vähennykset	
Kokonaistulot yhteensä	80 847	Kokonaismenot yhteensä	77 016

TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Ehdotus Kaupunginhallitus esittää tilikauden tuloksen 2 196 122,47 euroa käsittelystä seuraavaa:

- 1) Tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan 228 657 euroa
- 2) Siirretään tilikauden ylijäämä 2 424 779,47 euroa edellisten tilikausien yli- ja alijäämätileille.

LIIKELAITOKSEN VAIKUTUS KUNNAN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN

	Tilinpäätös 2023		Eliminoinnit		Tuloslaskelma kaupungin tilinpäätöksessä
	Kaupunki	Liikelaitos	Kaupunki	Liikelaitos	
Toimintatulot	29 214 410	3 818 594	-14 575 329	-344 139	18 113 535
Myyntitulot, ulkoiset	3 770 139	3 472 289			7 242 428
Myyntitulot, sisäiset	3 905 051	344 139	-3 905 051	-344 139	
Maksutuotot	1 386 844				1 385 567
Maksutuotot, sisäiset		-1 277			
Tuet ja avustukset	2 159 222				2 159 222
Tuet ja avustukset kunnalta					
Muut toimintatulot, ulkoiset	7 322 875	3 443			7 326 318
Muut toimintatulot, sisäiset	10 670 278		-10 670 278		
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintamenot	-72 986 633	-2 985 140	14 808 400	111 069	-61 052 305
Henkilöstökulut	-31 109 747	-742 974			-31 852 721
Palvelujen ostot, ulkoiset	-15 512 340	-711 519			-16 223 859
Palvelujen ostot, sisäiset	-3 955 626	-111 069	3 955 626	111 069	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, ulkoiset	-5 615 483	-1 364 713			-6 980 195
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, sisäiset	-130 387		130 387		
Avustukset	-2 179 172				-2 179 172
Avustukset liikelaitokselle					
Muut toimintamenot, ulkoiset	-3 761 493	-54 865			-3 816 358
Muut toimintakulut, sisäiset	-10 722 387		10 722 387		
Toimintakate	-43 772 224	833 454	233 071	-233 071	-42 938 770
Verotulot	41 612 079				41 612 079
Valtionosuudet	11 119 394				11 119 394
Rahoitustulot ja menot	-204 005	-53 968			-257 973
Korkotulot, ulkoiset	78 493				78 493
Korkotulot, sisäiset	31 410		-31 410		
Peruspääoman korko, sisäinen	29 338		-29 338		
Muut rahoitustulot, ulkoiset	858 016	24 924			882 940
Muut rahoitustulot, sisäiset					
Korkokulut, ulkoiset	-1 195 890				-1 195 890
Korkokulut, sisäiset	-1 168	-30 242	1 168	30 242	
Peruspääoman korko, sisäinen		-29 338		29 338	
Muut rahoituskulut, ulkoiset	-4 204	-19 312			-23 516
Muut rahoituskulut, sisäiset					
Vuosikate	8 755 245	779 486	173 491	-173 491	9 534 731
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 066 273	-1 160 926			-7 227 199
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät	-62 910	-48 500			-111 410
Tilikauden tulos	2 626 062	-429 940	173 491	-173 491	2 196 122

LIIKELAITOKSEN VAIKUTUS KUNNAN RAHOITUKSEN MUODOSTUMISEEN

	Tilinpäätös 2023		Eliminoinnit		Rahoituslaskelma kaupungin tilinpäätöksessä
	Kaupunki	Liikelaitos	Kaupunki	Liikelaitos	
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	8 755 245	779 486	173 491	-173 491	9 534 731
Satunnaiset erät	-62 910	-48 500			-111 410
Tulorahoituksen korjaukset	622 272				622 272
Luovutusvoitot ja -tappiot					
Pakollisten varausten muutos	9 314 607	730 986			10 045 594
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-4 846 662	-1 218 909			-6 065 571
Rahoitusosuudet investointeihin					
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 223 967				2 223 967
Toiminnan ja investointien rahavirta	6 691 912	-487 923	173 491	-173 491	6 203 989
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainauksen lisäykset/kunnalle/kuntayhtymälle	-1 036 925	-179 273	1 036 925	179 273	
Antolainauksen lisäykset	-5 400				-5 400
Antolainauksen vähennykset	544 512		-544 512		
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys, ulkoiset	9 000 000				9 000 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys, sisäiset	202 733	1 013 465	-202 733	-1 013 465	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys, ulkoiset	-8 068 262	-300 000			-8 368 262
Pitkäaikaisten lainojen vähennys, sisäiset	-40 000	-504 512	40 000	504 512	
Lyhytaikaisten lainojen muutos, ulkoiset	-3 000 000				-3 000 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos, sisäiset					
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	277 658				277 658
Vaihto-omaisuuden muutos	891				891
Saamisten muutos, ulkoiset	731 881	449 798			1 181 679
Saamisten muutos, sisäiset	7	-7	-7	7	
Korottomien velkojen muutos	-6 244 346	-53 191			-6 297 537
Korottomien velkojen muutos, sisäiset					
Vaikutus maksuvalmiuteen	-945 339	-61 643	503 164	-503 171	-1 006 982

KONSERNITILINPÄÄTÖS

Kaupunkikonsernin toiminta ja talous

Konsernitilinpäätökseen yhdisteltävät yhteisöt

Konsernituloslaskelmassa, -taseessa ja -rahoituslaskelmassa tarkastellaan koko kaupunkikonsernin muodostamaa taloudellista kokonaisuutta niin kuin se olisi yksi kirjanpitovelvollinen yksikkö. Konsernilaskelmiin yhdistellään kaupungin tytäryhteisöt kokonaisuutena, osakkuusyhtiöt pääomaosuusmenetelmällä sekä kuntayhtymät peruspääomaosuuksien mukaisissa suhteissa.

Osakkuusyhteisöjä ovat yhteisöt, joissa kaupungilla on merkittävä omistusosuus, mutta joissa edellä mainittua määräysvaltaa ei ole. Kuntayhtymät sisältyvät kaupungin konsernitilinpäätökseen riippumatta siitä, kuinka suuri osuus kaupungilla on kuntayhtymässä. Konsernirakenne on esitetty erillisessä kaaviossa.

Konsernin toiminnan ohjaus

Uusi kehitys- ja konsernijaosto aloitti toimintansa 2019. Jaoston nimi muutettiin konsernijaostoksi kaupunginvaltuustossa 15.6.2022. Loviisan kaupungin konserniohje hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 12.6.2019. Konserniohjeessa määritellään puitteet konserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteiden mukaisesti ja määritellään konsernijohtamista koskevat yleiset tavoitteet ja toimintaperiaatteet. Konserniohjeet koskevat Loviisan kaupunkia ja tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä sekä soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjä ja kuntayhtymiä. Ohjeella on keskeinen merkitys kaupungin omistajapolitiikan välineenä.

Kaupunkia kuntayhtymissä edustaville henkilöille annetaan myös konserniohjeen mukaisia toimintaohjeita. Edustajia informoidaan siitä, kuinka tärkeää on, että he välittävät jatkuvasti tietoa kyseisen yhteisön toiminnasta kaupungille.

Kaupunginvaltuusto hyväksyy konsernin tavoitteet ja seuraa niiden toteutumista. Kuntalain muutoksen myötä valtuusto voi asettaa kunnan konsernijohdolle tavoitteita ja määritellä periaatteita tytäryhteisöjen toiminnan ja ohjauksen valvonnasta. Valtuusto voi lisäksi asettaa tavoitteita, jotka ohjaavat kunnan edustajia tytäryhteisöjen toimielimissä. Kaupungin tilinpäätöksessä on selonteko asetettujen tavoitteiden toteutumisesta.

Kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus, kaupunginhallituksen alainen konsernijaosto sekä kaupunginjohtaja. Kaupunginhallitus johtaa kuntakonsernia ja käyttää omistajan ohjausvaltaa yhdessä konsernijaoston kanssa, kun kaupunginjohtaja vastaa operatiivisesta johtamisesta.

Konsernirakenteessa tapahtuneet muutokset 2023

Tilikauden aikana Loviisan Asunnot hankki 34,72 % lisäomistusosuuden KOy Stenborgista. Solmitun osakekaupan myötä yhtiön omistusosuus kiinteistöyhtiöstä on 100 %.

Kuntakonsernille kaudelle 2023–2025 asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Kaupunkikonsernille asetetut tavoitteet ovat laajat ja suurelta osin vaativatkin toteutuakseen koko tarkastelukauden.

1. konsernirakenteen terävöittäminen ja kokonaisnäkemys vahvistaminen
  - Loviisan Asunnot Oy toimii asuntojen vuokraamisen parissa.
  - Loviisan Asunnot Oy huolehtii siitä, että erilaisista ja erikokoisista asunnoista on tarjontaa, jolla vastataan kysyntään mahdollisimman laajasti. Tämä koskee niin asuntokauppoja kuin kunnostuksia ja uudisrakentamistakin.
  - Loviisan asuntosäätiö sr liitetään Loviisan Asunnot Oy:öön.
  - Omistajuus Kymenlaakson Sähkö Oy:ssä nähdään strategisesti merkittävänä. Omistajaohjauksella tavoitellaan vakaata osinkotuottoa ja kohtuullista sähkön siirtohinnoittelua.
  - Loviisan Satama Oy:n ja Loviisan Satamakiinteistöt Oy:n toimintaedellytyksiä ja mahdollisuuksia parempaan osingonmaksukykyyn on parannettava muun muassa maansuunnittelutoimenpitein ja infrastruktuuriin panostamalla.
2. omistajaohjauksen toteutumisen seuraaminen yhtiöissä, kokonaishyödyistä huolehtiminen ja operatiivisen johdon ja poliittisten toimielinten reagoiminen mahdollisiin puutteisiin
3. huolehtiminen siitä, että kaupungin edustajat muissa hallituksissa ovat perehtyneet konserniohjeeseemme ja että kaupungin edunvalvonta kuntayhtymissä ja osakeyhtiöissä on toimivaa ja omistajaohjauksen linjausten mukaista
4. maksaa osa kaupunginkonserniyhtiöiden voitosta osinkoina kaupungille.

Vuonna 2022 aikana alkaneella Venäjän hyökkäyssodalla Ukrainaan eli ollut juurikaan vaikutusta Loviisa-konsernin tytäryhtiöihin vuonna 2023. Olkiluoto 3:sen viivästymisellä oli merkittävä vaikutus sähkömarkkinoihin ja sitä kautta osakkuusyhtiö Kymenlaakson Sähkö Oy:n tulokseen.

Tytäryhteisöille asetetut tavoitteet on esitetty alla olevassa taulukossa.

YHTIÖ	TOIMINNALLINEN TAVOITE	TALOUDELLINEN TAVOITE	TAVOITTEIDEN TOTEUMA 1–12 / 2023
Loviisan Asunnot Oy Loviisan Asunnot Oy:n tytäryhteisöt: Loviisa Kodit Oy Loviisan Kiinteistöhuolto Oy Kiint. Oy Lov-As Kiint. Oy Stenberg	Vuokrausaste on korkea, ja kiinteistöjen ylläpito on asianmukaista. Yhtiö toimii itsenäisesti sekä omavaraisesti vuokra-asuntomarkkinoilla. Yhtiön toiminta tukee kaupungin asuntopoliittisia tavoitteita. Kiinteistöhuolto-yhtiö tekee laadukasta kiinteistönhuoltoa.	Yhtiö on taloudellisesti kannattava. Vuokrataso on kilpailukykyinen, ja vuokrien tasaukset suoritetaan kaupungin asuntopoliittisten linjausten mukaan. Erilaisia kiinteistöjen ylläpito- kustannusten säästöön tähtäviä toimenpiteitä toteutetaan taloudellisten resurssien puitteissa. Loviisan Kodit Oy:n vuokrataso on maltillinen, ja vuokrien tasaukset suoritetaan ARA:n asuntopoliittisten linjausten mukaan.	Korjaus- ja korkokulut rasittavat edelleen yhtiön taloutta.
Loviisan Asuntosäätiö sr	Vuokrausaste on korkea, ja kiinteistöjen ylläpito on asianmukaista.	Säätiön talous on tasapainossa.	Tavoitteiden mukainen.
Rauhalan Liiketalo keskinäinen Oy	Kaupungin omistamien tilojen kunnosta huolehditaan asianmukaisesti.	Yhtiön talous on tasapainossa.	Tavoitteiden mukainen.
Tesjoen Liikekulma keskinäinen kiinteistö Oy	Kaupungin omistamien tilojen kunnosta huolehditaan asianmukaisesti.	Yhtiön talous on tasapainossa.	Tavoitteiden mukainen.
Kiinteistö Oy Ruotsinpyhtään Kauppakulma	Kaupungin omistamien tilojen kunnosta huolehditaan asianmukaisesti.	Yhtiön talous on tasapainossa.	Tavoitteiden mukainen.
Oy Loviisanseudun Vesi	Tukkuveden hinta on edullinen, ja vedensaanti turvataan.	Yhtiön talous on tasapainossa.	Tavoitteiden mukainen.
Liljendal Värme Ab	Selvitetään mahdollisuutta siirtää Tesjoen aluelämpötoiminnot Liljendal Värme Ab:n vastuulle.	Yhtiön talous on tasapainossa.	Tavoitteiden mukainen.
Pensionärshemstiftelsen i Liljendal sr	Vuokrausaste säilyy korkeana, ja kiinteistöjen ylläpito on asianmukaista.	Säätiön talous on tasapainossa.	Tavoitteiden mukainen.
Loviisan Satamakiinteistöt Oy	Yhtiö pyrkii edesauttamaan vuokralaistensa, satama-alueen yhtiöiden, aluesuunnittelun ja väyläyhteyksien toimintaedellytyksiä.	Yhtiön talous on tasapainossa.	Tavoitteiden mukainen.

Tarkempia lukuja tytäryhteisöistä löytyy konsernin liitetietotaulukosta.

Konsernivalvonnan järjestäminen

Tytäryhteisöjen toiminnan seuranta kehitetään edelleen ja tärkeimpänä omistajaohjauksen työkaluna tulee kiinnittää huomiota kaupunkia edustavien henkilöiden ohjeistukseen niin tytäryhteisöissä toimimisesta kuin raportoinnista emoyhtiölle. Kuten edellä (sisäisen valvonnan osassa) on mainittu, tytäryhteisöjä on otettu mukaan vuosittaiseen riskienkartoitusprosessiin.

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT (1000 €)	2023	2022
Toimintatuotot	22 064	59 842
Toimintakulut	-63 646	-152 571
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	5 126	-127
Toimintakate	-36 457	-92 856
Verotulot	41 612	69 277
Valtionosuudet	11 119	35 274
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	-22	2
Muut rahoitustuotot	248	230
Korkokulut	-1 761	-457
Muut rahoituskulut	-26	-114
Vuosikate	14 713	11 356
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 248	-9 116
Omistuksen eliminointierot		
Arvonalentumiset		-58
Satunnaiset erät		0
Tilikauden tulos	6 354	2 181
Tilinpäätössiirrot	3	-5
Tilikauden verot	-4	-1
Laskennalliset verot	0	-2
Vähemmistöosuudet	-2	7
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	6 350	2 181

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintakate osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista

Toimintatuotot/Toimintakulut % **34,7** **39,2**

Tunnusluku näyttää maksurahoituksen osuuden toimintamenoista.

Vuosikate **14 713** **11 356**

osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennuksiin.

Vuosikate/Poistot % **178,4** **123,8**

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulo-rahoituksen olevan riittävä.

Vuosikate euroa/asukas **1 018** **780**

Asukasmäärä **14 458** **14 567**

Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	14 713	11 356
Satunnaiset erät	-111	0
Tilikauden verot	-4	-1
Tulorahoituksen korjauserät	-3 868	-660
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-9 100	-20 388
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	161
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 238	3 860
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 867	-5 673
Rahoitustoiminnan rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-5	-200
Antolainasaamisten vähen-	0	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	11 721	7 725
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 204	-9 978
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 996	-367
Oman pääoman muutokset	0	1
Muut maksuvalmiuden muutokset	277	64
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	-11	110
Saamisten muutokset	933	-1 166
Korottomien velkojen muutokset	-6 278	2 965
Rahoituksen rahavirta	-6 564	-846
Rahavarojen muutos	-2 696	-6 519
Rahavarat 31.12.	10 096	14 196
Rahavarat 1.1.	12 792	20 715

KONSERNIRAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta, €	-25 856	-42 925
Investointien tulorahoitus, %	161,7 %	56,1
Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella.		
Lainanhoitokate	1,4	1,1
Laskennallinen lainanhoitokate	1,4	1,0
Tunnusluku kertoo tulorahoituksen riittävyyden korkojen ja lyhennysten maksuun.		
Luku 2 on hyvä, 1-2 on tyydyttävä		
Kassan riittävyys, pv	43,5	28,2
Asukasmäärä	14 458	14 567

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT (1000 €)

VASTAAVAA	2023	2022	VASTATTAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	153 115	164 607	OMA PÄÄOMA	68 817	64 712
Aineettomat hyödykkeet	226	1 136	Peruspääoma	43 819	46 015
Aineettomat oikeudet	98	87	Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	7	7
Muut pitkävaikutteiset menot	127	1 003	Muut omat rahastot	475	485
Ennakkomaksut	0	45	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	18 165	16 024
Aineelliset hyödykkeet	125 826	140 071	Tilikauden yli-/alijäämä	6 350	2 181
Maa- ja vesialueet	10 879	11 122	VÄHEMMISTÖOSUUDET	639	744
Rakennukset	62 069	65 536	PAKOLLISET VARAUKSET	5 862	3 470
Kiinteät rakenteet ja laitteet	51 040	40 126	Eläkevaraukset	0	6
Koneet ja kalusto	1 070	2 242	Muut pakolliset varaukset	5 862	3 465
Muut aineelliset hyödykkeet	54	63	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 681	1 365
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankkeet	714	20 982	VIERAS PÄÄOMA	92 814	119 410
Sijoitukset	27 063	23 400	Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	63 179	70 083
Osakkuusyhteisöosuudet	22 616	18 575	Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	143	134
Osakkeet ja osuudet	3 491	3 866	Pitkäaikainen laskennallinen verovelka	0	16
Muut lainasaamiset	190	190	Lyhytaikainen korollinen pääoma	20 027	24 627
Muut saamiset	766	770	Lyhytaikainen koroton pääoma	9 466	24 521
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 357	1 358	Lyhytaikainen laskennallinen verovelka	0	0
VAIHTUVAT VASTAAVAT	15 302	23 736	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	169 813	189 702
Vaihto-omaisuus	189	602			
Saamiset	5 017	8 938			
Pitkäaikaiset saamiset	15	13			
Lyhytaikaiset saamiset	5 002	8 925			
Rahoitusarvopaperit	1 086	986			
Rahat ja pankkisaamiset	9 010	13 210			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	169 813	189 702			

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	40,9	34,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	124,1	72,6
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 euroa	24 515	18 205
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	1 696	1 250
Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 euroa	83 205	94 738
Konsernin lainat, euroa/asukas	5 755	6 504
Konsernin lainasaamiset 31.12, 1 000 euroa	190	190
Lainat ja vuokravastuut 31.12, 1000 euroa	103 421	116 293
Lainat ja vuokravastuut., €/asukas	7 153	7 983
Asukasmäärä	14 458	14 567

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

DEMOKRATIAPALVELUT

Vastuuhenkilö: kaupunginjohtaja

Demokratiapalveluiden toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2023

Alkuvuonna 2023 toiminta keskittyi vahvasti asuntomessujen valmisteluun. Asuntomessut järjestettiin Kuningattarenrannan uudella asuinalueella 7.7.-6.8.2023. Messut keräsivät Loviisaan yli 106 000 vierailijaa. Suomen Asuntomessujen tekemän kävijätutkimuksen mukaan messuvieraat käyttivät Loviisassa palveluita yli 5,2 miljoonan euron arvosta. Asuntomessujen loppuraportti julkaistiin kaupungin Internet-sivulla lokakuussa 2023. Asuntomessutapahtuma tuotti Loviisalle runsaasti medianäkyvyyttä ja lisäsi kaupungin tunnettuisuutta.

Asuntomessukesä Loviisassa huipentui kruununprinsessa Victorian ja prinssi Danielin vierailuun Loviisassa 21.9.2023. Kruununprinsessa ja kruununprinssi otettiin vastaan Raatihuonella, jonka jälkeen he kävelivät yhdessä viranhaltija- ja luottamushenkilöjohdon sekä muiden vieraiden kanssa Kuningattarenrantaan. Kuningattarenrannassa Kruununprinsessa vihki sijaitsevan aukion Victorianaukioksi. Kruununprinsessan ja prinssin vierailu Loviisassa tuotti kaupungille merkittävää valtakunnallista näkyvyyttä.

Keväällä 2023 järjestettiin Suomen 39. eduskuntavaalit, joissa valittiin kansanedustajat vaalikaudelle 2023-2027. Äänestysprosentti Loviisassa eduskuntavaaleissa oli lähes 70,0.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

Demokratiapalveluiden tuloslaskelma

Keskuksen kaupunginvaltuustoon nähden sitova määräraha on ulkoinen toimintakate.

	TALOUSARVIO 2023	TALOUSARVIO- MUUTOKSET	TALOUSARVIO 2023 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TILINPÄÄTÖS 2023	POIKKEAMA
21110 Demokratiapalvelut					
Myyntituotot	833 000		833 000	821 563	11 437
Maksutuotot				-208	208
Tuet ja avustukset				-8 937	8 937
Muut toimintatuotot	208 100		2 316 100	2 158 840	-1 950 741
Toimintatuotot yhteensä	1 041 100		1 041 100	2 971 258	-1 930 158
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	-713 789		-713 789	-665 877	-47 913
Palveluiden ostot	-1 211 130		-1 211 130	-3 215 238	2 004 108
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-51 300		-51 300	-59 262	7 962
Avustukset	-75 000		-75 000	-11 200	-63 800
Muut toimintakulut	-158 100	-95 000	-253 100	-1 113 333	860 233
Toimintakulut yhteensä	-2 209 319	-95 000	-2 304 319	-5 064 909	2 760 590
Toimintakate	-1 168 219		-1 263 219	-2 093 651	830 432
Poistot ja arvonalentumiset				-13 155	13 155
Satunnaiset tuotot ja kulut					
Sisäiset erät	-80 030		-80 030	-84 444	4 413
Kustannuslaskennalliset erät	-308 179		-308 179	-421 425	113 247

Toimintatuottojen toteutuminen

Toimintatuotot toteutuivat budjetoitua suurempana. Mökkitonttien myynti jatkui vilkkaana vielä vuonna 2023 kerryttäen myyntivoittoa 2 122 021 euroa.

Asuntomessuorganisaation messuvuoden tuotot olivat yhteensä 754 749 euroa, tulotavoitteesta jäätiin 15 251 euroa

Toimintakulujen toteutuminen

Demokratiapalveluiden kokonaisuus ylittyi 2 760 590 euroa johtuen pääosin tilinpäätökseen tehdystä pakollisesta varauksesta Apottiin liittyviä toimenpiteitä varten. Varausta tehtiin 2 225 326,60 lisää tilinpäätökseen 2023. Apotti-varauksen kokonaismäärä on taseessa 3 873 863,04.

Asuntomessuorganisaation messuvuoden toimintakulut olivat yhteensä 643 023, jääden 76 976 alle budjetoidun.

Kaupunginvaltuusto

Loviisan kaupunginvaltuustossa on 35 valtuutettua valtuustokaudella 2021–2025. Kaupunginvaltuusto kokoontui yksitoista kertaa vuonna 2023.

Päätöksiä tehtiin yhteensä 130 asiakohdassa.

Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat (ulkoinen toimintakate on sitova kaupunginvaltuustoon nähden)

Kaupunginvaltuusto

	TALOUS- ARVIO 2023	TALOUSARVIO- MUUTOKSET	TALOUSARVIO 2023 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TILINPÄÄTÖS 2023	POIKKEAMA
Toimintatuotot					
Toimintakulut	- 86 989		- 86 989	-117 513	-30 523
Toimintakate	- 86 989		- 86 989	-117 513	-30 523
Poistot ja arvonalentumiset					
Sisäiset erät	-36 226		-36 226	-36 541	-315
Kustannuslaskennalliset erät	-79 347		-79 347	-89 070	-9 723

Toimintakulut ylittivät noin 30 000 euroa. Ylitys aiheutuu maksetuista palkkioista.

LOVIISAN KAUPUNGINVALTUUSTO 1.1.-31.12.2023

RKP
 Andersson, Otto, puheenjohtaja
 Karlsson, Mikael
 Liljestrand, Tom
 Stenman, Lotte-Marie
 Thesslund, Stefan
 Hinttaniemi, Jonna
 Björkman-Nystén, Nina
 Häggblom, Kerstin
 Alm, Agneta
 Hento, Miia
 Karlsson, Kim
 Rosenberg, Thomas
 Sjöholm, Markus
 Wide, Roger

SDP
 Isotalo, Arja
 Hämäläinen, Satu
 Lappalainen, Kalevi
 Kekkonen, Jari, 1 vpj.
 Lohenoja, Meri
 Laiho, Pasi
 Tähtinen, Keijo

KOK
 Heijnsbroek-Wirén, Mia, 2 vpj.
 Fellman, Annika
 Weckman, Pamela
 Hakasaari, Petri
 Mulli, Eero
 Karvonen, Juha

Keskusta
 Peräkylä, Teemu
 Thomasson, Daniel
 Hagfors, Kari
 Hovi, Antti

Perussuomalaiset
 Parikka, Kirsti
 Stenberg, Immo

Vihreät
 Hurtta, Hanna
 Raivio, Timo

	OSALLISTUMINEN läsnä		OSALLISTUMINEN läsnä
Andersson Otto	11	Lohenoja Meri	8
Karlsson Mikael	11	Laiho Pasi	7
Liljestrand Tom	10	Tähtinen Keijo	11
Stenman Lotte-Marie	8	Heijnsbroek-Wirén Mia	11
Thesslund Stefan	10	Fellman Annika	9
Hinttaniemi Jonna	10	Weckman Pamela	8
Björkman-Nystén Nina	11	Hakasaari Petri	11
Häggblom Kerstin	11	Mulli Eero	10
Alm Agneta	11	Karvonen Juha	10
Hento Miia	3	Peräkylä Teemu	10
Karlsson Kim	5	Thomasson Daniel	9
Rosenberg Thomas	9	Hagfors Kari	10
Sjöholm Markus	10	Hovi Antti	9
Wide Roger	10	Parikka Kirsti	11
Isotalo Arja	11	Stenberg Immo	10
Hämäläinen Satu	9	Hurtta Hanna	7
Lappalainen Kalevi	10	Raivio Timo	5
Kekkonen Jari	9		

Strategiasta johdetut talousarviovuoden tavoitteet

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat avaintavoitteet

1. ELINVOIMAINEN KAUPUNKI

STRATEGINEN TAVOITE	MITTARI	KESKUSKOHTAISET TAVOITTEET (1 VUOSI)	VASTUUKESKUS	TILINPÄÄTÖS 2023
Loviisa on Suomen yrittäjämönteisin kaupunki.	Suomen Yrittäjien Kuntabarometrin tulokset	Uudistamme ja nopeutamme teollisuustonttien luovuttamiseen liittyvää prosessia. Lisäämme T-merkinnällä olevan teollisuustontti-tarjontaa.	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus	On päätetty nopeuttaa ja helpottaa luovutusprosessia päivittämällä tonttien aluehinnoittelu vastaamaan nykytilannetta. Kuntabarometri tehdään 2024.
Kaupungissa on vuoden 2024 lopussa yli 15 000 asukasta.	Tilastokeskuksen väestötilasto	Lisäämme kaupungin tunnettavuutta. Vaikutamme myönteisen kokonaiskuvan luomiseen.	Kaikki keskuskeskukset	Asukkaita 14 458 ennakkotilaston mukaisesti (vähennys 0,8%).
Tehokas maankäytön suunnittelu ja joustava kaavoitus tukevat muuttamista Loviisaan, ympäri- vuotista asumista ja yritysten sijoittumista kaupunkiin.	Nettomuutto, yritysmäärän muutos ja asemakaavojen keski-ikä	Aktivoimme ja kehitämme tonttimyyntiä. Lisäämme yleiskaavatason maankäytön suunnittelua. Aloitamme asemakaavojen ajantasaisuuden arviointityön ja asemakaavojen ajantasaistamisen.	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus	Yritysmäärän muutos +23 Nettomuutto +45 Asemakaavoja tehdään tarpeen mukaan ja laajempia ajantasaistuksia on otettu mukaan kaavoitusohjelmaan.
Parannamme Loviisan ja palveluiden saavutettavuutta (myös kaupungin sisällä) liikenneväyliä ja joukkoliikennettä kehittämällä.	Liikennevirrat, väyläinvestointien summa	Edistämme joukkoliikennettä ja väyläinvestointeja yhteistyössä valtion kanssa. Toteutamme kävelyn ja pyöräilyliikenteen edistämishjelmaa.	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus	Atomitien uuden tieyhteyden suunnittelua edistettiin yhdessä Elyn ja Fortumin kanssa laatimalla toimenpideselvitys. Selvitys tutki lisäksi Saaristotien jalankulun ja pyöräilyn turvallisuutta. Seuraava vaihe on tiesuun-

				nitelman laatiminen. Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman yhtenä tavoitteena on viihtyisät talvireitit. EKI-keskus hankki Snowdog-laitteen polkujen tekoon.
Toteutamme yritystoiminnan ja työllisyyden edistämiseen suunnattuja elinkeinopoliittisia toimia ja Loviisan työttömyys on alle 10 prosenttia vuonna 2025.	Yhteisöverokertymän kasvu, työllisyysaste	Tehostamme työllisyyspalveluita. Toteutamme elinvoimaohjelmaa. Jatkamme ja kehitämme Cursor Oy:n kanssa aloitettua yhteistyötä.	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus	Talousarvioon nähden yhteisöverokertymässä nähdään 1,8 MEUR nousu. Työttömyysaste on 12,3% (kasvanut 2,1%).
Edistämme matkailua ja pidämme koko kunnan elinvoimaisena ylläpitämällä ja vahvistamalla sen eri osien vahvuuksia.	Muuttovoitto, seutukaupunkien vetovoimatutkimus, Cursor Oy:n tutkimukset, matkailijoiden määrä	Toteutamme elinvoimaohjelmaa. Jatkamme ja kehitämme Cursor Oy:n kanssa aloitettua yhteistyötä.	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus	Cursorin raportit käsitellään lautakunnassa neljännesvuosittain.
		Tuemme kaupungin kehitystä kaavoituksen kautta.	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus	Sallivammat kaavat. Energiakaavat ovat suunnitteluvaiheessa. Ranta-alueiden kaavojen päivittämistä valmistellaan.
		Loviisa tunnetaan hyvistä sivistys- ja hyvinvointipalveluistaan sekä kulttuuristaan.	Sivistys- ja hyvinvointikeskus	Suullinen myönteinen palaute huoltajilta, käyttäjiltä ja asiakkailta. Muun muassa lapsiparlamenttitoimintaa ja erityisopetuksen järjestämistä koskevat luento- ja esiintymispyynnöt. Esimerkiksi Lapinjärven kunnan edustajien vierailu syksyllä 2023 Koskenkylän koulukeskuksessa. Palveluista kertominen ja kuntalaisten kuuleminen esi-

				merkiksi kyläiloissa: 14.2. Valkossa, 4.5. Ruukissa, 31.8. Sarvisalossa ja 24.10. Kuninkaankylässä.
		Hyödynnämme asunomessuja Loviisan näkyvyyden ja tunnettavuuden parantamiseksi.	Kaikki keskuskeskukset	<p>Vuonna 2023 museoissa vieraili ennätysmäärä kävijöitä ja mm. Strömforsin Ruukissa vierailijoiden määrät kasvoivat merkittävästi edelliseen vuoteen verrattuna Cursor Oy:n mukaan.</p> <p>Asunomessukesää varten perustettiin Ihana Loviisa -tuote. Se sisältää nettisivun, jossa matkailijalle on koottu tarvittava info loviisavierailua varten.</p> <p>Ihana Loviisa Instagram on tuotteen SoMe -kanava. Messujen ajan Vanhassa rannassa toimi Ihana Loviisa -matkailupiste.</p> <p>Ihana Loviisa -kontissa oli messujen aukiolon ajan henkilökuntaa paikalla ma-su klo 10-18.</p> <p>Loviisan pisarat neulesarja: Loviisan kaupunki sai oman villapaitamallin ystäväpäivänä 14.2.2023.</p> <p>Loviisan päivänä 25.8.2023 julkaistiin ohje myös Loviisanpisarat-villasukkiin.</p>

				Asuntomessukesän tapahtumat: Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päätti jakaa erisuuruisia tapahtuma-avustuksia messujen aikana järjestettäville tapahtumille, jotta myönteistä kuvaa kaupungista luovana, viihtyisänä ja tapahtumarikkaana asuinympäristönä edistettäisiin. Tapahtumien kohderyhmät olivat asuntomessukävijät ja muut matkailijat sekä lovisalaiset. Avustuksia myönnettiin yhteensä 40 000 €.
Ylläpidämme tasapainoista taloutta ja kohtuullista lainakantaa.	Kertynyt ylijäämä ja lainakanta euro/asukas	Pidämme talousarvion tasapainossa rakeenteelliset ja taloudelliset muutokset huomioiden.	Kaikki keskuskeskukset	Kertynyt ylijäämä 16,6 MEUR ja lainakanta 4 442 euroa/asukas vuoden 2023 tilinpäätöksessä.
		Keskitymme toiminnan tehokkuuteen, tuottavuuteen ja taloudellisuuteen.	Kaikki keskuskeskukset	Tilinpäätös ylijäämäinen 2,4 MEUR. Painotamme tehokkuutta ja tuottavuutta toiminnassamme.

2. HYVINVOIVAT ASUKKAAT JA VIIHTYISÄ KAUPUNKI

STRATEGINEN TAVOITE	MITTARI	KESKUSKOHTAISET TAVOITTEET (1 VUOSI)	VASTUUKESKUS	TILINPÄÄTÖS 2023
Lapsiystävällisessä kunnassa huomioimme lapsen edun kaikessa toiminnassamme.	Lapsiystävällinen kunta -toiminta-suunnitelman toteutuminen, lasten ja nuorten hyvinvointi-suunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteutuminen	Toteutamme Lapsiystävällinen kunta -toiminta-suunnitelmaa ja lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa.	Kaikki keskuskeskukset	Hyvinvointikyselyn 1.-28.2.2023 kyselyn tulosten mukaan vastaus kysymykseen – Tunnen Lapsen oikeuksien sopimuksen sisällön pääpiirteittäin - oli seuraava: 79,6% / 2023, 75,7 % / 2022. Lisäksi vastaus kysymykseen – Asuinkuntani toiminta on lasta kunnioittavaa – oli seuraava: 76,9 % / 2023, 74,5 % /2022. Lapsiystävällinen kunta toimintasuunnitelman toimenpiteitä on toteutettu suunnitelman mukaisesti. Esimerkkinä Lapsiparlamentin toiminta.
Edistämme laajalaisesti loviisalaisten hyvinvointia ja lähipalveluita yhdessä kuntalaisten kanssa.	Hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteutuminen, hyvinvointikyselyn tulokset	Toteutamme hyvinvointisuunnitelmaa.	Sivistys- ja hyvinvointikeskus	Hyvinvointikyselyn 1.-28.2.2023 tuloksia ja hyvinvointisuunnitelman toteutumista on läpikäyty mm. kasvatukseen ja sivistyksen sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnissa, kaupungin johtoryhmässä, HYTE-ohjauksen ja työryhmässä 23.10. ja 31.10.2023, nuorten moniammatillisen ohjauksen ja palveluverkoston kokouksessa 3.11.2023 sekä

				<p>iltakoulussa päättäjille ja vaikuttamistoimielimille 11.12.2023. Hyvinvointikyselyn tulokset osoittavat myönteistä kehitystä viime vuoden verrattuna. Esimerkiksi vastauksena kysymykseen, kuinka onnellinen olet, oli vastausten keskiarvo 3,8 / 2023, 3,6 / 2022 ja 3,7 / 2021.</p>
<p>Vaalimme luonnon monimuotoisuutta ja ylläpidämme kulttuuriympäristöä sekä edistämme ympäristön viihtyisyyttä kaikkialla kunnassa. Pidämme kunnan kiinteistöt hyvässä kunnossa.</p>	<p>Luonnon monimuotoisuutta edistävät hankkeet, asukaskyselyt, kaupungin kaupunkikuvalliset investoinnit</p>	<p>Vaalimme luonnon monimuotoisuutta ja ylläpidämme kulttuuriympäristöä sekä edistämme ympäristön viihtyisyyttä kaikkialla kunnassa. Pidämme kunnan kiinteistöt hyvässä kunnossa ja parannamme kiinteistöjen energiatehokkuutta.</p>	<p>Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus</p>	<p>Keitalavikenin alueen mahdollinen HELMI-hanke (maanomistajainfo järjestetty, luonto- ja vedenlaatuselvitykset tehty ELY:n toimesta), Koskenkylänjokilaakso valittu valtakunnalliseksi HELMI-keskittymäksi. Lillängarnan HELMI-kohdetta ovat hoitaneet laiduneläimet jo toista kesää. Stormossen-Fantsnäsin alueen suojelupäätös. Rakennus- ja ympäristölautakunnan katselmuskierros Koskenkylään. Haitallisia vieraslajeja on torjuttu useassa kohteessa puistoyksikön toimesta. Uuden pvk:n toteutus suunnitellussa on ratapiha-alueen jälleentekemisessä</p>

				huomioitu uuden kaupunkikuvallisuuden muodostuminen yhdistyen lähialueiden rakennuskantaan. Alueen luontoarvoja tullaan rakennushankkeessa säilyttämään yhteistyössä ELY-keskuksen laadittujen suunnitelmien kera. Kaupungin kaikkia kiinteistöjen kattava PTS:n luonti on aloitettu huomioiden kiinteistöjen kunto ja energiatehokkuus.
Pidämme kulttuuria, liikuntaa ja urheilua arvossa sekä edistämme kolmannen sektorin toimintaa.	Järjestetyt tapahtumat, kävijämäärät erilaisissa kulttuuri- ja liikunta-tapahtumissa, toiminta-avustusta hakeneiden määrä	Järjestämme monipuolisia tapahtumia yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.	Sivistys- ja hyvinvointikeskus	<p>Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi järjesti aikaisempien vuosien tavalla erilaisia tapahtumia:</p> <p>43 liikuntatapahtumaa 32 nuorisotapahtumaa 22 etsivä nuorisotapahtumaa Ohjaamotapahtumaa 87 kulttuuritapahtumaa 162 kirjastotapahtumaa 21 museotapahtumaa 33 pajamuseotapahtumaa</p> <p>Toiminta-avustuksia hakeneiden yhdistyksen määrä: liikunta 27 nuorisotapahtumaa 18 kulttuuri 25.</p> <p>Tämän lisäksi kohdeavustusta haki</p>

				<p>kulttuuri: 52 yhdistystä ja yksityishenkilöitä liikunta: 6 yhdistystä nuoriso: 9 yhdistystä.</p> <p>Koronapandemian hiipuminen lisäsi tapahtumien kävijämääriä vuonna 2023. Hyvinvointikyselyn 1.-28.2.2023 tulosten mukaan kirjastoissa, museoissa ja muissa vastaavissa paikoissa kävi vastaajista keskimäärin 2,6 %, kun vuonna 2022 kävijöitä oli keskimäärin 2,2 %. Vuonna 2023 oli mahdollista järjestää enemmän tapahtumia kuin vuonna 2022. Liikuntaa harrasti kyselyn tulosten mukaan 15 % vastaajista vuonna 2023, kun vastaava luku oli noin prosentit pienempi vuonna 2022 ja noin neljä % pienempi 2021.</p>
Ehkäisemme nuorten syrjäytymistä.	Hyvinvointikyselyn tulokset	Toteutamme nuorten moniammatillisen ohjaus- ja palveluverkoston toimintasuunnitelmaa.	Sivistys- ja hyvinvointikeskus	<p>Hyvinvointikyselyn 1.-28.2.2023 tulosten mukaan kysymykseen – Kuinka tyytyväinen olet kykyysi voittaa elämässä eteen tulevia vaikeuksia – vastanneista erittäin tyytyväisiä oli keskimäärin 3,7 % / 2023, kun 3,5 % / 2022. Kysymykseen - Tunnet voivasi vaikuttaa</p>

				itseäsi koskeviin asioihin asuinkunnassasi – vastan- neita alle 18-vuoti- aista oli keski- määrin 3,1 % /2023 ja 2,9 % /2022. Ohjaus- ja palveluverkoston toimintasuunnitel- maa on toteutettu. Nuoren tavoitta- miseksi hankittiin esimerkiksi nuori- so-auto (Autolob- bil) perintövaroilla. Auto on (5 pv/vko) liikkuvan nuoriso- työn käytössä. Au- tolle on avattu oma Snapchat.
--	--	--	--	---

3. VAIKUTTAVA VARHAISKASVATUS JA KORKEATASOINEN KOULUTUS

STRATEGINEN TAVOITE	MITTARI	KESKUSKOHTAISET TAVOITTEET (1 VUOSI)	VASTUUKESKUS	TILINPÄÄTÖS 2023
Koulutuksemme on hyvää, yksilöllistä, yhdenvertaista ja syrjinnästä vapaata. Varmistamme kaupungin lukio-koulutuksen ja kehitämme toisen asteen koulutusmahdollisuuksia kaikille yhteistyössä koulutusta tarjoavien oppilaitosten kanssa.	Huoltajille ja oppilaille laaditun kyselyn tulokset	Tilat, opetus ja opetusmateriaalit ovat esteettömiä.	Sivistys- ja hyvinvointikeskus	Uudet rakennukset ovat esteettömiä. Vanhemmissa rakennuksissa esteettömyys ei toteudu kaikkien rakennusten osalta tällä hetkellä. Tätä kehitetään edelleen koulujen peruskorjaushankkeiden myötä. Syksyllä 2023 toteutettiin turvallisuuskävely keskustassa ja koulujen pihojen valaistusta on parannettu. Vammaiset henkilöt on huomioitu yhdenvertaisesti kaikissa koulutuspalveluissa.
		Oppilaat osallistuvat koulun toiminnan kehittämiseen.		
		Panostamme oppimisen vaikuttavuuteen ja lasten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin.		

				<p>Oppilaskuntatoiminta on vakiintunut. Lapsiparlamentin toimintamalli on luotu näiden aktiivisten oppilaskuntien avulla. Lapsiparlamentin edustajat toimivat yhteistyössä edustamiensa oppilaskuntien hallitusten kanssa.</p> <p>Yhteistyö huoltajien kanssa ja lapsen vahvuudet, kiinnostuksenkohteet ja tuen tarpeet huomioivalla toiminnalla edistettiin lasten hyvinvointia. Arvioimalla lasten vahvuuksia ja valmiuksia edistettiin lapsen kasvua, oppimista ja kehitystä. Myös vanhemmuutta tukemalla vaikutettiin lasten hyvinvointiin.</p>
Kehitämme jatkuvasti ja aktiivisesti toimintaamme yhdessä kuntalaisten kanssa.	Osallistuminen kehittämiss-hankkeisiin, kehittämiss-hankkeiden määrä	Olemme tunnistaneeet kehittämisen tarpeen ja muun muassa hankkeen avulla vastaamme siihen oikealla mitoitetuksella.	Sivistys- ja hyvinvointikeskus	<p>Hankkeiden määrä: 2023: 28 (2022: 37)</p> <p>Hankkeet ovat toteutuneet hankesuunnitelmien mukaisesti sekä varhaiskasvatuksessa että koulutuksen puolella, ja uutta hankerahoitusta haetaan jatkuvasti.</p>
Varhaiskasvatus on lapsen hyvän elämän, kehityksen ja oppimisen edistäjä.	Yli kolme-vuotiaiden lasten osallistumisaste kaupungin varhaiskasvatuksessa on vähintään 90 prosenttia.	Yli kolmivuotiaiden lasten osallistumisaste kaupungin varhaiskasvatuksessa on vähintään 90 prosenttia.	Sivistys- ja hyvinvointikeskus	Yli 3-vuotiaiden yhteenlaskettu osallistumisaste oli 98 prosenttia 12/2023.

<p>Palvelut ovat hyvin organisoituja ja laajasti saatavilla ympäri kaupunkia.</p>	<p>Varhaiskasvatuksen asiakas-tyytyväisyyskyselyn tulokset ja perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan asiakas-tyytyväisyyskyselyn tulokset.</p>	<p>Palvelut ovat hyvin organisoituja ja saatavilla.</p>	<p>Sivistys- ja hyvinvointikeskus</p>	<p>Varhaiskasvatus sai 149 huoltajalta hyvät arvostukset verkkokyselyn 17.4.–21.5.2023 tulosten mukaan. Kyselyn aikana varhaiskasvatuksessa oli noin 470 lasta. Monivalintakysymyksien vastauksien keskiarvo oli 4,3/5 asteikolla 1–5. ”Lapsellani on mahdollisuus vaikuttaa toiminnan suunnitteluun ja sisältöön” oli ainoa väittämä, jonka keskiarvo jäi alle neljän.</p> <p>Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan kyselyyn 23.1.-5.2.2023 vastanneiden 61 (36 %) huoltajan mukaan lapsen aamutoiminnan yleisarvosanan keskiarvo oli lukuvuodelta (Iv) 2022-2023: 7,7, kun se Iv 2021-2022 oli 9,1. Iltapäivätoiminnan osalta vastaavat luvut 8,3 / 2022-2023 ja 9,0 / 2021-2022.</p>
<p>Henkilöstömme on alansa asiantuntijoita.</p>	<p>Muodollisesti kelpoisen henkilöstön osuus ja koulutukseen osallistuminen</p>	<p>Henkilöstö täyttää kelpoisuusvaatimukset.</p> <p>Henkilöstö osallistuu koulutukseen suunnitelman mukaisesti.</p>	<p>Sivistys- ja hyvinvointikeskus</p>	<p>Keskimäärin muodollisen kelpoisuuden omaa yli 90 % henkilöstöstä. Koulutukseen on osallistuttu koulutussuunnitelman mukaisesti.</p>

4. SUJUVA PÄÄTÖKSENTEKO

STRATEGINEN TAVOITE	MITTARI	KESKUSKOHTAISET TAVOITTEET (1 VUOSI)	VASTUUKESKUS	TILINPÄÄTÖS 2023
Päätösprosessimme on osaaavaa, ennakoitavaa, avointa ja kunnioittavaa.	Muutoksenhaun, kanteluiden ja oikeustapausten perusteella muutetut päätökset Valtuustossa käsiteltävien asioiden vuosikello käytössä Kyllä/Ei	Päätöksentekomme on osaaavaa, sujuvaa, ennakoitavaa, avointa ja läpinäkyvää. Laadimme valtuustossa käsiteltäville asioille vuosikellon.	Kaikki keskuskeskukset	Kaupunginvaltuuston vuosikello on laadittu, mutta siihen ei ole vielä sisällytetty osallistamistoimenpiteitä. Lisälista-asiat ovat olleet hyvin harvinaisia. Asioita on tuotu keskusteltavaksi ennen varsinaista päätöksentekoa aina kun mahdollista.
Tiedotamme ajankohtaisista asioista eri kanavissa. Kuuntelemme kuntalaisten mielipiteitä ja toiveita sekä luomme mahdollisuuksia osallistumiselle.	Kyselyiden ja vastanneiden määrä, kuulemis- ja osallistamistilaisuuksien ja niiden osanottajien määrä Osallistavan budjetoinnin malli on laadittu Kyllä/Ei	Käytämme monipuolisesti sekä perinteisiä tiedotuskanavia että sosiaalista mediaa tavoittaaksemme mahdollisimman suuren vastaanottajajoukon. Mahdollistamme vuoropuhelua. Luomme mallin osallistavalle budjetoinnille ja keulemme sitä. Kehitämme keskuskohtaista tiedottamista resurssien sallimissa puitteissa.	Kaikki keskuskeskukset	Osallistavan budjetoinnin malli on laadittu vuoden 2023 aikana. Toteutimme 13 Webropol-kyseilyä, joihin saimme 3 201 vastausta. Järjestimme 4 kyläiltaa, joihin osallistui yhteensä 213 henkilöä.
Vaikutusten arviointi on luonteva osa päätösten valmistelua.	Suoritettujen vaikutusarviointien määrä	Vaikutusten arviointipohjat ovat käytössä.	Kaikki keskuskeskukset	Vaikutusten arviointipohjat ovat käytössä.
Päätöksenteossa huomioimme kestävä kehityksen ja olemme hiili-neutraali kaupunki vuonna 2035.	Covenant of Mayors -arviointiohjelman ja seurannan tulokset	Aloitamme Covenant of Mayors -toimenpiteiden toteuttamisen.	Kaikki keskuskeskukset	Kaupunginjohtajien ilmastopolitiikan mukaisesta seuranta ei olla tehty. Kaupunki liittynyt HINKU-verkostoon. Laajennetulle johtoryhmälle järjes-

				tetty kolme ilmas- totyöpajaa vuo- den lopussa.
Kaksikielisyys on elinvoimaista.	Saatu palaute	Annamme palveluita mo- lemmilla kielillä.	Kaikki keskuksset	Ei ole saatu kak- sikielisyteen liit- tyvää palautetta.

5. ARVOSTETTU HENKILÖSTÖ

STRATEGINEN TAVOITE	MITTARI	KESKUSKOHTAISET TAVOITTEET (1 VUOSI)	VASTUUKESKUS	TILINPÄÄTÖS 2023
Edistämme henkilöstön hyvinvointia, työssä viihtymistä ja työkykyä kaikessa toiminnassamme.	Henkilöstökyselyn tulokset, terveysperusteisten poissaoloapäivien määrä, työkyvyttömyyden kustannukset	Otamme käyttöön uusia keinoja henkilöstön voimavaroja vahvistamiseksi ja työkuormittavuuden hallitsemiseksi.	Kaikki keskuskeskukset	Henkilöstökyselyn tulokset paranivat jokaisella osa-alueella verrattuna vuoteen 2022 ja lisäksi vastauprosentti oli hiukan parempi 2023 kuin vuonna 2022. Terveysperusteisten poissaolojen määrä väheni noin 400 päivällä verrattuna vuoteen 2022. Työkyvyttömyyden kustannukset vähenivät verrattuna vuoteen 2022.
Henkilöstömme määrä ja osaaminen on mitoitettu suhteessa tehtäviin. Varaamme riittävästi aikaa esihenkilötehtäviin.	Henkilöstökyselyn tulokset	Henkilöstökyselyn tulosten perusteella vähintään 80 prosenttia työntekijöistä ja esihenkilöistä kokee, että heillä on riittävästi aikaa työtehtävien suorittamiseen. Henkilöstökyselyn tulosten perusteella vähintään 80 prosenttia kokee, että he voivat käyttää tietojaan ja taitojaan työssään.	Kaikki keskuskeskukset	Vuoden 2023 henkilöstökertomuksen vastausten perusteella noin 60% koki, että heillä on riittävästi aikaa työtehtävien suorittamiseen. Vuoden 2023 henkilöstökertomuksen vastausten perusteella noin 89 % koki, että he voivat käyttää tietojaan ja taitojaan työssään.
Jokainen työntekijä tuntee tulevansa kuulluksi ja työtä kehitetään yhdessä henkilöstön kanssa.	Henkilöstökyselyn tulokset, kehityskeskustelujen toteuttaminen	Henkilöstökyselyn tulosten perusteella vähintään 80 prosenttia vastaajista kokee, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa omaan työhönsä.	Kaikki keskuskeskukset	Vuoden 2023 henkilöstökertomuksen vastausten perusteella noin 76 % koki, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa omaan työhönsä.
Laadimme työn tavoitteet ja päämäärät yhdessä henkilöstön	Jokaisella työntekijällä on ajan tasainen tehtäväkuva.	Tehtäväkuvat ovat ajan tasalla.	Kaikki keskuskeskukset	Jokaisen työntekijän/ viranhaltijan tehtäväkuvat ovat ajan tasalla.

<p>kanssa ja arvioimme vuosittain työkuvien, työtehtävien ja työprosessien ajantasaisuutta ja toimivuutta.</p>	<p>Käytyjen kehitys-keskustelujen määrä (%)</p>	<p>Jokaisen työntekijän kanssa on käyty kehitys-keskustelu.</p>		<p>Vuoden 2023 aikana 91 prosenttia kehityskeskusteluista on käyty. Syy siihen, miksi 9 prosenttia oli käymättä johtui siitä, että työntekijä on aloittanut syksyllä 2023, esihenkilö on vaihtunut tai että keskustelu on käyty tammi-kuussa 2024.</p>
<p>Tuemme henkilöstöä muuttuvassa maailmassa ja työympäristössä.</p>	<p>Koulutuspäivien määrä</p>	<p>Koulutus on suunnitelmallista ja vastaa tarpeita</p>	<p>Kaikki keskuskeskukset</p>	<p>Erilaisia koulutuspäiviä kirjattiin vuonna 2023 yhteensä 940 kappaletta (vuonna 2022: 1 586 kappaletta). Koulutuspäivien kokonaismäärä vähentyi verrattuna edellisvuoteen, johtuen perusturvakeskuksen siirtymisestä hyvinvointialueelle.</p>

Tarkastuslautakunta

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen 2023

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet.

Tarkastuslautakunta perehtyi arviointisuunnitelman ja -ohjelman mukaisesti kaupungin hallintoon ja eri toimialojen toimintaan. Tarkastuslautakunta on seurannut ja arvioinut kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden toteutumista, hallinnon toimivuutta ja kaupungin talouden kehitystä vastualueiden raportoinnin ja johtavien viranhaltijoiden lautakunnalle antamien selvitysten pohjalta.

Tarkastuslautakunta kokoontui yhteensä kaksitoista (12) kertaa, josta kahdeksan (8) kertaa keväällä ja neljä (4) kertaa syksyllä.

Kaupunginvaltuuston kaudelle 2021–2024 valitsemana tilintarkastusyhteisönä toimii KPMG Oy Ab ja vastuullisena tilintarkastajana toimii JHT, HT, CIA Martin Slotte.

Lautakunnan avustamis- ja sihteeritehtävät ostettiin tilintarkastusyhteisöiltä. Tilintarkastusyhteisö suoritti lakisääteisen tilintarkastuksen ennalta laaditun suunnitelman mukaisesti. Tarkastuslautakunnan laatima arviointikertomus ja tilintarkastajan laatima tilintarkastuskertomus vuodelta 2022 käsiteltiin kaupunginvaltuustossa 14.6.2023.

LOVIISAN TARKASTUSLAUTAKUNTA 1.1-31.12.2023

Varsinaiset jäsenet		Henkilökohtaiset varajäsenet	
Pasi Laiho, puheenjohtaja	SDP	Toni Paakkari	SDP
Eero Mulli, vpj.	KOK	Kimmo Forsberg	KOK
Mia Aitokari	RKP	Raili Äijö	RKP
Maria Grundström	RKP	Pamela Stenberg	RKP
Karl-Magnus Lindfors	RKP	Mats Lobbas	RKP
Lenita Niemelä	KESK	Kristina Pappila	KESK
Miia Marjakangas	KD	Lisbeth Konttinen	KD

Varsinaiset jäsenet	OSALLISTUMINEN Läsnä (12 kokousta)	Henkilökohtaiset varajäsenet	OSALLISTUMINEN Läsnä
Laiho Pasi, puheenjohtaja	11	Paakkari Toni	0
Mulli Eero, vpj.	1	Forsberg, Kimmo	11
Aitokari Mia	9	Äijö Raili	3
Grundström Maria	8	Stenberg Pamela	1
Lindfors Karl-Magnus	12	Lobbas Mats	0
Niemelä Lenita	12	Pappila Kristina	0
Marjakangas Miia	12	Konttinen Lisbeth	0

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

Tarkastustoimi

	TALOUS- ARVIO 2023	TALOUSARVIO- MUUTOKSET	TALOUSARVIO 2023 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TILINPÄÄTÖS 2023	POIKKEAMA
Toimintatuotot					
Toimintakulut	-39 617		-39 617	-39 783	-166
Toimintakate	-39 617		-39 617	-39 783	-166
Poistot ja arvonalentumiset					
Sisäiset erät				-306	-306
Kustannuslaskennalliset erät	-33 632		-33 632	-42 089	-8 457

Toimintakulut olivat talousarvion mukaiset.

Vaalit

Vastuuhenkilö: kaupunginkansliakeskuksen johtaja

Keväällä 2023 järjestettiin Suomen 39. eduskuntavaalit, joissa valittiin kansanedustajat vaalikaudelle 2023-2027. Äänestysprosentti Loviisassa eduskuntavaaleissa oli lähes 70,0.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat (ulkoinen toimintakate on sitova kaupunginvaltuustoon nähden)

Vaalit

	TALOUS- ARVIO 2023	TALOUSARVIO- MUUTOKSET	TALOUSARVIO 2023 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TILINPÄÄTÖS 2023	POIKKEAMA
Toimintatuotot	63 000		63 000	28 260	-34 740
Toimintakulut	-83 128		-83 128	-71 202	11 926
Toimintakate	-20 128		-20 128	-42 942	-22 814

Poistot ja arvonalentumiset

Sisäiset erät

Kustannuslaskennalliset erät

LOVIISAN KAUPUNGINHALLITUS 1.1-31.12.2023

Puheenjohtajisto

Puheenjohtaja Arja Isotalo, SDP
I varapuheenjohtaja Tom Liljestrand, RKP
II varapuheenjohtaja Petri Hakasaari, KOK

Varsinaiset jäsenet

RKP

Tom Liljestrand
Lotte-Marie Stenman
Agneta Alm
Markus Sjöholm

SDP

Arja Isotalo
Satu Hämäläinen

KOK

Petri Hakasaari
Irene Malmberg

Kesk.

Teemu Peräkylä 1.1.-31.5.2023)
Kari Hagfors (kv 17.5.2023 § 59)

Henkilökohtaiset varajäsenet

Stefan Thesslund
Carina Stenbacka
Kerstin Häggblom
Mikael Karlsson

Meri Lohenoja
Laura Hyppölä

Juha Karvonen
Katri Haverinen

Kari Hagfors
Teemu Peräkylä

Varsinaiset jäsenet	OSALLISTUMINEN Läsnä (27 kokousta)	Henkilökohtaiset varajäsenet	OSALLISTUMINEN Läsnä
Liljestrand Tom	27	Thesslund Stefan	0
Stenman Lotte-Marie	25	Stenbacka Carina	2
Alm Agneta	26	Häggblom Kerstin	2
Sjöholm Markus	25	Karlsson Mikael	2
Isotalo Arja	27	Lohenoja Meri	2
Hämäläinen Satu	21	Hyppölä Laura	3
Malmberg Irene	26	Katri Haverinen	1
Hakasaari Petri	24	Karvonen Juha	5
Peräkylä Teemu	12	Hagfors Kari	0
Hagfors Kari	14	Peräkylä Teemu	1

KONSERNIJAOSTO 1.1-31.12.2023

Puheenjohtajisto

Puheenjohtaja Satu Hämäläinen, SDP
I varapuheenjohtaja Juha Karvonen KOK
(1.1.-31.5.2023)
I varapuheenjohtaja Irene Malmberg, KOK
(KV 24.5.2023 § 69)

Varsinaiset jäsenet

RKP

Lotte-Marie Stenman
Tom Liljestrand
Miia Hento (1.1.-31.5.2023)

SDP

Satu Hämäläinen
Pertti Lohenoja

KOK

Juha Karvonen
Irene Malmberg

VIHR

Timo Raivio (KV 24.5.2023 § 69)

Henkilökohtaiset varajäsenet

Agneta Alm
Mikael Karlsson
Nina Björkman-Nystén (1.1.-31.5.2023)

Laura Hyppölä
Johannes Lindroos

Petri Hakasaari
Katri Haverinen

Onerva Arlin (KV 24.5.2023 § 69)

Varsinaiset jäsenet	OSALLISTUMINEN Läsnä	Henkilökohtaiset varajäsenet	OSALLISTUMINEN Läsnä
Stenman Lotte-Marie	0	Alm Agneta	3
Liljestrand Tom	2	Karlsson Mikael	1
Hento Miia	0	Björkman-Nystén Nina	2
Hämäläinen Satu	3	Hyppölä Laura	0
Lohenoja Pertti	1	Lindroos Johannes	2
Karvonen Juha	3	Hakasaari Petri	0
Malmberg Irene	2	Haverinen Katri	0
Raivio Timo	1	Arlin Onerva	

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2023

Loviisan kaupunginhallituksessa on yhdeksän jäsentä. Kaupunginhallitus kokoontui vuoden aikana 27 kertaa. Kaupunginhallituksen alaisuudessa toimii konsernijaosto, jossa on seitsemän jäsentä. Konsernijaosto kokoontui kolme kertaa.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat (ulkoinen toimintakate on sitova kaupunginvaltuustoon nähden)

Kaupunginhallitus

	TALOUS- ARVIO 2023	TA- MUUTOKSET	TA 2023 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TILINPÄÄTÖS 2023	POIKKEAMA
Toimintatuotot	978 100		978 100	2 942 998	1 964 898
Toimintakulut	-1 999 586	-95 000	-2 094 586	-4 836 412	-2 741 826
Toimintakate	-1 021 486	-190 000	-1 116 486	-1 893 414	-776 928
Poistot ja arvonalentumiset				-13 155	-13 155
Sisäiset erät	-43 804		-43 804	-47 575	-3 771
Kustannuslaskennalliset erät	-195 199		-195 199	-290 266	-95 066

Toimintatuotot toteutuivat budjetoitua suurempana johtuen maa-alueiden myyntivoittoista. Toimintakulut ylittivät talousarvion. Ulkoinen toimintakate ylitti talousarvion.

Asuntopesuorganisaatio

	TALOUS- ARVIO 2023	TA- MUUTOKSET	TA 2023 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TILINPÄÄTÖS 2023	POIKKEAMA
Toimintatuotot	770 000		770 000	755 391	-14 609
Toimintakulut	-625 000	-95 000	-720 000	-643 023	76 976
Toimintakate	145 000	-95 000	50 000	112 368	62 368
Poistot ja arvonalentumiset					
Sisäiset erät					
Kustannuslaskennalliset erät					

Asuntopesuorganisaation osalta ulkoinen toimintakate alitti talousarvion.

Henkilöstö

	Vakituiset			Määräaikaiset			Yhteensä		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Demokratiapalvelut	0	0	0	4	5	1	4	5	1
Kaupunginkansliakeskus	32	30	28	3	4	1	35	34	29
Perusturvakeskus	272	267	0	96	80	0	369	347	0
Sivistys- ja hyvinvointikeskus	399	406	390	130	139	142	529	545	532
Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus	83	58	63	35	33	8	118	91	71
Vesiliikelaitos	11	11	11	0	1	0	11	12	11
Yhteensä	797	772	492	268	262	152	1 065	1 034	644

TAULUKKO: Päätoiminen henkilöstö keskuksittain 31.12.2023

Yllä olevassa taulukossa oli vielä vuosien 2021 ja 2022 osalta mukana perusturvakeskuksen henkilöstö. Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle siirtyi vuoden 2022 jälkeen yhteensä 370 henkilöä. Hyvinvointialueen palvelukseen siirtyivät koko perusturvakeskuksen henkilöstö, koulukuraattorit ja -psykologit sekä noin 20 siivous- ja ruokapalveluiden työntekijää.

Loviisan kaupungissa ja Loviisan Vesiliikelaitoksessa oli vuoden 2023 lopussa voimassa yhteensä 644 päätoimista palvelussuhdetta. Näistä oli vakituisia 492 ja määräaikaisia 152. Kokonaisina henkilötyövuosina ilmaistuna kaupungin ja vesiliikelaitoksen henkilöstöresurssin käyttö vastasi yhteensä 621,1 palkallista henkilötyövuotta.

Vuonna 2023 maksettiin luottamushenkilöpalkkioita 183 henkilölle.

Palkkamenot sivukuluineen olivat vuonna 2023 kokonaisuudessaan 31 706 513 euroa.

Henkilöstöstä naisten osuus (79,3 %) oli selvästi suurempi kuin miesten (20,3 %). Henkilöstön keski-ikä oli 46,8 vuotta. Miehet olivat keskimäärin naisia hieman vanhempia. Henkilöstön keski-ikä on noussut hieman viime vuodesta.

Terveysperusteisten poissaolojen (sairauspoissaolojen) määrä laskettuna kalenteripäivinä oli 9 520 päivää vuonna 2023. Poissaolopäivien määrä väheni verrattuna vuoteen 2022, jolloin luku laskettuna työpäivinä oli 9 963. Sairauspäivien määrä väheni täten noin 400 päivällä. Suhteutettuna henkilöstömäärään 31.12. poissaolot olivat 14,7 työpäivää työntekijää kohden (2022: 15,8 päivää).

Vuonna 2023 eläkkeelle jäi 20 henkilöä, kun vuoden 2022 vastaava luku oli 22 henkilöä. Vanhuuseläkkeelle jääneiden keski-ikä oli 64,6 vuotta (vuonna 2022: 62,5 vuotta).

KAUPUNGINKANSLIAKESKUS

Vastuuhenkilö: vt. kaupunginjohtaja

Kaupunginkansliakeskuksen toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2023

Maailmantilanne, Ukrainan sota ja sitä kautta inflaatio näkyivät vielä jossakin määrin kaupungin toiminnassa vuoden 2023 aikana.

Kaupunginkansliakeskuksen organisaatiomuutos astui voimaan 1.1.2023. Organisaatiomuutoksen johdosta kaupunginjohtaja toimi vuoden 2023 alusta keskuksen johtajana ja henkilöstöpalvelut siirtyivät talousjohtajan alaisuuteen. Kaupunginkansliakeskuksessa oli vuoden 2023 aikana merkittäviä henkilöstömuutoksia hallintojohtajan ja tietohallintopäällikön siirryttyä toisten työnantajien palvelukseen ja uuden hallintojohtajan aloitettua virassa kesäkuussa 2023. Henkilöstömuutoksista ja niiden johdosta tehdyistä tilapäisistä tehtävien järjestelyistä huolimatta valmistelutyö ja muiden tehtävien hoitaminen jatkui suunnitelmallisesti ja häiriöttä. Kaupunginkansliakeskuksessa järjestettiin keväällä 2023 eduskuntavaalit. Asuntomessut vaikutti keskuksen toimintaan laajasti koko vuoden ajan esimerkiksi viestinnässä.

Tieto- ja viestintäteknologiapalveluissa toteutettiin esimerkiksi asuntomessuihin liittyvien tietoliikenneyhteysien ja ICT-tuen järjestäminen, kaupungin virtuaaliympäristön päivittäminen, varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmän ja uuden kuntarekisterin käyttöönotto sekä puhepalveluiden ja työajanseurantajärjestelmän kilpailutus.

Syksyllä kaupunginhallitus päätti, että kaupungin henkilöstön työterveyspalveluiden tuottajaksi valittiin Mehiläinen Oy 1.4.2024 lähtien ja 31.3.2028 saakka ja mahdollisella kahden vuoden optiolla. Painopiste työkyvyn tukemisessa on pysynyt ennakoivana, ja työhön paluuta tuetaan aktiivisesti jo varhaisessa vaiheessa sekä esihenkilöiden toiminnassa että työterveysneuvotteluissa. Tämän lisäksi työterveyshuollon kanssa on jatkettu toimenpiteitä mielenterveyden tueksi työssä.

Riskianalyysi

Kaupunginkansliapalveluiden osalta suurimmat riskit sille, etteivät tavoitteet toteutuisi suunnitellusti, liittyvät taloudellisten resurssien ja henkilöstöresurssien riittävyyteen sekä henkilöstön työhyvinvointiin ja jaksamiseen. Nopeatempoisen arki, jossa moneen tehtäväämme vaikuttaa niin kaupungin toiminnan ulkopuolelta kuin muista keskuksistakin tulevat impulssit ja tehtävät, on haasteellinen muun muassa aikataulutuksen osalta.

Vaikka luottamus talousjärjestelmään S365 parani vuoden aikana, järjestelmän huonolla toimivuudella oli vielä vaikutuksia raporttien luotettavuuteen ja sitä kautta talousseurantaan lautakunnissa ja kaupunginhallituksessa.

Maailmantilanne, Ukrainan sota ja sitä kautta tapahtunut kyberturvallisuusympäristön muutos vaikutti merkittävästi tieto- ja viestintäteknologiapalvelujen riskianalyysiin, jossa korostuivat tietoturvariskit ja jatkuvuudenhallintaan liittyvät riskit.

Riskejä hallittiin esimerkiksi huolehtimalla tietoturvapäivityksistä ja tunnistamalla osa-alueet, joissa tarvitaan tietoturvatilanteita ja parempaa tiedon jakamista. Lähitulevaisuudessa korostuvat erityisesti jatkuvuudenhallinnan kehittäminen ja teknisen dokumentoinnin merkitys. Riskienhallinta on muuttuneessa tilanteessa luonteeltaan jatkuvaa ja vaatii tiimin kestävyuden kehittämisen lisäksi myös taloudellisia panostuksia, esimerkiksi teknisen ympäristön redundanssin parantamiseksi. Toiminnallisiin riskeihin vuonna 2023 vaikutti myös se, ettei ICT:n kehitystyö suunnitellussa laajuudessa toteutunut johtuen henkilöstömuutoksista tieto- ja viestintäteknologiapalveluissa.

Henkilöstökyselyn vastausprosentti oli koko kaupungin tasolla 64,4% ja nousi hiukan verrattuna vuoteen 2022, jolloin se oli 64,3%. Koko kaupungin tasolla voitiin lisäksi todeta, että kyselyn kaikilla osa-alueilla tulokset paranivat hiukan verrattuna vuoteen 2022. Kehittämiskohteeksi ja riskinä koko kaupungin ta-

solla esille nostettiin eri työyksiköiden tavoitteiden osittainen puuttuminen ja niistä sopiminen. Yhteistoinnassa ja työyksiköissä on tulosten käsittelyn yhteydessä nostettu kyselystä kolme parhaiten toteutunutta osa-aluetta ja yksi kehitettävä osa-alue.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

Kaupunginkansliakeskuksen tuloslaskelma

Keskuksen kaupunginvaltuustoon nähden sitova määräraha on ulkoinen toimintakate.

	TALOUSARVIO 2023	TALOUSARVIO- MUUTOKSET	TALOUSARVIO 2023 MUUTOS- TEN JÄLKEEN	TILINPÄÄTÖS 2023	POIKKEAMA
Myyntituotot	27 400		27 400	30 291	2 891
Maksutuotot				-675	-675
Tuet ja avustukset	140 000		140 000	155 570	15 570
Muut toimintatuotot	200		200	0	-200
Toimintatuotot	167 600		167 600	185 185	17 585
Henkilöstökulut	-2 027 993		-2 027 993	-1 887 887	140 106
Palvelujen ostot	-2 034 505		-2 034 505	-1 935 984	98 521
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-86 350		-86 350	-116 107	-29 757
Avustukset	-34 000		-34 000	-33 886	114
Muut toimintakulut	-121 210		-121 210	-101 828	19 382
Toimintakulut	-4 304 058		-4 304 058	-4 075 692	228 366
Toimintakate ulkoinen	-4 136 458		-4 136 458	-3 890 507	245 951
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>	<i>-12 845</i>		<i>-12 845</i>	<i>-44 594</i>	<i>-31 749</i>
<i>Sisäiset erät</i>	<i>-221 633</i>		<i>-221 633</i>	<i>-108 246</i>	<i>113 387</i>
<i>Kustannuslaskennalliset erät</i>	<i>3 224 963</i>		<i>3 224 963</i>	<i>3 668 003</i>	<i>443 040</i>

Toimintatuottojen toteutuminen

Toimintatuotot toteutuivat arvioitua parempina.

Toimintakulujen toteutuminen

Toimintakulut toteutuivat arvioitua pienempinä. Merkittävimmät alitukset olivat henkilöstökuluissa sekä palvelujen ostoissa.

Toimintakatteen toteutuminen

Kulujen selkeästä alituksesta johtuen, toimintakate oli selkeästi budjetoitua parempi.

Avaintavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

Kaupunkistrategiasta ja toiminnan painopisteistä johdetut, kaupunginvaltuustoon nähden sitovat avaintavoitteet vuodelle 2023 ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi

Kaupunginkansliakeskuksen toiminnan painopisteet

1. ELINVOIMAINEN KAUPUNKI

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö	Toteuma 2023
Kaupungissa on vuoden 2024 lopussa yli 15 000 asukasta.				
Lisäämme kaupungin tunnettavuutta. Vaikutamme myönteisen kokonaiskuvan luomiseen.	Myönteinen kaupunkikuva. Myönteinen työnantajakuva.	Asuntomessut, rekrytointikanavien kehittäminen, brändikäsikirja.	Kaupungin-hallitus, kaupungin-johtaja, henkilöstö-päällikkö, viestintä- ja markkinointiasiantuntija	<p>Markkinoimme Loviisaa asuin- ja vierailupaikana Asuntomessuilla, Matka- ja Kevät-messuilla sekä muiden ilmoitus- ja viestintä-kanavien kautta.</p> <p>Urasivu, jossa tarkemmin esitellään kaupungin eri palveluita, otettiin käyttöön Kunta-rekryssä.</p> <p>Brändikäsikirjan laatiminen siirtyi vuoteen 2024.</p>
Edistämme matkailua ja pidämme koko kunnan elinvoimaisena ylläpitämällä ja vahvistamalla sen eri osien vahvuuksia.				
Hyödynnämme asuntomessuja Loviisan näkyvyyden ja tunnettavuuden parantamiseksi.	Näkyvyys valtakunnallisessa mediassa.	Tiedotteet, tilaisuudet ja markkinointikampanjat.	Viestintätiimi yhteistyössä asuntomessuorganisaation ja muiden keskusten kanssa	Lisäsimme Loviisan näkyvyyttä tiedotteilla, mainoksilla ja tilaisuuksilla (muun muassa kruununprinssessa Victorian vierailu) sekä kampanjoilla (muun

				muassa Ihana Loviisa, Loviisanpisarat-viljapaita).
Ylläpidämme tasapainoista taloutta ja kohtuullista lainakantaa.				
Pidämme talousarvion tasapainossa rakenteelliset ja taloudelliset muutokset huomioiden.	Toimintamme ja talous ovat tasapainossa.	Talousraportoinnin tehokas seuranta ja kehittäminen taloudelliset muutokset huomioiden.	Kaupungin-johtaja, talousjohtaja	Pysyimme talousarviossa rakenteelliset muutokset huomioiden.
Keskitymme toiminnan tehokkuuteen, tuottavuuteen ja taloudellisuuteen.	Teemme oikeat asiat oikeaan aikaan. Tuemme keskeisten perustehtävien toteutusta.	Laadimme ja päivitämme ohjeistuksia. Kehitämme sisäisiä prosesseja ja toimintatapoja, tiedonkulkua, työnjakoa ja neuvontapalveluitamme.	Keskuksen esihenkilöt	Työtehtäviä ja vastuita jaettiin uudelleen. Yksittäisten hankinta-sopimusten tarvetta arvioitiin ja muista kuin välttämättömistä sopimuksista luovutaan.

2. HYVINVOIVAT ASUKKAAT JA VIIHTYISÄ KAUPUNKI

KESKUKSEN AVAINTA-VOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualue-tason avainta-voitteet (lautakuntataso)	Toiminta-suunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö	Toteuma 2023
Lapsiystävällisessä kunnassa huomioimme lapsen edun kaikessa toiminnassamme.				
Toteutamme Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelmaa ja lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa.	Toteutamme osaltamme Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelmaa ja lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa.	Lapsiystävällisen kunnan esittely lisätään kaupungin henkilöstön perehdytys-ohjeeseen. Osallistumme Lapsiystävällisen kunnan viestintä-suunnitelman laatimiseen.	Henkilöstöpäällikkö ja työhyvinvointi-koordinaattori Viestintä- ja markkinointiasiantuntija	Teimme Lapsiystävällisen kunnan esittelyvideon henkilöstölle. Osallistuimme viestintä-suunnitelman laatimiseen.

4. SUJUVA PÄÄTÖKSENTEKO

KESKUKSEN AVAINTA-VOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /henkilö	Toteuma 2023
Päätösprosessimme on osaavaa, ennakoitavaa, avointa ja kunnioittavaa.				
<p>Päätöksentekomme on osaavaa, sujuvaa, ennakoitavaa, avointa ja läpinäkyvää. Laadimme valtuustossa käsiteltäville asioille vuosikellon.</p>	<p>Vuosikello on käytössä ja sujuvoittaa asioiden valmistelu- ja päätöksentekoprosessia.</p> <p>Vuosikelloon sisällytetään osallistamis-toimenpiteitä (esim. kyseilyt, keskustelutilaisuudet).</p>	<p>Koordinoimme asioiden valmistelua ja päätöksentekoa.</p>	<p>Kaupungin johtoryhmä, keskuksen viranhaltijat</p>	<p>Kaupungin-valtuuston vuosikello on laadittu, mutta siihen ei ole vielä sisällytetty osallistamis-toimenpiteitä.</p>
Tiedotamme ajankohtaisista asioista eri kanavissa. Kuuntelemme kuntalaisten mielipiteitä ja toiveita sekä luomme mahdollisuuksia osallistumiselle.				
<p>Käytämme monipuolisesti sekä perinteisiä tiedotuskanavia että sosiaalista mediaa tavoittaaksemme mahdollisimman suuren vastaanottajajoukon.</p> <p>Mahdollistamme vuoropuhelua.</p> <p>Luomme mallin osallistavalle budjetoinnille ja kokeilemme sitä.</p> <p>Kehitämme keskuskohtaista tiedottamista resurssien sallimissa puitteissa.</p>	<p>Koordinoimme kaupungin viestintää ja tuemme keskustusten viestintätoimia.</p> <p>Osallistavan budjetoinnin mallia kokeillaan talousarviovuonna 2023.</p>	<p>Laadimme osallistavan budjetoinnin mallin.</p>	<p>Hallintojohtaja, talousjohtaja, viestintä- ja markkinointiasiantuntija</p>	<p>Koordinoimme kaupungin monikanavaista viestintää ja tuimme keskustusten viestintätoimia.</p> <p>Laadimme mallin osallistavalle budjetoinnille ja toteutimme prosessin alkuvuodesta 2023.</p>

Vaikutusten arviointi on luonteva osa päätösten valmistelua.				
Vaikutusten arviointipohjat ovat käytössä.	Vaikutusten arviointipohjat ovat käytössä.	Teemme vaikutusten arviointia asioissa, joihin se soveltuu, ja tehdyt arvioinnit ilmenevät valmisteluteksteistä.	Keskuksen esihenkilöt	Vaikutusten arviointipohjat ovat käytössä, mutta vuoden aikana ei ole ollut meidän keskuksemme valmistelemiin asioihin tarvetta arvioinnin tekemiselle.
Päätöksenteossa huomioimme kestävän kehityksen ja olemme hiilineutraali kaupunki vuonna 2035.				
Aloitamme Covenant of Mayors -toimenpiteiden toteuttamisen.	Edistämme kaupungin ilmastotoimia.	Toteutamme omalta osaltamme sovittuja toimenpiteitä.	Keskuksen esihenkilöt	Kaupungin-valtuuston maaliskuussa tekemän päätöksen mukaan liitymme HINKU-verkostoon. Syksyn aikana osallistuimme kolmeen ilmastotyöpajaan, joissa suunniteltiin hiilineutraaliuuteen liittyviä toimia.
Kaksikielisyys on elinvoimaista.				
Annamme palveluita molemmilla kielillä.	Annamme palveluita molemmilla kielillä.	Tuemme henkilöstöä molempien kielten käytössä.	Keskuksen esihenkilöt	Tuimme henkilöstöä molempien kielten käytössä mahdollistamalla kielenopetusta tarpeen mukaan.

5. ARVOSTETTU HENKILÖSTÖ

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö	Toteuma 2023
Edistämme henkilöstön hyvinvointia, työssä viihtymistä ja työkykyä kaikessa toiminnassamme.				
<p>Otamme käyttöön uusia keinoja henkilöstön voimavarojen vahvistamiseksi ja työkuormittavuuden hallitsemiseksi.</p>	<p>Panostamme ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin.</p>	<p>Hyvän mielen työpaikka: Toteutamme sovitut toimenpiteet. Haemme Hyvän mielen työpaikka-merkkiä.</p> <p>Laadimme Arvokas työ näkyväksi -julisteet tiimeittäin.</p>	<p>Keskuksen esihenkilöt</p>	<p>Hyvän mielen työpaikkaan liittyvien toimenpiteiden toteutus aloitettiin, mutta henkilöstövaihdosten johdosta Hyvä mielen työpaikka-merkkiä ei haettu.</p> <p>Arvokas työ näkyväksi -julisteet laadittiin keväällä tiimeittäin ja ne julkaistiin kaupungin intranetissä.</p>
Henkilöstömme määrä ja osaaminen on mitoitettu suhteessa tehtäviin. Varaamme riittävästi aikaa esihenkilötehtäviin.				
<p>Henkilöstökyselyn tulosten perusteella vähintään 80 prosenttia työntekijöistä ja esihenkilöistä kokee, että heillä on riittävästi aikaa työtehtävien suorittamiseen.</p> <p>Henkilöstökyselyn tulosten perusteella vähintään 80 prosenttia kokee, että he voivat käyttää tietojansa ja taitojaan työssään.</p>	<p>Henkilöstökyselyn tulosten perusteella vähintään 80 prosenttia työntekijöistä ja esihenkilöistä kokee, että heillä on riittävästi aikaa työtehtävien suorittamiseen.</p> <p>Henkilöstökyselyn tulosten perusteella vähintään 80 prosenttia kokee, että he voivat käyttää tietojansa ja taitojaan työssään.</p>	<p>Panostamme töiden yhteissuunnitteluun, priorisointiin ja ennakoointiin. Toteumaprosentti on vuonna 2022 noin 50 prosenttia.</p> <p>Vuoden 2022 henkilöstökyselyn tulosten perusteella noin 90 prosenttia kokee, että he voivat käyttää tietojansa ja taitojaan työssään.</p>	<p>Keskuksen esihenkilöt</p>	<p>Töiden yhteissuunnitteluun, priorisointiin ja ennakoointiin keskuksessa on kiinnitetty huomiota. Vastaajista 60% koki, että heillä on tarpeeksi aikaa saada työnsä tehtyä.</p> <p>Vuoden 2023 henkilöstökyselyn tulosten perusteella noin 90 prosenttia koki, että he voivat käyttää tietojansa ja taitojaan työssään.</p>

Jokainen työntekijä tuntee tulevansa kuulluksi ja työtä kehitetään yhdessä henkilöstön kanssa.				
Henkilöstökyselyn tulosten perusteella vähintään 80 prosenttia vastaajista kokee, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa omaan työhönsä.	Henkilöstökyselyn tulosten perusteella vähintään 80 prosenttia vastaajista kokee, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa omaan työhönsä.	Vuoden 2022 henkilöstökyselyn tulosten perusteella noin 80 prosenttia kokee, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa omaan työhönsä.	Keskuksen esihenkilöt	Vuoden 2023 henkilöstökyselyn tulosten perusteella noin 81 prosenttia koki, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa omaan työhönsä.
Laadimme työn tavoitteet ja päämäärät yhdessä henkilöstön kanssa ja arvioimme vuosittain työkuviin, työtehtävien ja työprosessien ajantasaisuutta ja toimivuutta.				
Tehtävänkuvat ovat ajan tasalla. Jokaisen työntekijän kanssa on käyty kehityskeskustelu.	Tehtävänkuvat ovat ajan tasalla. Jokaisen työntekijän kanssa on käyty kehityskeskustelu.	Huolehdimme siitä, että kaikilla on ajantasaiset tehtävänkuvat. Käydyt kehityskeskustelut merkitään Populukseen.	Keskuksen esihenkilöt	Jokaisen työntekijän/ viranhaltijan tehtäväkuvaukset ovat ajan tasalla. Jokaisen työntekijän/ viranhaltijan kanssa on käyty kehityskeskustelut.
Tuemme henkilöstöä muuttuvassa maailmassa ja työympäristössä.				
Koulutus on suunnitelmallista ja vastaa tarpeita.	Kartoitamme suunnitelmallisesti henkilökunnan koulutustarpeet.	Laadimme keskukselle oman koulutussuunnitelman, joka pohjautuu tiimeissä sovittuihin painopistealueisiin.	Keskuksen esihenkilöt	Keskuksen koulutussuunnitelman valmistelu on aloitettu, mutta henkilöstövaihdosten johdosta suunnitelma ei ole valmistunut.

SIVISTYS- JA HYVINVOINTIKESKUS

Vastuuhenkilö: sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja

Sivistys- ja hyvinvointikeskuksen toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2023

Merkittävimmät toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2023 olivat

- Työehtosopimuksen mukaiset palkankorotusmuutokset yleiskorotuksineen, paikallisine järjestelyerineen ja kehittämisohjelmaerineen. Näin mittaviin korotuksiin ei ollut varauduttu.
- Henkilöstösuunnitelmamuutosten toteuttaminen. Muun muassa uusi kansalaisopiston rehtori aloitti tehtävässään kesäkuun 2023 alussa. Uusi määräaikainen Harjurinteen koulun apulaisrehtori aloitti 1.8.2023 ja lopetti 31.12.2023. Museoamanuenssi aloitti toukokuussa 2023, josta kaupunki saa valtionosuutta vuodesta 2024 alkaen.
- Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen toiminnan rakenne ja tilannekuva vaikutti muotoutumattomalta ja epäselvältä koko vuoden. Tämä aiheutti haasteita resursseissa ja vaikeutti henkilömitoituksen kohdentamista sekä lisäsi myös henkilökunnan kuormitusta.
- Loviisan Asuntomessuihin valmistautuminen messujen aikaisine tehtävineen edellytti niin ajallista kuin taloudellista panostustakin.
- Koronaviruksen vaikutus näkyi vieläkin lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin hiipumisena joiltain osin.
- Kiinteistöjen kuntoon oli edelleen kiinnitettävä suurta huomiota ja valmisteltava väistötilatarpeita.
- Säännöllistä tukea tarvitsevien lasten määrä kasvoi. Valmistavan opetuksen ryhmiä oli viisi syksyllä 2023. Näistä suurin osa integroitiin perusopetukseen marraskuussa 2023.
- Julkisen liikenteen riittämättömyys vaikeutti esimerkiksi maahanmuuttajien kotoutumisprosessia ja hankaloitti kansalaisopiston opettajarekrytointia.
- Maahanmuuttopalveluissa ei vuoden 2023 aikana ilmennyt tarvetta hakea kuntapaikkoja, vaikka kaupungilla oli mahdollisuus vastaanottaa 40 henkilöä tilapäisen suojelun kuntapaikoille (kaupunginvaltuusto 14.12.2022 § 105).
- Lapsiparlamenttitoiminta aloitettiin vuonna 2023 muun muassa luomalla toimintasäännöt, järjestäytymällä ja tiedottamalla asiasta. Ensimmäinen lapsiparlamenttikokous järjestettiin Raatihuoneella 5.5.2023. Lapsiparlamentti kokoontui kaksi kertaa vuonna 2023.
- Vuonna 2009 perustetun ja vuoden 2023 alusta sivistys- ja hyvinvointikeskukselle siirtyneen palvelulinjan toiminnasta muistutettiin muun muassa neljässä kyläillassa, eläkeläisyhdistysten, vanhus- ja vammaisneuvostojen sekä vaikuttamistoimielinten kokoontumisessa. Palvelulinjaa koskevat verkkosivut päivitettiin alkuvuodesta ajan tasalle. Hyvinvointikoordinaattorin tehtävänkuvan sisältyy palvelulinjasta vastaamisen lisäksi vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston toiminta. Vuonna 2023 vanhusneuvosto kokoontui neljä (4) kertaa ja vammaisneuvosto myös neljä (4) kertaa. Lisäksi kevätkaudella 2023 järjestettiin kaupungin toimielimistä koostuva yhteinen vaikuttamistoimielinten kokous.
- Hyvinvointialueen toiminnan käynnistyminen vaikutti ruoka- ja siivouspalveluihin henkilöstömuutoksina sekä opetuspalveluihin ja hyvinvointipalveluihin uusien yhteistoimintamuotojen hakemisena.
- Suurista investointihankkeista seuraavat käynnistyivät 2023 vuoden aikana:
  - Keskustan päiväkotia
  - Isnäsin koulukeskus
  - Generalshagens skolan peruskorjaus
  - Valkon päiväkotia

Riskianalyysi

Koko keskuksen yhteinen riskiarvio:

Vuonna 2022 vaikuttaneet riskit olivat pääosin samat vuonna 2023. Vuoden 2023 sujuvaa arkea vaikeuttivat edelleen tilapalvelun haasteet saada riittävä henkilöstö takaamaan toimivat, terveelliset ja viihtyisät tilat sivistys- ja hyvinvointikeskuksen palvelujen tuottamiselle. Samoin muun muassa covid-19-pandemian vaikutukset, Venäjän hyökkäys Ukrainaan, energiakriisi, ilmatoriskit ja laaja maahanmuutto tilapäisen suojelun tarpeen vuoksi näkyivät lasten, nuorten, perheiden ja henkilöstön hyvinvoinnin ja terveyden alenemana. Nämä vaikutukset kertautuvat. Kielitaitoista, osaavaa henkilökuntaa sekä soveltuvia tiloja tarvittiin nopeasti joustavan toiminnan ohella. Osaavan henkilöstön rekrytointivaikeudet kuormittivat edelleen sivistys- ja hyvinvointikeskusta.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueeseen liittyvä tilannekuva oli epäselvä henkilöstölle pitkään. Sivistys- ja hyvinvointikeskuksella on edelleen epätietoisuutta muun muassa hyvinvointialueen ja kunnan yhteistyörakenteista, yhteistyösopimuksista, yhteistyöryhmistä, palvelukuvauksista ja palvelupoluista. Lisäksi perusturvakeskukselta kaupungin hoidettavaksi jääneistä tehtävistä on suuri osa keskittynyt sivistys- ja hyvinvointikeskuksen hallinnon vastuulle. Riskinä on henkilöstön väsyminen.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

Sivistys- ja hyvinvointikeskuksen tuloslaskelma

Keskuksen kaupunginvaltuustoon nähden sitova määräraha on ulkoinen toimintakate.

Sivistys- ja hyvinvointikeskus

	TALOUSARVIO 2023	TALOUSARVIO- MUUTOKSET	TALOUSARVIO 2023 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TILINPÄÄTÖS 2023	POIKKEAMA
Myyntituotot	1 665 875		1 665 875	2 169 205	503 330
Maksutuotot	677 300		677 300	782 802	105 502
Tuet ja avustukset	898 675		898 675	1 605 326	706 651
Vuokratuotot	50 000		50 000	44 245	-5 675
Muut toimintatuotot	10 550		10 550	95 191	91 975
Toimintatuotot yhteensä	3 302 400		3 302 400	4 696 770	1 394 370
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	-22 826 629	-390 000	-23 216 629	-23 867 705	-539 381
Palveluiden ostot	-3 918 827	-55 000	-3 973 827	-3 785 359	188 468
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 684 928	-5 000	-1 689 928	-1 702 877	-12 949
Avustukset	-724 150	-40 000	-764 150	-696 905	67 245
Muut toimintakulut	-1 609 236	-300 000	-1 909 236	-1 983 877	-74 641
Toimintakulut yhteensä	-30 763 770	-790 000	-31 553 770	-32 036 723	-482 954
Toimintakate ulkoinen	-27 461 370	-790 000	-28 251 370	-27 339 954	911 416
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>	<i>-72 670</i>		<i>-72 670</i>	<i>-164 238</i>	<i>-91 568</i>
<i>Sisäiset erät</i>	<i>-8 970 118</i>		<i>-8 970 118</i>	<i>-9 179 075</i>	<i>-208 957</i>
<i>Kustannuslaskennalliset erät</i>	<i>-1 898 949</i>		<i>-1 898 949</i>	<i>-2 186 411</i>	

Toimintatuottojen toteutuminen

Tuloja kertyi noin 1 400 000 euroa budjetoitua enemmän.

Suurimmat ylitykset syntyvät myyntituotoista, avustuksista ja maksutuotoista. Koulutuksen osa-alueella ylitys selittyy arvioitua korkeammista kotikuntakorvauksista sekä hyvinvointialueen korvauksista vaikeimmin vammaisten aamu- ja iltapäivähoidosta sekä loma-ajan hoidosta, jonka järjestämisvastuu siirtyi vuonna 2023 hyvinvointialueelle, mutta kaupunki on järjestänyt toiminnan. Varhaiskasvatuksen puolella lisääntynyt lapsimäärä on vaikuttanut positiivisesti lisääntyneisiin varhaiskasvatustuloihin. Lisäksi varhaiskasvatukselle myönnettiin marraskuussa 202 000 euron valtion erityisavustus turvattomista oloista tulleiden lasten varhaiskasvatuksen järjestämiseen. Myös kansalaisopiston tulot olivat odotettua suurempia, sillä toteutunut opiskelijamäärä oli arvioitua suurempi.

Tuen ja avustusten määrä hankkeille, jotka saavat ulkopuolista rahoitusta oli huomattavasti korkeampi kuin budjetoitu. Keskus on saanut ulkopuolista hankerahoitusta sekä koulutuksen piirissä, varhaiskasvatuksessa että hyvinvointipalvelujen osalta.

Toimintakulujen toteutuminen

Sivistys- ja hyvinvointikeskuksen toimintakulut ylittivät budjetoidun noin 480 000 eurolla.

Merkittävin syy toimintakulujen ylityksiin olivat ennakoitua korkeammat henkilöstökulut. Henkilöstökuluja nostivat mm. 1.6.2023 voimaan tulleet virka – ja työehtosopimusten mukaiset korotukset sekä toiminnallisista syistä johtuva lisähenkilöstötarve. Palkkoja on myös tarkastettu työehtosopimuksia vastaan etenkin kansalaisopiston puolella, ja palkkoja korjattu vastaamaan sopimuksia muun muassa lisien suhteen.

Suurimmat euromääräiset kustannussäästöt olivat palveluiden ostoissa sekä avustuksissa. Lasten kotihoidon tukea sekä yksityisen hoidon tukea maksettiin arvioitua vähemmän, mikä selittää säästön maksetuissa avustuksissa.

Määrärahamuutokset

Vuoden aikana kaupunginvaltuusto päätti myöntää lisämäärärahaa 100 000 euroa palvelulinjalle, joka vuoden 2023 alussa siirtyi perusturvakeskukselta sivistys- ja hyvinvointikeskuksen vastuulle (KV 19.4.2023 §50).

Kaupunginvaltuusto päätti myös määrärahamuutoksesta liittyen koulutuksen ja varhaiskasvatuksen ennakoitua suurempiin henkilöstökuluihin sekä koulutuksen osalta ennakoitua suurempiin koulurakennusten leasingkuluihin (KV 15.11.2023 § 112). Kaupunginvaltuusto myönsi varhaiskasvatukselle lisämäärärahaa 190 000 euroa ja koulutukselle 200 000 euroa henkilöstökuluihin, sekä 300 000 euron lisämäärärahaa kattamaan koulutuksen vastuualueen leasingvuokria.

Toimintakatteen toteutuminen

Keskuksen ulkoinen toimintakate alitti budjetoidun noin 900 000 eurolla. Alitus selittyy odotettua korkeammilla tuloilla.

Avaintavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

Kaupunkistrategiasta ja toiminnan painopisteistä johdetut, kaupunginvaltuustoon nähden sitovat avaintavoitteet vuodelle 2023 ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi

Sivistys- ja hyvinvointikeskuksen toiminnan painopisteet:

1. ELINVOIMAINEN KAUPUNKI

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toiminta-suunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö	Toteuma 2023
Kaupungissa on vuoden 2024 lopussa yli 15 000 asukasta.				
Lisäämme kaupungin tunnettavuutta. Vaikuttamme myönteisen kokonaiskuvan luomiseen.	Historiallinen Loviisa hurmaa elämyksillään ja kulttuuritarjonnallaan.	Museo tuottaa kiinnostavia näyttelyitä ja ylläpitää arvokkaita kohteita hyödyntäen museo-amanuenssin ammattitaitoa.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö	Komendantitalossa pidetty näyttely Suola, sokeri ja sitruuna – Ruuanlaitto 1700- ja 1800-luvuilla, Sadan kylän seutu -verkkonäyttely, Iveruksen uudet arvoitukset -seikkailu sekä valmiita materiaalipaketteja kouluille. Museoamanuenssi aloitti tehtävässään 22.5.2023.
	Lisäämme varhaiskasvatuksen ja koulutuksen myönteistä näkyvyyttä.	Lisäämme suunnitelmallista viestintää.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatus-päällikkö ja koulutus-päällikkö	Olemme lisänneet vuorovaiikutusta kohderyhmä huomioiden. Olemme myös hyödyntäneet viestintäasiantuntijaa hanketyöryhmissä.
	Palvelumme ovat riittävät ja laadukkaat.	Mitoituksemme on oikea joka suhteessa. Toiminnan suunnitelmallinen ja säännöllinen laadun arviointi ja raportointi lautakunnalle.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatus-päällikkö ja koulutus-päällikkö	Varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestämiseen kuuluu toiminnan suunnitelmallisuus ja säännöllinen laadun arviointi. Koulutuksen vastualueen kyselyiden tuloksia on käsitelty keväällä lautakunnassa. Varhaiskasvatuksen huoltajakyselyn sekä perusopetuksen ap/ip-kyselyn tulokset käsiteltiin lautakunnassa elokuussa.

Edistämme matkailua ja pidämme koko kunnan elinvoimaisena ylläpitämällä ja vahvistamalla sen eri osien vahvuuksia.

Loviisa tunnetaan hyvistä sivistys- ja hyvinvointi-palveluistaan sekä kulttuuristaan.	Varmistamme palvelujen saatavuuden ja ajantasaisen tiedon ja tarjonnan.	Laadukkaat digitaaliset asiointikanavat ja mahdollisuus käyntiasointiin. Nostamme esille huipputarjontaamme.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvat- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja	Varhaiskasvatuksen uusi asiointiohjelma otettiin käyttöön 1.11.2023. Kulttuurin ja vapaa-aikalpalvelujen osalta Nuorisopassi-sovellus otettiin käyttöön elokuussa.
Hyödynnämme asuntomessuja Loviisan näkyvyyden ja tunnettavuuden parantamiseksi.	Hyödynnämme asuntomessuja Loviisan näkyvyyden ja tunnettavuuden parantamiseksi.	Nostamme esille houkuttelevia elämyskokonaisuuksia sekä kulttuuri- ja liikunta-aktiviteetteja. Markkinoimme kouluja ja päiväkoteja asuntomessujen aikana.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvat- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja	Kulttuuritapahtumia järjestettiin, kuten Picnic on the Beach ja 7.7. kaupungin lähtölaukaus kesälle -tapahtuma torilla sekä Loviisan joulu. Kulttuuritarjontaa tuettiin avustuksilla Asuntomessujen aikana. Asuntomessuja varten tehtiin varhaiskasvatukselle uusi esite. Muksubussi, Ihana Loviisa - infopiste ja Loviisanpi-sarat-villapaita sekä Loviisan pisarat -taideteos toivat myönteistä näkyvyyttä. Loviisavikens skola hyödynnettiin Asuntomessujen aikana.
	Toteutetaan asuntomessuihin liittyviä kursseja ja tapahtumia.	Suunnittelemme opetusta ja toimintaa yhteistyössä muiden organisaatioiden kanssa.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, kansalaisopiston rehtori	Vapaaehtoiseksi asuntomessuille -kurssi toteutettiin 2.–15.2.2023. Kansalaisopiston Taidekoulu järjesti Katutaideleirin 31.7.–4.8.2023. 10 nuorta osallistujaa toteutti muun muassa yhteisötaideteoksen Mi-talon aitaan kadun puolelle.

Ylläpidämme tasapainoista taloutta ja kohtuullista lainakantaa.

Pidämme talousarvion tasapainossa rakenteelliset ja taloudelliset muutokset huomioiden.	Löydetään pitkäkestoisia ratkaisuja.	Tarkastelemme kokonaistaloudellisia vaihtoehtoja.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvat- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja	Palkkaepäkohtia korjattiin tietyiltä osin. Tämä auttaa saamaan pätevää henkilöstöä. Lyhyellä tähtäimellä vaikutus talouteen oli negatiivinen.
Keskitymme toiminnan tehokkuuteen, tuottavuuteen ja taloudellisuuteen.	Henkilöstön määrä on optimaalinen.	Organisoimme toimintaamme uudelleen tarvittaessa. Muutamme tehtävänkuvia tarpeen mukaan yhteistyössä eri toimialojen kanssa.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvat- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja	Hyvinvointialueyhteistyö on vielä muotoutumassa ja on edellyttänyt henkilöstön suurta joustamista toiminnan organisoinnissa. Kaupunki on tuottanut hyvinvointialueen vastuulle kuuluvia palveluja koskien aamu- ja iltapäivähoitoa ja lomaajan hoitoa. Hyvinvointisuunnittelijan tehtävänkuvaa on muokattu yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.

2. HYVINVOIVAT ASUKKAAT JA VIIHTYISÄ KAUPUNKI

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toiminta-suunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö	Toteuma 2023
Lapsiystävällisessä kunnassa huomioimme lapsen edun kaikessa toiminnassamme.				
Toteutamme Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelmaa ja lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa.	Toteutamme Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelmaa ja lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa.	Määrittelemme lasten arjen kehittämiskohteet lasten ja nuorten oikeuksien näkökulmasta.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja	Suomen UNICEF Ry:n kanssa pidettiin seurantatapaaminen 11.4.2023. Enemmän huomiota tulee jatkossa kiinnittää haavoittuvassa asemassa olevien asemaan esimerkiksi moniammatillisen ryhmän toiminnan avulla. Lapsiparlamentti aloitti toimintansa 5.5.2023.
Edistämme laaja-alaisesti loviisalaisten hyvinvointia ja lähipalveluita yhdessä kuntalaisten kanssa.				
Toteutamme hyvinvointisuunnitelmaa.	Toteutamme hyvinvointisuunnitelman kolmea painopistettä koskevat toimenpiteet.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Osallistamme asukkaita 2. Ylläpidetään ehkäisevää toimintaa 3. Hyvinvointia tukeva ympäristö kestävä kehitys huomioiden 	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja	Kyläilloissa kyseltiin kuntalaisten toiveita. Vanhus-, vammaisneuvosto ja nuorisovaltuusto kokoontuivat aktiivisesti. Lisäksi yhteinen vaikuttamistoimielinten kokous järjestettiin 16.5.2023. Kulttuuriasiantuntijaryhmä aloitti toimintansa vuonna 2023. Taideohjelmaa ei voitu henkilöresurssivaajeesta johtuen viedä hyväksyttäväksi vuonna 2023.
Pidämme kulttuuria, liikuntaa ja urheilua arvossa sekä edistämme kolmannen sektorin toimintaa.				
Järjestämme monipuolisia tapahtumia yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.	Järjestämme monipuolisia tapahtumia yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.	Toteutamme päivitettyä liikuntapoliittista ohjelmaa sekä kulttuurin ja kulttuurimatkailun edistämishjelmaa	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kulttuuri ja vapaa-aikatoimen päällikkö	Liikuntapoliittinen ohjelma on päivitetty. Loviisan kulttuurikylpy Skapa-hanke on käynnistetty menestyneesti. Hankkeen avulla on lisätty lasten ja nuorten osallistujamäärää maksuttomaan taidekasvatukseen. Kulttuuriseteli on mahdollistanut 6–15-vuotiaiden osallistumisen maksuttomaan taideharrastukseen.

Ehkäisemme nuorten syrjäytymistä.

<p>Toteutamme nuorten moniammatillisen ohjaus- ja palveluverkoston toimintasuunnitelmaa.</p>	<p>Toteutamme nuorten moniammatillisen ohjaus- ja palveluverkoston toimintasuunnitelmaa.</p>	<p>Edistämme seuraavien viiden tavoitteen toteutumista: Korostamme kouluisten unen, levon ja liikunnan, sekä koululaisen hyvän ruokavalion ja ruokailun merkitystä. Vahvistamme ehkäisevää päihdetyötä ja puutemme kiusaamiseen ja ehkäisemme sitä sekä tavoitamme nuoren.</p>	<p>Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvat- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointi-keskuk- sen johtaja</p>	<p>Yläkouluissa tarjottiin Kiva-tunteja. EHYT ry järjesti kahdeksaluokkalaisille tunteja somekäyttämisenestä. Kiusaamiseen puututaan arjessa kouluissa ja nuorisotyössä. Koululaisille on tarjottu joka päivä kasvisruokaa vaihtoehtona tammi-kuusta 2023 alkaen. Neljän tuulen Kumppanuustalo avattiin Porvoossa syyskuussa. Järjestöt tarjosivat maksutonta matalan kynnyksen toimintaa. Porvoon Nuorisoseaman päihde- ja mielenterveyspalvelut jalkautuivat Loviisaan Ohjaamoon. Nuoris-auto Autolobil oli aktiivisesti (5 pv/vko) liikuvan nuorisotyön käytössä ja sille avattiin oma Snapchat. Saimme hankerahaa nuorten rikollisen toiminnan ehkäisemiseen.</p>
--	--	--	--	---

3. VAIKUTTAVA VARHAISKASVATUS JA KORKEATASOINEN KOULUTUS

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualue-avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toiminta-suunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /henkilö	Toteuma 2023
<p>Koulutuksemme on hyvää, yksilöllistä, yhdenvertaista ja syrjinnästä vapaata. Varmistamme kaupungin lukiokoulutuksen ja kehitämme toisen asteen koulutusmahdollisuuksia kaikille, yhteistyössä koulutusta tarjoavien oppilaitosten kanssa.</p>				
<p>Tilat, opetus ja opetusmateriaalit ovat esteettömiä.</p>	<p>Tilat, opetus ja opetusmateriaalit ovat esteettömiä.</p>	<p>Panostamme helppokulkuihin, viihtyisään ja turvalliseen ympäristöön sekä esteettömiin tiedonsaantiin.</p>	<p>Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö</p>	<p>Uudet rakennukset ovat esteettömiä. Vanhemmissa rakennuksissa esteettömyys ei toteudu kaikkien rakennusten osalta tällä hetkellä. Tätä kehitetään edelleen koulujen peruskorjaushankkeiden myötä. Syksyllä 2023 toteutettiin turvallisuuskävely keskustassa ja koulujen pihojen valaistusta on parannettu. Vammaiset henkilöt on huomioitu yhdenvertaisesti kaikissa koulutuspalveluissa.</p>
<p>Oppilaat osallistuvat koulun toiminnan kehittämiseen.</p>	<p>Oppilaat osallistuvat koulun toiminnan kehittämiseen.</p>	<p>Oppilaskuntatoiminta on aktiivista ja hyödynnämme lapsiparlamentti-toimintaa.</p>	<p>Kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja, koulutuspäällikkö</p>	<p>Oppilaskuntatoiminta on vakiintunut. Lapsiparlamentin toimintamalli on luotu näiden aktiivisten oppilaskuntien avulla. Lapsiparlamentin edustajat toimivat yhteistyössä edustamiensa oppilaskuntien hallitusten kanssa.</p>
<p>Panostamme oppimisen vaikuttavuuteen ja lasten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin.</p>	<p>Panostamme oppimisen vaikuttavuuteen ja lasten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin.</p>	<p>Jokapäiväiset perustoitimet ovat erottamaton osa pedagogista toimintaa, jossa mahdollistuvat lapsen kohtaaminen, läsnäolo ja oppiminen.</p>	<p>Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatus-päällikkö</p>	<p>Yhteistyö huoltajien kanssa ja lapsen vahvuudet, kiinnostuksen kohteet ja tuen tarpeet huomioivalla toiminnalla edistettiin lasten hyvinvointia. Arvioimalla lasten vahvuuksia ja valmiuksia edistettiin lapsen kasvua, oppimista ja kehitystä. Myös vanhemmuutta tukemalla</p>

				vaikutettiin lasten hyvinvointiin.
Kehitämme jatkuvasti ja aktiivisesti toimintaamme yhdessä kuntalaisten kanssa.				
Olemme tunnistaneet kehittämisen tarpeen ja muun muassa hankkeen avulla vastaamme siihen oikealla mitoituksella.	Olemme tunnistaneet kehittämisen tarpeen ja muun muassa hankkeen avulla vastaamme siihen oikealla mitoituksella.	Toteutamme hankkeet hankesuunnitelmien mukaisesti.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatus-päällikkö ja koulutus-päällikkö	Hankkeet ovat toteutuneet hankesuunnitelmien mukaisesti sekä varhaiskasvatuksessa että koulutuksen puolella, ja uutta hankerahoitusta haetaan jatkuvasti.
Varhaiskasvatus on lapsen hyvän elämän, kehityksen ja oppimisen edistäjä.				
Yli kolmivuotiaiden lasten osallistumisaste kaupungin varhaiskasvatuksessa on vähintään 90 prosenttia.	Yli kolmivuotiaiden lasten osallistumisaste kaupungin varhaiskasvatuksessa on vähintään 90 prosenttia.	Palvelujärjestelmän rakenteet mahdollistavat varhaiskasvatukseen osallistumisen eivätkä aiheuta perheille taloudellisia menetyksiä.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatus-päällikkö	Yli 3-vuotiaiden yhteenlaskettu osallistumisaste oli 98 prosenttia 12/2023.
Palvelut ovat hyvin organisoituja ja laajasti saatavilla ympäri kaupunkia.				
Palvelut ovat hyvin organisoituja ja saatavilla.	Palvelut ovat hyvin organisoituja ja saatavilla.	Palvelujen oikea mitoitustas lasten ja oppilaiden määrään.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatus-päällikkö ja koulutus-päällikkö	Mitoitusta on vuoden aikana suhteutettu lasten ja oppilaiden määrän mukaan. Lapsi- ja opetusryhmien lukumäärää on lisätty tai opetusryhmiä laajennettu lasten ja oppilaiden lisääntyessä.
	Varmistetaan, että kaikkein pienituloisimmilla kuntalaisilla on mahdollisuus osallistua kansalaisopiston kursseille.	Haemme projektirahoituksia ja kurssialennukset suunnataan heikoimmassa asemassa oleville.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, kansalaisopiston rehtori	Opetushallituksen myöntämät opintotuet on myönnetty pienituloisille kurssimaksujen kattamiseksi, ja huoltajien ollessa työttöminä voidaan lapselle myöntää maksuvapaus kurssimaksuista. Ohjeet maksualennuksiin löytyvät opiston www-sivuilta ja kurssiesitteestä.
	Vaalimme ja kehitämme myös pieniä	Kehitämme kaikkia kouluja.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutus-päällikkö	Koulujen tilanteet eroavat toisistaan ja kouluja tuetaan

	kouluja eri puolilla kaupunkia.			niiden tarpeiden mukaisesti. Vuoden aikana jatkuivat myös poikkeukselliset olosuhteet (Ukrainan sota, koronapandemian jälkivaikutukset) koko kunnassa. Kaikkien koulujen hyvinvoinnin ja laadukkaan koulutuksen ylläpitämiseksi on seurattu kansallisen tason linjauksia ja työstetty hankkeita.
Henkilöstömme on alansa asiantuntijoita.				
Henkilöstö täyttää kelpoisuusvaatimukset.	Muodollisesti kelpoisen henkilöstön osuus on vähintään 90 prosenttia.	Tuemme kokonaisvaltaista viihtymistä työssä.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatus-päällikkö ja koulutus-päällikkö	Varhaiskasvatuksen osalta kelpoisen henkilöstön osuus on ollut yli 90 prosenttia.
Henkilöstö osallistuu koulutuksiin suunnitelman mukaisesti.	Henkilöstö osallistuu koulutuksiin suunnitelman mukaisesti.	Koulutussuunnitelma vastaa alan tarpeita.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatus-päällikkö ja koulutus-päällikkö	Henkilökunta on osallistunut alan tarpeita vastaaviin järjestettyihin koulutuksiin suunnitelman mukaisesti.

4. SUJUVA PÄÄTÖKSENTEKO

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toiminta-suunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö	Toteuma 2023
Päätösprosessimme on osaavaa, ennakoitavaa, avointa ja kunnioittavaa.				
Päätöksentekomme on osaavaa, sujuvaa, ennakoitavaa, avointa ja läpinäkyvää.	Päätöksentekomme on osaavaa, sujuvaa, ennakoitavaa, avointa ja läpinäkyvää.	Valmistelemme asiat hyvissä ajoin päätöksentekoon.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointi-keskuksen johtaja	Lisälista-asiat ovat olleet hyvin harvinaisia. Asioita on tuotu keskusteltavaksi ennen varsinaista päätöksentekoa aina kun mahdollista.
Laadimme valtuustossa käsiteltäville asioille vuosikellon.	Pysymme kaupunginkanslia-keskuksen vuosikellon määrittämässä aikataulussa.	Valmistelemme asiat hyvissä ajoin päätöksentekoon.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointi-keskuksen johtaja	Asiat on valmisteltu yhteistoiminnallisesti mahdollisimman pitkälle. Kaupunginkansliakeskuksen henkilöstömuutoksilla on ollut toimintaan jonkin verran vaikutusta.
Tiedotamme ajankohtaisista asioista eri kanavissa. Kuuntelemme kuntalaisten mielipiteitä ja toiveita sekä luomme mahdollisuuksia osallistumiselle.				
Käytämme monipuolisesti sekä perinteisiä tiedotuskanavia että sosiaalista mediaa tavoittaaksemme mahdollisimman suuren vastaanottajajoukon.	Käytämme monipuolisesti sekä perinteisiä tiedotuskanavia että sosiaalista mediaa tavoittaaksemme mahdollisimman suuren vastaanottajajoukon.	Vastuualueet hyödyntävät monipuolisesti omia tiedotuskanaviaan kohderyhmän mukaan.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointi-keskuksen johtaja	Sosiaalisen median käyttöä tehostettiin kevään 2023 aikana. Kansalaisopisto on lisännyt ja monipuolistanut viestintäänsä kesäkuusta 2023 alkaen. Nuorisopassisovellus otettiin syksyllä 2023 käyttöön. Lapsiin ja nuoriin liittyvää viestintää on lisätty kaupungin omilla sosiaalisen median kanavilla. On myös tehty erillisiä, kohdistettuja nostoja lapsiin liittyvien asioiden käsittelemisestä eri toimieliimissä, sekä ennakoon että päätöksenteon jälkeen.
Mahdollistamme vuoropuhelua.	Noudatamme osallisuusohjelman tavoitteita.	Järjestämme neljä kyläiltaa vuodessa yhteistyössä muiden keskuksen kanssa. Teemme illoista raportit, joita hydynnetään operatiivisessa ja poliittisessa toiminnassa.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointi-keskuksen johtaja	Kyläilloissa 4.2., 4.5., 31.8. ja 24.10.2023 kyseltiin kuntalaisten toiveita. Muistiot illoista ovat kaupungin verkkosivuilla.

<p>Luomme mallin osallistavalle budjetoinnille ja kokeilemme sitä.</p>	<p>Osallistumme muiden keskusten kanssa yhteisen mallin luomiseen.</p>	<p>Otamme mallin käyttöön sopivien toimintojen osalta.</p>	<p>Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointi-keskusten johtaja</p>	<p>Osallistavan budjetoinnin malli on saatu 6.2.2023 alkaen. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on käsitellyt loviisalaisten kylien hyväksi jaettavan 100 000 euron määrärahaa koskevia ehdotuksia kokouksissaan 8.11. ja 14.12.2023. Asian käsittely jatkuu vuonna 2024.</p>
<p>Kehitämme keskuskohtaista tiedottamista resurssien salimissa puitteissa.</p>	<p>Kehitämme keskuskohtaista tiedottamista resurssien salimissa puitteissa.</p>	<p>Otamme sähköisen lomake-mahdollisuuden käyttöön kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa.</p>	<p>Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö</p>	<p>Ei ole vielä toteutunut.</p>
<p>Vaikutusten arviointi on luonteva osa päätösten valmistelua.</p>				
<p>Vaikutusten arviointipohjat ovat käytössä.</p>	<p>Lapsivaikutusten arvioinnin (LAVA) käyttöönotto</p>	<p>Laadimme selkeän ohjeistuksen yhdessä kaupungin viestinnän kanssa.</p>	<p>Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointi-keskusten johtaja</p>	<p>Suomen Unicef ry:n järjestämät koulutukset 9.3. ja 6.6.2023. Kaupungin johtoryhmä päätti 29.5.2023 toimivansa ohjeistuksen valmistelu-ryhmänä. Hyviä käytänteitä kartoitettiin muun muassa Sotkamon, Oulun ja Jyväskylän LYK-kuntien edustajien kanssa kokemusaamisen kartuttamiseksi, sekä huomioitavista seikoista ohjeistuksen laatimista varten. Syksyllä 2023 järjestettiin turvallisuuskävely ja kohdistettu lava-pilotointi/Skeittipuistohanke hankealueen arvioimiseksi lapsiparlamentin ja nuorisovaltuuston edustajien kanssa, jotta aluetta koskevat hyödyt, haitat ja mahdolliset ristiriidat saataisiin näkyväksi. Vuonna 2023 turvallisuuskävelyn yhtey-</p>

				dessä kerättyä tietoa hyödynnetään Lava-ohjeistuksen saattamiseksi lopulliseen muotoonsa kevään 2024 aikana.
Päätöksenteossa huomioimme kestävän kehityksen ja olemme hiilineutraali kaupunki vuonna 2035.				
Aloitamme Covenant of Mayors -toimenpiteiden toteuttamisen.	Loviisan kaupunki osallistuu kulttuurin ja luovien alojen toimenpideohjelmahankkeeseen 1.5.2022–31.8.2023 kestävän kehityksen edistämiseksi. (HVL 11.5.2022 § 67)	Osallistumme työpajasarjaan, joka sisältää päästövaikutuksiin keskittyvän työpajan ja kullekin luovalle alalle suunnatun työpajan. Alamme toteuttaa toimenpiteitä päästöjen vähentämiseksi.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja	Toimenpiteitä ei syntynyt.

Kaksikielisyys on elinvoimaista.				
Annamme palveluita molemmilla kielillä.	Annamme palveluita molemmilla kielillä.	Loviisan kansalaisopisto järjestää henkilöstölle kielikursseja.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, kansalaisopiston rehtori	Kansalaisopiston palvelut saa molemmilla kielillä. Kurssitarjonnassa on suomen-, ruotsin- ja kaksikielisiä kursseja. Kaupungin henkilöstölle järjestetään kielikursseja.
	Kehitämme varhaiskasvatusta ja opetusta kahdella kielellä.	Teemme yhteistyötä alan parhaiden tutkijoiden kanssa.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatuspäällikkö ja koulutuspäällikkö	Lasten kielitaidon kehittymistä tuetaan varhaiskasvatuksessa kielenkehityksen kaikilla osaluueella. Kielitietoisessa oppimisympäristössä tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia puheen ymmärtämiseen, tuottamiseen ja kielen käyttöön. Lasten omat äidinkielet ovat osa jokapäiväistä toimintaa. Kasvattajat arvioivat ja kehittävät työtään siten, että pedagoginen toiminta tukee lapsen kielellisten taitojen kehittymistä.

5. ARVOSTETTU HENKILÖSTÖ

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /henkilö	Toteuma 2023
Edistämme henkilöstön hyvinvointia, työssä viihtymistä ja työkykyä kaikessa toiminnassamme.				
Otamme käyttöön uusia keinoja henkilöstön voimavarojen vahvistamiseksi ja työkuormittavuuden hallitsemiseksi.	Käytämme benchmarking-menetelmää henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseksi. Hyödynnämme myös seuraavia keinoja: Hyvän mielen työpaikka, Tyhy- aktivaattorit ja Auntie.	Toimeenpanemme kaupungin työkykyjohtamisen keinoja.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja	Malleja hyvistä käytännöistä pyydettiin muiden kuntien edustajilta, kaupungin verkkosivuilla olevista keinoista on muistutettu työntekijöitä.

Henkilöstömme määrä ja osaaminen on mitoitettu suhteessa tehtäviin. Varaamme riittävästi aikaa esihenkilötehtäviin.

<p>Henkilöstökyselyn tulosten perusteella vähintään 80 prosenttia työntekijöistä ja esihenkilöistä kokee, että heillä on riittävästi aikaa työtehtävien suorittamiseen.</p>	<p>Vähintään 80 prosenttia työntekijöistä ja esihenkilöistä kokee, että heillä on riittävästi aikaa työtehtävien suorittamiseen.</p>	<p>Tartumme toimenpiteisiin henkilöstökyselyn 2022 tulosten perusteella.</p>	<p>Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointi-keskuksen johtaja</p>	<p>Itä-uudenmaan hyvinvointialueen toimintakulttuurin muodostumisen haasteet, Ukrainan sota sekä keskuksen saamat uudet tehtävät ovat lisänneet tunnetta työajan riittämättömyydestä. Joidenkin yksiköiden osalta toimenpiteet jatkuvat, jotta tavoite toteutuu. Sivistys- ja hyvinvointikeskuksen henkilöstökyselyn (KEVA) 2023 tuloksen keskiarvo on 3,5/5, eli koko kaupungin verrokeista toiseksi korkein. Noin 70 % keskuksen 321 vastaajasta kokee, että on tarpeeksi aikaa saada työ tehdyksi.</p>
<p>Henkilöstökyselyn tulosten perusteella vähintään 80 prosenttia kokee, että he voivat käyttää tietojaan ja taitojaan työssään.</p>	<p>Vähintään 80 prosenttia työntekijöistä ja esihenkilöistä kokee, että he voivat käyttää tietojaan ja taitojaan työssään.</p>	<p>Tartumme toimenpiteisiin henkilöstökyselyn 2022 tulosten perusteella.</p>	<p>Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointi-keskuksen johtaja</p>	<p>Toimenpiteet ovat olleet yksikökohtaisia. Sivistys- ja hyvinvointikeskuksen henkilöstökyselyn (KEVA) 2023 tuloksen keskiarvo on 4,3/5, eli koko kaupungin verrokkien kesellä. Noin 86 % keskuksen 319 vastaajasta kokee, että voi käyttää tietojaan ja taitojaan monipuolisesti.</p>

Jokainen työntekijä tuntee tulevansa kuulluksi ja työtä kehitetään yhdessä henkilöstön kanssa.				
Henkilöstökyselyn tulosten perusteella vähintään 80 prosenttia vastaajista kokee, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa omaan työhönsä.	Vähintään 80 prosenttia henkilöstökyselyjen vastaajista kokee, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa omaan työhönsä.	Tartumme toimenpiteisiin henkilöstökyselyn 2022 tulosten perusteella.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointi-keskuksen johtaja	Toimenpiteet ovat olleet yksikökohtaisia. Sivistys- ja hyvinvointikeskuksen henkilöstökyselyn (KEVA) 2023 tuloksen keskiarvo on 3,9/5, eli koko kaupungin verrokeista toiseksi korkein. Noin 78 % keskuksen 320 vastaajasta kokee, että voi vaikuttaa työtään koskeviin asioihin.
Laadimme työn tavoitteet ja päämäärät yhdessä henkilöstön kanssa ja arvioimme vuosittain työkuvienv, työtehtävien ja työprosessien ajantasaisuutta ja toimivuutta.				
Tehtäväkuvat ovat ajan tasalla.	Tehtäväkuvat ovat ajan tasalla.	Päivitämme tehtäväkuvia vuosittain kehityskeskustelujen yhteydessä.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointi-keskuksen johtaja ja päälliköt	Kaikki tehtäväkuvat on päivitetty vuoden 2023 aikana.
Jokaisen työntekijän kanssa on käyty kehityskeskustelu.	Jokaisen työntekijän kanssa on käyty kehityskeskustelu.	Kehityskeskustelut käydään vuosittain.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointi-keskuksen johtaja ja päälliköt	Kehityskeskustelut on käyty.
Tuemme henkilöstöä muuttuvassa maailmassa ja työympäristössä.				
Koulutus on suunnitelmallista ja vastaa tarpeita.	Koulutussuunnitelma vastaa alan tarpeita.	Operatiivinen taso ja johtotaso ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointi-keskuksen johtaja ja päälliköt	Jokaisella vastualueella ollaan tietoisia alan tarpeista. Päälliköt ovat olleet aktiivisessa vuorovaikutuksessa operatiivisen tason kanssa.

ELINKEINO- JA INFRASTRUKTUURIKESKUS

Vastuuhenkilö: elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja

Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2023

Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen resurssitilanne jatkui haastavana loppuvuoteen saakka. Joulukuussa tilapalveluiden pitkään jatkuneeseen haastavaan resurssitilanteeseen saatiin vihdoin helpotusta uusien rekrytointien kautta. Asuntomessut kuormittivat keskuksen henkilöstöä merkittävästi elokuun loppuun saakka. Se myös siirsi keskuksen lomiamyöhemmäksi ja aiheutti syksyille heijastevaikutuksen resurssivajeeseen. Keskuksen kohdistunut epäasiallinen kritiikki on vaikuttanut henkilöstön jaksamiseen.

Yhteistyö seudullisen kehittämissyhtiö Cursor Oy:n kanssa jatkui erinomaisesti. Cursor Oy:n aktiivinen ote ja yrityspalveluiden laatu on saanut paljon positiivista palautetta. Cursor Oy:n ammatillisesti korkea työote on myös kehittänyt keskuksen toimintatapoja.

Keskuksen viranhaltijoita osallistui TE-palvelu-uudistuksen aluevalmisteluun sekä lainsäädännön päätösprosessiin. Loviisan kaupunginvaltuusto hyväksyi lokakuussa 2023 Porvoon työllisyysalueen sopimuksen yhteisestä toimielimestä sekä joulukuussa sopimuksen päivityksen. 1.1.2025 voimaan astuvasta TE-palvelu-uudistuksessa Porvoon työllisyysalueella järjestämisvastuullisena työvoimanviranomaisena toimii Porvoon kaupunki Loviisan kaupungille sekä Lapinjärven, Askolan, Pukkilan ja Myrskylän kunnille. Työllisyysalueen valmistelutyö ja siihen liittyvä tiedottaminen jatkuu vuonna 2024.

Vuonna 2023 pitkäaikaistyöttömien määrä jatkoi laskuaan. Joulukuussa 2022 Loviisassa oli pitkäaikaistyöttömiä 291 henkilöä ja 250 henkilöä joulukuussa 2023. Pitkäaikaistyöttömien määrän lasku näkyi kaupungin maksamissa työmarkkinatukien määrässä. Loviisan kaupunki maksoi työmarkkinatukia 1 332 888 euroa vuonna 2022 ja 1 260 073 euroa vuonna 2023. Pitkäaikaistyöttömien laskevasta määrästä huolimatta työttömyys lähti nousuun loppuvuodesta 2023. Tammi-marraskuussa 2023 työttömyysaste vaihteli 9,2-10,4 % välillä. Joulukuussa 2023 työttömyysaste oli 12,3 %. Työttömyysasteen nousu koski koko Uudenmaan maakuntaa, ei vain Loviisan kaupunkia.

Riskianalyysi

Mittava henkilöstövaje näkyi keskuksen palvelutasossa. Asuntomessut kuormittivat henkilöstöä ja aiheutti työvelkaa muiden toimintojen osalle. Epäasiallinen negatiivisen palaute kuormitti henkilöstöä ja johtaa mahdollisesti henkilöstön vaihtuvuuteen. Keskuksen on kuitenkin huolehdittava siitä, että lakisääteiset palvelut tuotetaan tulevaisuudessakin asianmukaisina.

Jo vuonna 2020 alkaneet rekrytointiongelmat jatkuivat. Osaavan teknisen henkilöstön rekrytointi on haastavaa, viivästyttää käsittelyaikoja ja vaikuttaa negatiivisesti Loviisan kaupungin kykyyn tarjota palveluita.

Keskuksen suurimmat taloudelliset riskit liittyvät korjausvelan kasvuun, sisäilmaongelmiin ja rakenteelliseen pitkäaikaistyöttömyyteen. Samaan aikaan työvoimapula jarruttaa kasvua.

Kunnan maksamilla työmarkkinatuen osuuksilla on merkittävä vaikutus keskuksen talouteen. Työmarkkinatukimaksut eivät ole tarkasti ennakoitavia, ja kaupungin pitkäaikaistyöttömyyden ratkaisumahdollisuudet ovat rajalliset. Hyvinvointialueella on keskeinen rooli, kun työttömän henkilön tilanteen ratkaisu edellyttää sosiaali-, terveys- ja/tai kuntoutuspalveluita. Palkkatukilain uudistuminen heinäkuussa 2023 asetti joitain rajoitteita kaupungin palkkatuen käytölle.

TE-palvelut 2024 -uudistuksen valmistelu ja palveluiden järjestämisen suunnittelu on aloitettu Porvoon työllisyysalueella, joka aloittaa 1.1.2025. TE-uudistukseen liittyy taloudellisia riskitekijöitä, joihin ei välttämättä pystytä etukäteen varautumaan uuden palveluiden järjestämistavan ja muuttuvan rahoitusmallin vuoksi

EU:n tuleva ennallistamisasetus ja päivittyvät hiilinielujen laskentamallit asettavat Loviisankin kohdalla kysymysmerkkejä sen suhteen, miten uusia teollisuusalueita ja etenkin suurteollisuustontteja voidaan jatkossa kaavoittaa esimerkiksi Power Coast -akkuklusterihankkeen tarpeisiin. Loviisa ei sinällään ainkaan asuntorakentamisen osalta ole tässä vaiheessa ennallistamisasetuksen alaisten kuntien listalla ja kyseessä voi jopa olla tuleva vetovoimatekijä, mutta lainsäädännöllistä kehitystä ja niin Uudenmaan Liiton kuin ELY-keskuksenkin linjauksia on pidettävä silmällä.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen tuloslaskelma

Keskuksen kaupunginvaltuustoon nähden sitova määräraha on ulkoinen toimintakate.

2115 Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus

	TALOUSARVIO 2023	TALOUSARVIO- MUUTOKSET	TALOUSARVIO 2023 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TILINPÄÄTÖS 2023	POIKKEAMA
Myyntituotot	871 400		871 400	749 081	122 319
Maksutuotot	654 600		654 600	604 925	49 675
Tuet ja avustukset	330 000		330 000	407 263	-77 263
Vuokratuotot	4 176 200		4 176 200	4 915 739	-739 539
Muut toimintatuotot	343 200		343 200	108 859	234 341
Toimintatuotot yhteensä	6 375 400		6 375 400	6 785 867	-410 467
Valmistus omaan käyttöön	120 000		120 000		
Henkilöstökulut	-5 089 177		-5 089 177	-4 668 278	-400 899
Palveluiden ostot	-6 131 020		-6 131 020	-6 575 759	444 739
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 044 110		-3 044 110	-3 737 237	693 127
Avustukset	-1 803 400		-1 803 400	-1 437 180	-366 220
Muut toimintakulut	-444 980		-444 980	-562 455	117 475
Toimintakulut yhteensä	-16 512 687		-16 512 687	-17 000 909	488 222
Toimintakate	-10 017 287		-10 017 287	-10 215 041	197 755
Rahoitustuotot ja -kulut	500		500	-236	736
Toimintakate ulkoinen	-10 016 787		-10 016 787	-10 215 278	198 491
Poistot ja arvonalentumiset	-5 978 852		-5 978 852	-5 844 286	-134 566
Sisäiset erät	9 038 151		9 038 151	9 129 300	-91 149
Kustannuslaskennalliset erät	-1 017 836		-1 017 836	-1 060 167	42 331

Toimintatuottojen toteutuminen

Toimintatuotot kokonaisuus on ylittynyt noin 420 000 eurolla, pääosin johtuen hyvinvointialueelta saatavien vuokratuottojen varovaisesta budjetoinnista talousarvioon. Sopimus kohteista ja vuokrasta allekirjoitettiin vasta keväällä 2023.

Maa-alueiden myyntivoittoa kertyi keskukselle muista tonteista noin 20 000 euroa eli tältä osin alle budjetoidun. Maa-alueiden myyntivoitto koko kaupungille kirjattuna oli kuitenkin noin 2,1 miljoonaa euroa, työ tonttimyyntien toteutumiseksi on tehty elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksessa. Myydyistä rantatonteista kertyi luovutusvoittoa noin kaksi miljoonaa euroa ja lisäksi myytiin vielä yksi tontti Kuningattarenrannan asutusalueelle.

Hulevesitaseyksikön myynti on toteutunut lähes budjetoidusti, rekisteritarkistuksia tehdään edelleen kiinteistöistä jotka kuuluvat vaikutusalueen (alueella vahvistettu asemakaava) piiriin.

Toimintakulujen toteutuminen

Toimintakulut ylittävät budjetoidun. Palkkakustannuksissa on syntynyt säästöä johtuen henkilöstövajauksesta. Toisaalta haastava henkilöstötilanne on lisännyt paineita ostaa palveluja ja tämä näkyy palvelujen ostojen nousuna.

Rakennusten ja alueiden kunnossapito sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat kokonaisuus ovat ylittäneet selkeästi budjetin. Näillä osa-alueilla hintojen nousu on ollut huikeaa eikä budjettia ole voitu kasvattaa riittävästi. Lisäksi alueiden kunnossapidossa on ollut äärimmäisen haastava lumivuosi sekä alkuvuodesta että loppuvuodesta. Lumimäärä ollut erittäin suuri ja kunnossapito- sekä puhdistustyöt ovat lohkaissut ison osan budjetista. Energiakustannukset ovat lisäksi olleet noin 350 000 euroa yli budjetoidun.

Henkilöstökulujen toteutuminen

Henkilöstökulut ovat jääneet alle budjetoidun noin 420 000 euroa. Henkilöstön rekrytointi avoinna oleviin tehtäviin on ollut erittäin vaikeaa. Työmäärällisesti erittäin haastavaa vuotta on viety siis mallikkaasti läpi melkoisen pienellä porukalla.

Toimintakatteen toteutuminen

Keskuksen ulkoinen toimintakate ylittyy noin 200 000 eurolla. Tämä on osapuilleen sama luku mitä enustettiin osavuosikatsauksessa. Ylitys pienenee vielä, mikäli teknisesti pystymme toteuttamaan valmistuksen omaan käyttöön kirjauksen 80 000 euroa.

Talousraportoinnin toteutuman seuranta on ollut edelleen hyvin haasteellista. Valitettavasti meidän laskunkiertojärjestelmämme (Dooap) laskee läpi kirjanpitoon asti vientejä jotka ovat virheellisesti kirjattu. Tämä aiheuttaa todella paljon työtä etsintätyön ja oikaisukirjauksien tekemisen myötä. Lisäksi nämä virheet ovat sellaisia jotka vääristävät käyttötalouden ja investointiosan seurantaa. Alkuvuodesta 2024 ollaan saatu ”lisätyökaluja” näiden virheiden kiinnisaamiseen jo varhaisemmassa vaiheessa. Tältä osin vientien oikeellisuus tulee olemaan paremmalla tolalla kirjanpituvuonna 2024.

Kaupunkistrategiasta ja toiminnan painopisteistä johdetut, kaupunginvaltuustoon nähden sitovat avaintavoitteet vuodelle 2023 ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi

Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen toiminnan painopisteet

1. ELINVOIMAINEN KAUPUNKI

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /henkilö	Toteuma 2023
Loviisa on Suomen yrittäjämönteisin kaupunki.				
Uudistamme ja nopeutamme teollisuustonttien luovuttamiseen liittyvää prosessia.	Luomme uuden prosessin nykyisen luovuttamisprosessin tilalle.	Kehitämme nykyisestä prosessista joustavamman erityisesti päätöksenteon suhteen. Varaamme henkilöresurssin tavoitteen toteuttamiseksi.	Elinkeino- ja infrastruktuurilautakunta, kaupunkisuunnitteluosaston päällikkö, elinvoimankehittäjä	On päätetty nopeuttaa ja helpottaa luovutusprosessia päivittämällä tonttien aluehinoittelu vastaamaan nykytilannetta.
Lisäämme T-merkinnällä olevaa teollisuustonttitarjontaa.	Kaavoitamme uusia T-merkinnällä olevia teollisuustontteja.	Selvitämme alueet, jonne T-merkinnällä olevia teollisuustontteja voidaan kaavoittaa ja varaamme kaavoitukselle riittävät resurssit tavoitteen toteuttamiseksi.		Teollisuustonttivarantoa kasvattava uusi asemakaavoitus-hanke on suunnittelu-vaiheessa. T-tonttivarantoa kasvattava kaavamuutoshanke on otettu työohjelmaan
Kapupungissa on vuoden 2024 lopussa yli 15 000 asukasta.				
Lisäämme kaupungin tunnettuutta. Vaikuttamme myönteisen kokonaisluomiseen.	Negatiivinen palaute keskuksen toiminnasta vähenee. Palvelu mielikuva paranee.	Lisäämme tiedottamista ja viestintää.	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen tiedottaminen on lisääntynyt paljon. Positiivista näkyvyyttä on lisätty Twitterin kautta. Keskukselle on otettu käyttöön palautepuhelin.
Tehokas maankäytön suunnittelu ja joustava kaavoitus tukevat muuttamista Loviisaan, ympärivuotista asumista ja yritysten sijoittumista kaupunkiin.				
Aktivoimme ja kehitämme tonttymyyntiä.	Kehitämme tonttien myyntiin käytettävää verkkopalvelua ja tonttien myyntiprosessia.	Varaamme riittävät henkilöresurssit tavoitteen toteuttamiseksi (viestintä + markkinointi + myynti).	Elinkeino- ja infrastruktuurilautakunta, kaupunkisuunnitteluosaston päällikkö, maankäyttöinsinööri	Tonttien markkinointiin on kiinnitetty huomiota vuoden 2023 aikana. Viestintään on palkattu henkilö ja työ on käynnissä.

Lisäämme yleiskaavatason maankäytön suunnittelua.	Käynnistämme systemaattisen yleiskaavatasoisen suunnittelutyön.	Varaamme kaavoitukseen henkilöresurssin tavoitteen toteuttamiseksi. Osoitamme työntekijän yleiskaavatyöhön.	Elinkeino- ja infrastruktuurilautakunta, kaupunkisuunnitteluosaston päällikkö, kaava-suunnittelija	Vuoden 2023 syksyllä on saatu rekrytoitua kaavasuunnittelijan vakanssille. Työ on aloitettu lähtötieto-raporttien laatimisella.
Aloitamme asema-kaavojen ajantasaisuuden arviointityön ja asema-kaavojen ajantasaistamisen.	Käynnistämme systemaattisen asemakaavojen ajantasaisuuden arviointityön.	Käymme systemaattisesti läpi voimassa olevat asemakaavat ja arvioimme kaavojen ajantasaisuutta. Varaamme kaavoitukseen riittävät henkilöresurssit tavoitteen toteuttamiseksi.	Kaupunkisuunnitteluosaston päällikkö	Kaavoituksen vakanssien täyttymisen myötä asemakaavojen ajantasaistus-hankkeille voidaan varata vuosittain resurssia. Työ on aloitettu työohjelman laatimisella. Varsinainen ensimmäinen hanke käynnistyy hankekaavojen puitteissa vuosina 2024/2025.
Parannamme Loviisan ja palveluiden saatavuutta (myös kaupungin sisällä) liikenneväyliä ja joukkoliikennettä kehittämällä.				
Parannamme Loviisan ja palveluiden saavutettavuutta (myös kaupungin sisällä) liikenneväyliä ja joukkoliikennettä kehittämällä.	Käynnistämme Atomitien suunnittelun.	Edistämme hanketta yhdessä ELY-keskuksen ja paikallisten toimijoiden kanssa.	Elinkeino- ja infrastruktuurilautakunta, infrastruktuuripäällikkö	Atomitietä koskeva tiesuunnittelu on käynnistetty.
	Pyöräily- ja kävelyedistämishankkeen toimenpiteet	Toteutamme ohjelmaa.		Ohjelman toimenpiteitä edistetään.
Toteutamme yritystoiminnan ja työllisyyden edistämiseen suunnattuja elinkeinopoliittisia toimia ja Loviisan työttömyys on alle 10 prosenttia vuonna 2025.				
Tehostamme työllisyyspalveluita	Työllisyyspalvelut vastaavat paremmin työvoimantarvetta ja koulutusmahdollisuuksia.	Lisäämme oppisopimuskoulutusta ja laajennamme työllisyyspalveluiden osaaamista.	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja, työllisyyskoordinaattori	Kohtaantolisä on otettu käyttöön ja Loviisalisä päivitetty 2023.
Toteutamme elinvoimaohjelmaa.	Veto- ja pitovoiman paraneminen	Määritämme ja toteutamme veto- ja pitovoiman vahvistamiseen liittyvät toimenpiteet.	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja, elinvoimankehittäjä	Elinvoimaohjelmatyö käynnissä. Resurssivaje, keskuksen johtajan työmäärä ja asuntomessut hidastivat työtä merkittävästi.
Jatkamme ja kehitämme Cursor Oy:n kanssa aloitettua yhteistyötä.	Yhteistyön vaikuttavuuden kasvaminen	Raportointi ja sen seuranta, tiheät yhteistyötapaamiset, toiminnan painopistealueiden määrittely	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja, elinkeino- ja infrastruktuurilautakunta	Cursorin raportit käsitellään lautakunnassa neljännesvuosittain.

Edistämme matkailua ja pidämme koko kunnan elinvoimaisena ylläpitämällä ja vahvistamalla sen eri osien vahvuuksia.

<p>Toteutamme elinvoimaohjelmaa. Jatkamme ja kehitämme Cursor Oy:n kanssa aloitettua yhteistyötä.</p>	<p>Veto- ja pitovoiman paraneminen, matkailukiinnostuksen kasvu</p>	<p>Määritämme ja toteutamme veto- ja pitovoiman vahvistamiseen liittyvien toimenpiteet. Seuraamme Cursor-sopimuksen mukaista raportointia ja määrittelemme painopistealueet.</p>	<p>Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja, elinvoimankehittäjä</p>	<p>Toteutuu suunnitellusti.</p>
<p>Tuemme kaupungin kehitystä kaavoituksen kautta.</p>	<p>Huolehdimme riittävästä tontti-varannosta ja asemakaavojen ajantasaisuudesta.</p>	<p>Sallivimmat kaavat</p>	<p>Kaupunkisuunnitteluosaston johtaja, elinkeino- ja infrastruktuurilautakunta</p>	<p>Valkon osayleiskaava on saatu ehdotusvaiheeseen. Energia-kaavat ovat suunnitelluvaiheessa.</p>
<p>Hyödynnämme asuntomessuja Loviisan näkyvyyden ja tunnetavuuden parantamiseksi.</p>	<p>Matkailukiinnostuksen kasvu ja muuttovirran lisääminen</p>	<p>Hyödynnämme asuntomessuja tontti- ja matkailumarkkinoinnissa.</p>	<p>Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja, elinvoimankehittäjä, maankäyttöinsinööri</p>	<p>Tonttimarkkinointiin on panostettu muun muassa tontti-arvonnan ja tontti-tarjontaesittelyn muodossa.</p>
<p>Ylläpidämme tasapainoista taloutta ja kohtuullista lainakantaa.</p>				
<p>Pidämme talousarvion tasapainossa rakenteelliset ja taloudelliset muutokset huomioiden.</p>	<p>Pidämme talousarvion tasapainossa rakenteelliset ja taloudelliset muutokset huomioiden.</p>	<p>Toimintamme on mahdollisimman suunnitelmallista ja ennakoivaa. Seuraamme taloutta ennistä tarkemmin ja huomioimme kustannustehokkuuden kaikessa toiminnassamme joka tasolla.</p>	<p>Elinkeino- ja infrastruktuurilautakunta, maaseutulauslautakunta, rakennus- ja ympäristölautakunta, kaikki keskuksen vastuualueet</p>	<p>Talouden seuranta säännöllistä. Haastetta luo henkilöstön vaihtuvuus ja uuden henkilöstön kouluttaminen ohjelman käyttöön. Kuningattarenrannan aluerakentamishankkeille asetettujen tavoitteiden, toteutuneiden aikataulujen ja kustannuserittelyjen loppuyhteenvedon esittely siirtyi vuodelle 2024.</p>
<p>Keskitymme toiminnan tehokkuuteen, tuottavuuteen ja taloudellisuuteen.</p>	<p>Tehostamme sähköisiä palveluita, muun muassa rakennuslupaprosesseja.</p>	<p>Uudistamme rakennusjärjestyksen. Kehitämme sähköistä rakennuslupapalvelua asiakkaille helpokäyttöisemmäksi.</p>	<p>Rakennus- ja ympäristölautakunta, ympäristöpäällikkö</p>	<p>Rakennusjärjestyksen kokonaisuudistusta ei ole aloitettu. Sähköistä rakennuslupapalvelua on kehitetty. Paperisista rakennuslupahakemuksista ei ole luovuttu.</p>

		Luovumme paperisista rakennuslupahakemuksista ja -päätöksistä.		
	Tehokkaammat työkäytännöt	Otamme käyttöön sähköiset työkalut.	Koko keskus	Ympäristönsuojelu on ottanut sähköisen arkiston käyttöön.
	Parannamme asiakaspalvelua.	<p>Uudistamme esimerkiksi rakennusvalvonnan verkkosivuja niin, että ne palvelevat asiakkaita paremmin ja kattavammin.</p> <p>Päivitämme verkkosivujamme jatkuvasti.</p> <p>Käytämme myös jatkossa puhelinaikoja.</p> <p>Tiedotamme ajankohtaisista asioista entistä paremmin.</p>	Elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja, vastuualueiden päälliköt	<p>Rakennusvalvonnan verkkosivujen uudistaminen on aloitettu.</p> <p>Olemme päivittäneet verkkosivujamme.</p> <p>Käytämme puhelinaikoja.</p> <p>Olemme tiedottaneet ajankohtaisista asioista eri kanavissa.</p>

2. HYVINVOIVAT ASUKKAAT JA VIIHTYISÄ KAUPUNKI

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö	Toteuma 2023
Lapsiystävällisessä kunnassa huomioimme lapsen edun kaikessa toiminnassamme.				
Toteutamme Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelmaa ja Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa.	Toteutamme Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelmaa. Toteutamme lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisia toimenpiteitä.	Keskuksesta osallistuu edustaja Lapsiystävällinen kunta -työryhmään. Tutustumme toimintasuunnitelmiin ja toteutamme niitä osaltamme mahdollisuuksien mukaan.	Koko keskus	Skeittipuiston suunnittelu ja lapsi-vaikutusten arviointi tehty. Yhteistyö Fiksusti kouluun hanke sivistys- ja hyvinvointikeskuksen kanssa.
Vaalimme luonnon monimuotoisuutta ja ylläpidämme kulttuuriympäristöä sekä edistämme ympäristön viihtyisyyttä kaikkialla kunnassa. Pidämme kunnan kiinteistöt hyvässä kunnossa ja parannamme kiinteistöjen energiatehokkuutta.				
Vaalimme luonnon monimuotoisuutta ja ylläpidämme kulttuuriympäristöä sekä edistämme ympäristön viihtyisyyttä kaikkialla kunnassa. Pidämme kunnan kiinteistöt hyvässä kunnossa.	Jatkamme rakennetun ympäristön valvonnan tehostamista.	Rakennus- ja ympäristölautakunta suorittaa katselmuskierroksen. Katselmuskierroksen lisäksi ympäristövalvoja suorittaa rakennetun ympäristön valvontaa koko kaupungin alueella.	Johtava rakennustarkastaja	Rakennus- ja ympäristölautakunta teki katselmuskierroksen syyskuussa (Koskenkylä, Vanhakylä, Pernaja). Ympäristövalvoja on tehnyt ilmoituksiin perustuvaa rakennetun ympäristön valvontaa koko kaupungin alueella.
	Edistämme luonnon monimuotoisuutta ja vesien-suojelua tukevia hankkeita.	Ympäristönsuojeluyksikkö osallistuu mahdollisiin luonnon monimuotoisuutta ja vesien-suojelua tukeviin hankkeisiin (esimerkiksi METSO- tai Helmi-ohjelmien kautta toteutettaviin hankkeisiin) yhdessä keskuksen muiden yksiköiden sekä ulkoisten yhteistyökumppaneiden kanssa.	Ympäristöpäällikkö	Ympäristönsuojeluyksikkö on osallistunut Keitalavikenin alueen HELMI-hankkeen sekä Koskenkylän-jokilaakson HELMI-keskittymän valmistelutyöhön. Ympäristönsuojeluyksikkö on osallistunut myös METSO-hankkeen edistämiseen kaupungin omistamalla alueella. Uudenmaan ELY-keskus järjesti marraskuussa hulevesita-

		Jatkamme kaikille avoimien luontoretkien järjestämistä.		paamisen Itä-Uudenmaan kunnille Loviisassa yhteistyössä ympäristönsuojeluyksikön kanssa. Järjestimme yleisölle avoimen luontoretken Rönkäsiin kesäkuussa.
	Suoritamme lupa-, rekisteröinti- ja ilmoitusvelvollisen toiminnan suunnitelmallista valvontaa.	Valvomme lupa-, rekisteröinti- ja ilmoitusvelvollisia toimijoita ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman ja -ohjelman mukaisesti.	Ympäristöpäällikkö	Olemme tehneet laitosvalvontaa valvontasuunnitelman ja -ohjelman mukaisesti.
	Tehostamme jätevesivalvontaa.	Valvomme taajama-, pohjavesi- ja ranta-alueilla sijaitsevien kiinteistöjen jätevesien käsittelyä ja johtamista järjestelmällisemmin, kun toiminta-aluepäätökset ovat lainvoimaisia.	Ympäristöpäällikkö	Toiminta-aluepäätökset saivat lainvoiman keväällä. Olemme tehostaneet valvontaa kartoittamalla jätevesien käsittelyä tietyillä pohjavesi- ja ranta-alueilla.
	Säilytämme luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristöä.	Vaalimme luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristöä ja huomioimme ilmasto-vaikutusten arvioinnin kaavoituksessa.	Kaupunkisuunnitteluosaston päällikkö, kaavoittaja	Kaavoja varten on tilattu luontoselvityksiä ja ne on tarvittavilta osin huomioitu kaavoissa.
	Otamme käyttöön RAMS-luokituksen.	Määrittelemme alueet RAMS-luokituksen mukaisesti yhteistyössä ympäristönsuojeluyksikön kanssa.	Infrastruktuuripäällikkö, maa-seutupäällikkö, kaupunginpuutarhuri ja metsätaloustalosaaja	RAMS-luokitusta ei ole vielä otettu käyttöön.
Pidämme kunnan kiinteistöt hyvässä kunnossa.	Vähennämme korjaustarpeessa olevien rakennusten määrää.	Peruskorjaamme tai korvaamme uudella ainakin yhden rakennuksen.	Elinkeino- ja infrastruktuurilautakunta, tilapäällikkö	Generalshagens skolan peruskorjaushanke ja Loviisan päiväkodin uudishanke ovat meneillään. Myynti-prosessissa on 8 kiinteistöä.

4. SUJUVA PÄÄTÖKSENTEKO

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö	Toteuma 2023
Päätösprosessimme on osaavaa, ennakoitavaa, avointa ja kunnioittavaa.				
Päätöksentekomme on osaavaa, sujuvaa, ennakoitavaa, avointa ja läpinäkyvää.	Ylläpidämme jatkuvasti ammattitaitoa.	Henkilökunta osallistuu säännöllisesti muun muassa lainsäädäntömuutoksia koskevaan ajankoh-taiskoulutukseen.	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja, päälliköt, henkilökunta	Henkilökunta on osallistunut koulutuksiin.
	Yhteistyö hakijoiden ja päättäjien kanssa ja elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen sisällä	Avoin, osallistava ja rakentava yhteistyö päätöksentekoprosessissa	Elinkeino- ja infrastruktuurilautakunta, rakennus- ja ympäristölautakunta, maaseutulauslautakunta, keskuksen henkilökunta	Toteutetaan lain asettamissa rajoissa.
		Jatkamme ennakkoivaa yhteistyötä ympäristönsuojelun lupa-, rekisteröinti- ja ilmoitusvelvollisten toimijoiden kanssa sekä elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen muiden osastojen kanssa.	Ympäristöpäällikkö	Olemme tehostaneet yhteistyötä rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun sekä kaupunkisuunnittelun kanssa.
Laadimme valtuustossa käsiteltäville asioille vuosikellon.	Lautakuntien vuosikello on käytössä ja yhdistetty valtuuston vuosikelloon.	Laadimme keskuksen lautakunnille yhteisen vuosikellon (esim. talousarviota ja sen raameja, tilinpäätöstä, kaavoituskatsausta ja rakennusohjelmaa varten).	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja	Vuosikello on luonnosvaiheessa.
Tiedotamme ajankohtaisista asioista eri kanavissa. Kuuntelemme kuntalaisten mielipiteitä ja toiveita sekä luomme mahdollisuuksia osallistumiselle.				
Käytämme monipuolisesti sekä perinteisiä tiedotuskanavia että sosiaalista mediaa tavoittaaksemme mahdollisimman suuren vastaanottajajoukon.	Tiedotamme hakemuksista, päätöksistä ja hankkeista.	Huolehdimme siitä, että tarpeellista ja ajankohtaista tietoa jaetaan eri tiedotuskanavissa.	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen koko henkilökunta	Olemme tiedottaneet ajankohtaisista asioista eri tiedotuskanavilla yhteistyössä viestintäsihteerin kanssa.

Mahdollistamme vuoropuhelua.	Mahdollistamme vuoropuhelua.	Kaavoitukseen liittyvät yleisötilaisuudet, hankintoihin liittyvät markkinavuoropuhelut, sähköiset palautepalvelut	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja, vastuualueiden päälliköt	Kaavoituksen yleisötilaisuudet ja muut palautemallit ovat käytössä. Sähköiset palautepalvelut ovat kehitteillä ja niitä on otettu käyttöön.
Luomme mallin osallistavalle budjetoinnille ja kokeilemme sitä.	Otamme käyttöön luodun osallistavan budjetoinnin mallin.	Kokeilemme luodun mallin mukaista osallistavaa budjetointia.	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja	Osallistavaa budjetoinnin toimenpiteitä ei toteutettu 2023 resurssipulan takia, siirretty vuoteen 2024.
Kehitämme keskuskohtaista tiedottamista resursien sallimissa puitteissa.	Kehitämme keskuksen tiedottamista.	Viestintäsihteeri laatii tiedottamissuunnitelman ja toteutamme sitä.	Koko keskus	Viestintäsuunnitelma ja -strategia laadittu keskukselle ja sitä on ryhdytty noudattamaan.
Vaikutusten arviointi on luonteva osa päätösten valmistelua.				
Vaikutusten arviointipohjat ovat käytössä.	Käytämme vaikutusten arviointia päätöksenteon yhteydessä.	Käytämme vaikutusten arviointia olennaisissa päätöksissä.	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja, vastuualueiden päälliköt	Ne ovat olemassa ja käytetään olennaisissa päätöksissä.
Päätöksenteossa huomioimme kestävä kehityksen ja olemme hiilineutraali kaupunki vuonna 2035.				
Aloitamme Covenant of Mayors -toimenpiteiden toteuttamisen.	Edistämme kaupungin ilmastotoimia.	Olemme mukana koko kaupunkia koskevan hiilineutraaliusohjelman laadinnan käynnistämisessä. Luovumme öljylämmityksestä vähintään yhdessä kaupungin omistamassa kiinteistössä vuodessa. Siirrymme uusiutuvan dieselin käyttöön kaupungin ajoneuvoissa. Huomioimme energia-asiat rakennusten peruskorjausten ja uudisrakentamisen yhteydessä.	Elinkeino- ja infrastruktuurilautakunta, infrastruktuuripäällikkö, tilapäällikkö, kaupungingeodeetti	Kaupunki on liittynyt HINKU-verkostoon. Uudenmaan liitto on yhteistyössä ympäristönsuojelu-yksikön kanssa järjestänyt laajennetulle johtoryhmälle ja kolme ilmastotyöpajaa, joissa on suunniteltu konkreettisia toimenpiteitä. Uudistuvan dieselin käyttöä ei ole aloitettu.
	Helpotamme uusiutuvan energian tuottamis- ja	Kaavoitus ja maankäyttö	Elinkeino- ja infrastruktuuri-lautakunta	Uusiutuvan energian tuotantoalueita kaavoitusprosessissa.

	käyttämiskäytönsuihin siirtymistä.	Kevennämme ilmastoystävällisten energiaratkaisujen luvitusta rakennusjärjestyksen muutosten kautta.	Johtava rakennus-tarkastaja	Aurinkopaneelien luvanvaraisuutta kevennettiin rakennusjärjestyksessä jo vuoden 2022 lopussa. Muutos on ollut voimassa heti toimintavuoden alusta.
Kaksikielisyys on elinvoimaista.				
Annamme palveluita molemmilla kielillä.	Annamme palveluita molemmilla kielillä.	Jatkamme kielikursien järjestämistä henkilökunnalle.	Koko henkilökunta	Osa henkilökunnastamme on osallistunut kielikurssille.

5. ARVOSTETTU HENKILÖSTÖ

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /henkilö	Toteuma 2023
Edistämme henkilöstön hyvinvointia, työssä viihtymistä ja työkykyä kaikessa toiminnassamme.				
Otamme käyttöön uusia keinoja henkilöstön voimavaroja vahvistamiseksi ja työkuormittavuuden hallitsemiseksi.	Työssä jaksaminen ja työteho lisääntyvät.	Joustavat työjärjestelyt Resurssien ja työmäärän kohtaaminen Ohjohtamiseen puuttuminen	Elinkeino- ja infrastruktuurilautakunta, maaseutulaus-kunta, rakennus- ja ympäristölaus-kunta, kaikki esihenkilötyötä tekevät	Etätömahdollisuus on lisännyt työhyvinvointia. Esimerkiksi kävelykokoukset katkaisevat hyvin istumatyöläisen päivän. Liikunta-välineitä on saatu työyksiköihin ja ne ovat olleet kovassa käytössä. Koulutuksia on ollut paljon tarjolla, näistä saatu itsevarmuutta ja ajantasaista tietoa.
Henkilöstömme määrä ja osaaminen on mitoitettu suhteessa tehtäviin. Varaamme riittävästi aikaa esihenkilötehtäviin.				
Henkilöstökyselyn tulosten perusteella vähintään 80 prosenttia työntekijöistä ja esihenkilöistä kokee, että heillä on riittävästi aikaa työtehtävien suorittamiseen.	Työssä jaksaminen ja työteho lisääntyvät.	Resurssien ja työmäärän kohtaaminen	Elinkeino- ja infrastruktuurilautakunta, maaseutulaus-kunta, rakennus- ja ympäristölaus-kunta, kaikki esihenkilötyötä tekevät	Henkilöstön hyvinvointi ja jaksaminen ja eritoten näiden parantaminen ovat jatkuvan työn ja kehityksen alla. Tästä huolimatta kaikkien työtehtävien suorittamiselle jäävää aikaa on aika ajoin haasteellista löytää, erityisesti niissä yksiköissä, joissa on suuria rekrytointiongelmia.
Henkilöstökyselyn tulosten perusteella vähintään 80 prosenttia kokee, että he voivat käyttää tietojansa ja taitojaan työssään.	Työssä jaksaminen, työmotivaatio ja työteho lisääntyvät.	Osaamisen arvostaminen ja sen esiintuominen	Elinkeino- ja infrastruktuurilautakunta, maaseutulaus-kunta, rakennus- ja ympäristölaus-kunta, kaikki esihenkilötyötä tekevät	Henkilön osaaminen, erityistiedot ja taidot mukaan lukien, pyritään aina ottamaan työtehtävää täytettäessä huomioon.

Jokainen työntekijä tuntee tulevansa kuulluksi ja työtä kehitetään yhdessä henkilöstön kanssa.

Henkilöstökyselyn tulosten perusteella vähintään 80 prosenttia vastaajista kokee, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa omaan työhönsä.	Työssä jaksaminen, työmotivaatio ja työteho lisääntyvät.	Osaamisen arvostaminen ja vastuun antaminen	Elinkeino- ja infrastruktuurilautakunta, maaseutulauslautakunta, rakennus- ja ympäristölauslautakunta, kaikki esihenkilötyötä tekevät	Työntekijät saavat vaikuttaa oman työnsä kehittämiseen ja työtapoihin. Työmotivaation ja työtehon lisäämistä toimenpiteet ovat jatkuvan työn ja kehityksen alla.
---	--	---	---	--

Laadimme työn tavoitteet ja päämäärät yhdessä henkilöstön kanssa ja arvioimme vuosittain työkuvioiden, työtehtävien ja työprosessien ajantasaisuutta ja toimivuutta.

Tehtäväkuvat ovat ajan tasalla.	Työssä jaksaminen, työmotivaatio ja työteho lisääntyvät.	Päivitämme tehtäväkuvat tarvittaessa.	Kaikki esihenkilötyötä tekevät	Tehtäväkuvat pidetään ajan tasalla.
Jokaisen työntekijän kanssa on käyty kehityskeskustelu.	Työssä jaksaminen, työmotivaatio ja työteho lisääntyvät.	Pidämme kehityskeskustelut.	Kaikki esihenkilötyötä tekevät	Kehityskeskustelut on käyty.

Tuemme henkilöstöä muuttuvassa maailmassa ja työympäristössä.

Koulutus on suunnitelmallista ja vastaa tarpeita.	Työ helpottuu ja on mielekkäämpää.	Osallistumme koulutuksiin.	Kaikki työntekijät	Koulutuksiin on ollut mahdollista osallistua. Tarjonta on lisääntynyt huomattavasti, ja monella osalla myös etäosallistuminen on ollut mahdollista. Eduhouse on otettu käyttöön.
---	------------------------------------	----------------------------	--------------------	--

Elinkeino- ja infrastruktuurilautakunnan jäsenet ja varajäsenet 1.1.–31.12.2023, kokoukset 2023

Varsinaiset jäsenet	Läsnä/ kokousten lukumäärä	Henkilökohtaiset varajäsenet	Läsnä
Karlsson Mikael pj.	13/13	Alm Agneta	0/13
Hyvönen Petri varapj.	12/13	Malmivaara Jouni	1/13
Wide Roger	9/13	Staffans Sten	3/13
Hento Miia	6/13	Häggblom Kerstin	1/13
Björkman-Nystén Nina (-31.5.2023)	5/13	Skogster Leif	1/13
Lohenoja Pertti	13/13	Lindroos Johannes	0/13
Holmström Eeva	11/13	Puolakka Katja	1/13
Fellman Annika	12/13	Weckman Pamela	0/13
Hagfors Kari (-31.5.2023)	6/13	Thomasson Daniel	0/13
Peräkylä Teemu (1.6-2023-)	7/13	Thomasson Daniel	0/13
Arlin Onerva (1.6.2023-)	5/13	Raivio Timo	1/13

Loviisa Camping

Vastuuhenkilö: elinkeinopäällikkö

Kilpailuneutraliteetin takaamiseksi Loviisan kaupunki esittää eriytetyn tuloslaskelman Loviisan Campingin kustannuspaikasta. Tämä edesauttaa julkisen ja yksityisen elinkeinotoiminnan tasapuolisia toimintaedellytyksiä ja toiminnan läpinäkyvyyttä. Julkisyhteisöt voivat harjoittaa taloudellista toimintaa ja kilpailla yksityisten yritysten kanssa samoilla markkinoilla. Kilpailulain kilpailuneutraliteettia turvaavien säännösten tavoitteena on varmistaa, että julkiset toimijat eivät saa kilpailuetuja, joita yksityiset toimijat eivät voi saada ja jotka voivat vääristää kilpailua.

Kuntalaki tai kilpailulaki ei kiellä julkisyhteisöjä harjoittamasta taloudellista toimintaa eikä kilpailemasta yksityisten yritysten kanssa samoilla markkinoilla. Kuntalain 132. § viittaa kilpailulain 4 a lukuun – tavoitteena on kilpailun tasapuolisuuden turvaaminen julkisen ja yksityisen elinkeinotoiminnan välillä.

LOVIISA CAMPING TULOSLASKELMA 1.1.2023–31.12.2023

	TALOUSARVIO 2023	TALOUSARVIO- MUUTOKSET	TALOUSARVIO 2023 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TILINPÄÄTÖS 2023
Myyntituotot	50 000		50 000	49 721
Maksutuotot				177
Tuet ja avustukset				
Vuokratuotot				
Muut toimintatuotot	150 000		150 000	166 252
Toimintatuotot yhteensä	200 000		200 000	216 090
Valmistus omaan käyttöön				
Henkilöstökulut	-70 139		-70 139	-115 597
Palveluiden ostot	-35 800		-35 800	-32 544
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-34 100		-34 100	-25 101
Avustukset				
Muut toimintakulut	-5 800		-5 800	-5 069
Toimintakulut yhteensä	-145 839		-145 839	-178 311
Toimintakate	54 161		54 161	37 779
Toimintakate ulkoinen	54 161		54 161	37 779
Poistot ja arvonalentumiset				-55
Sisäiset erät	-55 535		-55 535	-84 962
Kustannuslaskennalliset erät	-9 763		-9 763	-14 928

Loviisa Camping sekä Villa Björkstén ja Bungalow tarjoavat erityyppisiä mahdollisuuksia nuorten työpaikan valmentautujille. LovLuotsin valmentautajat pääsevät työn tekemisen kautta tutustumaan eri ammattialoihin, esimerkiksi kiinteistönhoidon, majoitussiivouksen ja puutarhanhoidon kautta. Kierrätys tulee tuetuksi muun muassa huonekalujen kunnostuksessa, joka tehdään fyysisesti työpajalla, mutta kalusteet sijoitetaan Loviisa Campingille. Lisäksi Loviisa Campingillä olevan kierrätys- ja jätehuoltopisteen hoito kuuluu nuorten tehtäviin. Valmentautajat ovat tapetoineet ja remontoineet majoitustilojen huoneet ja remontit jatkuvat, joten myös rakennusalaan on mahdollisuus tutustua. LovLuotsissa oli nuori oppisopimuksella opiskelemaan Pintakäsittelyalan perustutkintoa ja hän maalasi muun muassa Bungalowin ulkoseinät kokonaisuudessaan.

Merkityksellisen työn teon ohella minäpystyvyys, elämänhallinta, tulevaisuusorientaatio, arjen sujuvuus, sosiaaliset suhteet ja luottamus pääsevät kaikki kehittymään toiminnassa. Kyseiset taidot ovat työllistymisen ja opiskelemaan lähtemisen kannalta tärkeitä. Positiivinen palaute, jota valmentautajat saavat välittömästi Loviisa Campingin asiakkailta, vaikuttaa myös itsetunnon vahvistumiseen

Asiakaskunnasta on ollut selkeästi havaittavissa, että he pitävät tätä "Loviisan mallia" campingin hoidossa hienona asiana.

Keväällä 2023 korotettiin Loviisa Campingin karavaanareiden paikkamaksuja muun muassa sähkön hinnan nousun vuoksi, paikkamaksut ovat olleet valtakunnallisesti verrattuna matalat. Palvelun tarjonta parani huomattavasti uuden huoltorakennuksen valmistuttua. Asuntomessut toi Loviisa Campingille sekä majoitukseen runsaasti uusia asiakkaita, heistä moni kertoi palaavansa Loviisan myöhemmin. Palautteet toiminnasta olivat erinomaisia. Kokonaisuudessaan leirintäalueelle saapui yhteensä 6 722 matkailijaa (6 985 matkailijaa vuonna 2022). Öitä kauden aikana vietettiin leirinnässä yhteensä 7 827 ja majoituksessa 1 134 eli yhteensä 8 961 yötä. Loviisa Camping otti verkkokaupan käyttöön vuonna 2022. Kokeemus verkkokaupan käytöstä on ollut positiivista ja noin puolet varauksista on tullut verkkokaupan kautta.

Matkailutilastot Loviisa Camping 2023

2023	Karavaanarit		Telta		Majoitus	
	Saapumiset	Yöt	Saapumiset	Yöt	Saapumiset	Yöt
Yhteensä	4 479	6 190	1 283	637	960	1 134

	Yöt	Saapuneet
YHTEENSÄ	8 961	6 722

HULEVESI TASEYKSIKKÖ

Vastuuhenkilö: infrastruktuuripäällikkö

Taseyksikön toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2023

Huleveden viemäröinti

Vastuu hulevesien hallinnasta asemakaava-alueella kuuluu maankäyttö- ja rakennuslain 103. §:n mukaan kunnalle. Vesiliikelaitoksen tulee kattaa huleveden viemäröinnistä aiheutuvat kustannukset siitä perittävillä maksuilla. Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 19.9.2018 (§ 88), että Loviisassa kaupunki vastaa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti hulevesien hallinnan järjestämisestä asemakaava-alueella.

Kaupungilla on Loviisan Vesiliikelaitoksen kanssa huleveden viemäröinnin operointipalvelusopimus. Kaupunki tekee hulevesi-investoinnit. Hulevesien hallinnasta koituvat kustannukset rahoitetaan erillisellä hulevesimaksulla, joka peritään kaikilta hulevesijärjestelmän piirissä olevilta kiinteistöiltä. Lisäksi kaupunki osallistuu kustannuksiin yleisten alueitten puolesta. Hulevesijärjestelmän piirissä on noin 4 000 rakennettua kiinteistöä. Hulevesimaksun määräytymishinta on 47 euroa vuodessa, ja määräytymisperusteena on kiinteistötyyppi sekä kiinteistön koko. Maksutulokertymä on noin 280 000 euroa vuodessa. Maksutulokertymä vastaa nykykäytystä hulevesien hallinnan kokonaiskustannuksista.

Sisäinen valvonta

Vastuu- ja omaisuusriskit on suojeltu kaupungin vakuutus sopimuksen puitteissa. Maanalaisia ja maanpäällisiä rakennelmia ja laitteita saneerataan jatkuvasti. Taloudellista riskiä seurataan taksojen ja kulujen jatkuvana tarkasteluna.

Riskikartoituksessa vanhan putkiverkoston kunto on todettu riskiksi. Putkiston saneerausta on jatkettu ja tullaan jatkamaan lisääntyvässä määrin.

Toimintatuottojen toteutuminen

Hulevesimaksun määräytymishinta on 47 euroa vuodessa, ja määräytymisperusteena on kiinteistötyyppi sekä kiinteistön koko. Maksutulokertymä oli noin 279 205 euroa.

Toimintakulujen toteutuminen

Ulkoiset toimintakulut olivat lähes talousarvion mukaiset.

Henkilöstökulujen toteutuminen

Ei henkilöstökuluja.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

	TALOUSARVIO 2023	TALOUSARVIO- MUUTOKSET	TALOUSARVIO 2023 MUUTOS- TEN JÄLKEEN	TILINPÄÄTÖS 2023	POIKKEAMA
Myyntituotot					
Maksutuotot	290 000		290 000	279 205	10 795
Tuet ja avustukset					
Vuokratuotot					
Muut toimintatuotot					
Toimintatuotot yhteensä	290 000		290 000	279 205	10 795
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut					
Palveluiden ostot	-72 500		-72 500	-57 726	-14 774
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 800		-10 800	-2 614	-8 186
Avustukset					
Muut toimintakulut	-1 800		-1 800	-14 224	12 424
Toimintakulut yhteensä	-85 100		-85 100	-74 564	-10 536
Toimintakate	204 900		204 900	204 641	259
Rahoitustuotot ja -kulut	500		500	-199	699
Poistot ja arvonalentumiset	-75 000		-75 000	-107 970	7 970
Sisäiset erät	-176 000		-176 000	-181 070	5 070
Kustannuslaskennalliset erät	-5 305		-5 305		

Investointiohjelman toteutuminen vuonna 2023, 1 000 euroa

Hanke	Kustannus- arvio	Edellisten vuosien käyttö	Alkuperäi- nen talousarvio 2023	Käyttösuunni- telmamuutok- set 2023	Talousarvio muutosten jälkeen 2023	Toteuma 2023	Poik- keama 2023	Kesken- eräiset työt 31.12.	Kustan- nusarvi- osta käytetty 31.12.
LOVIISAN KAUPUNGIN HULE- VESITASEYKSIKKÖ			-300		-300	-206	94	0	
HULEVESI, INVESTOINTIME- NOT			-300		-300	-206	94	0	
HULEVESI, INVESTOINTITULOT									
HULEVESI, NETTO			-300		-300	-206	94	0	

Liitetiedot (Hulevesi)

TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAOHJEET

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on jaksotettu tuloslaskelman suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenuon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenuihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Rahoitusomaisuus

Käytössä on yksi ulkoinen ja yksi sisäinen yhdistili kaupungin ja vesiliikelaitoksen keskinäisiä rahan siirtoja varten.

SUUNNITELMAPOISTOJEN PERUSTEET

Lasketut poistoajat seuraavat Loviisan kaupungin poistosuunnitelmaa sekä poistoprosenttien että poistomenetelmien osalta:

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	ei poistoa	
Rakennukset		
Tehdas- ja tuotantorakennukset	tasapoisto	20 v
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Muu maa- ja vesirakenteet	tasapoisto	15 v
Vedenjakeluverkosto	tasapoisto	30 v
Viemäriverkosto	tasapoisto	30 v
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakennelmat	tasapoisto	10 v
Koneet ja kalusto		
Muut kuljetusvälineet	tasapoisto	5 v
Muut liikkuvat työkonet	tasapoisto	5 v
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	5 v

Pysyvien vastaavien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankinnat, jotka alittavat 10 000 euroa, kirjataan vuosikuluiksi (aktivointiraja).

AINEELLISET HYÖDYKKEET

	Aineelliset hyödykkeet						Yhteensä
	Maa- ja vesirakenteet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet johtoverkostot ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset työt	
Hankintamenu 1.1.			2 401 457,10			354 294,26	2 755 751,36
Lisäykset			205 787,76				205 787,76
Rahoitusosuudet							
Vähennykset							
Siirrot			354 294,26			-354 294,26	
Poistot			-107 970,26				-107 970,26
Arvonlennukset							
Hankintamenu 31.12.			2 853 568,86				2 853 568,86
Arvonkorotukset							
Olellaiset lisäpoistot							
Kirjanpitoarvo 31.12.			2 853 568,86				2 853 568,86

POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET

Poistoero	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoero/1.1.		
Poistoeron muutos		
Investointivaraukseen liittyvä poistoero/31.12.	0	0

SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Muut siirtosaamiset		
Siirtosaamiset yhteensä	0	0

SIIRTOVELKoihin sisältyvät olennaiset erät

	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilöstösivukulujen jaksotukset		
Muut siirtovelat		
Siirtovelka yhteensä	0	0

HENKILÖSTÖ 31.12.

	2023	2022
Vakinainen henkilökunta	0	0
Osa-aikainen henkilökunta	0	0

OMAN PÄÄOMAN ERITTELY

Oman pääoman muutokset	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	941 108,43	941 108
Lisäykset		
Vähennykset		
Peruspääoma 31.12.	941 108,43	941 108
Edellisten tilikausien ylijäämä tai alijäämä 1.1.	-158 433,70	-118 155
Lisäykset	-76 111,22	-40 278
Edellisten tilikausien ylijäämä tai alijäämä 31.12.	-234 544,92	-158 433
Tilikauden ylijäämä tai alijäämä	-84 597,50	-76 111
Oma pääoma yhteensä	621 966,01	706 563

Huleveden viemäröinnin tuloslaskelma

TULOSLASKELMA		01.01.-31.12.2023		01.01.-31.12.2022	
Liikevaihto		279 204,62		288 011,78	
Liiketoiminnan muut tuotot					
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikana	-2 614,24			-8 325,08	
Palvelujen ostot	<u>-237 627,69</u>	-240 241,93	<u>-259 751,42</u>	-268 076,50	
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot					
Henkilösivukulut					
Eläkekulut					
Muut henkilösivukulut					
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	<u>-107 970,26</u>	-107 970,26	<u>-97 830,76</u>	-97 830,76	
Liiketoiminnan muut kulut		-14 223,71		1 528,79	
Liikelylijäämä		-83 231,28		-76 367,69	
Rahoitustuotot- ja kulut					
Muut rahoitustuotot	24,92			1 507,85	
Korkokulut lainoista kunnalta	-1 168,13			<u>-1 251,38</u>	
Muut rahoituskulut	<u>-223,46</u>	-1 366,67		256,47	
Ylijäämä(alijäämä) ennen satunnaisia eriä		-84 597,95		-76 111,22	
Ylijäämä(alijäämä) ennen varauksia		-84 597,95		-76 111,22	
Tilikauden ylijäämä/alijäämä		-84 597,95		-76 111,22	
Tunnusluvut					
Sijoitetun pääoman tuotto, %		-2,55%		-2,51%	
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %		-2,55%		-2,51%	
Voitto, %		-30,30%		-26,43%	

Huleveden viemäröinnin rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA			2023			2022
Toiminnan rahavirta						
Liikelyjäämä (-alijäämä)	-83 231,28				-76 367,69	
Poistot ja arvonalentumiset	107 970,26				97 830,76	
Rahoitustuotot- ja kulut	<u>-1 366,67</u>	23 372,31		<u>-256,47</u>		21 719,54
Investointien rahavirta						
Investointimenot	<u>-205 787,76</u>	-205 787,76		<u>-578 312,44</u>		-578 312,44
Toiminnan ja investointien rahavirta			-182 415,45			-556 592,90
Rahoituksen rahavirta						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnilta	202 732,81				619 193,15	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnilta	-40 000,00				-40 000,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta						
Lainakannan muutokset		162 732,81				579 193,15
Oman pääoman muutos						
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä						
Saamisten muutos muilta	301 976,51				11 177,77	
Korottomien velkojen muutos	1 165,46	303 141,97		-3 210,67		7 967,10
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Rahoituksen rahavirta			465 874,78			587 160,25
Rahavarojen muutos						
			283 459,33			30 567,35
Rahavarojen muutos						
Rahavarat 31.12.	438 292,79				154 833,46	
Rahavarat 1.1.	154 833,46	283 459,33		124 266,11		30 567,35
Taseyksikön tunnusluvut						
			2023			2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta , 1000 €			3 173			2 214
Investointien tulorahoitus			11,36			3,76
Laskennallinen lainanhoitokate			0,07			0,07
Lainanhoitokate			0,57			0,53
Kassan riittävyys, pv			379,41			69,84
Quick ratio			1,04			1,08
Current ratio			1,04			1,08

Huleveden viemäroinnin tase

T A S E 3 1. 1 2.	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	2 853 568,86	2 755 751,36
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 853 568,86	2 401 457,10
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		354 294,26
VAIHTUVAT VASTAAVAT	464 420,32	482 937,50
Lyhytaikaiset saamiset	26 127,53	328 104,04
Myyntisaamiset	44 346,43	313 368,24
Saamiset kunnalta/ kuntayhtymältä		
Muut saamiset	-18 218,90	14 735,80
RAHAT JA PANKKISAAMISET	438 292,79	154 833,46
VASTAAVAA	3 317 989,18	3 238 688,86
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	621 965,56	706 563,52
Peruspääoma	941 108,43	941 108,43
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-234 544,92	-158 433,70
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)	84 597,95	-76 111,21
VIERAS PÄÄOMA	2 696 023,62	2 532 125,35
Pitkäaikainen vieras pääoma	2 245 120,73	2 082 387,92
Lainat kunnalta	2 245 120,73	2 082 387,92
Lyhytaikainen vieras pääoma	450 902,89	449 737,43
Lainat kunnalta	445 941,28	45 941,28
Ostovelat	2 101,36	2 028,65
Saadut ennakot	2 860,25	1 767,50
Siirtovelat		
VASTATTAVAA - PASSIVA	3 317 989,18	3 238 688,76
Tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	18,76	21,38
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	964,67	878,56
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	640,27	640,27
Kertynyt ylijäämä(alijäämä) 1000 €	-319	-235
Lainakanta 31.12. 1000€	2 691	2528
Lainat ja vastuut 31.12., 1000 €	2 691	2528
Lainasaamiset, 1000 €		

MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN

Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

	TP 2022	Alkup. 2023 Talousarvio	TA muutos	2023 Talousarvio	TP 2023 Toteuma	Poik- keama	Toteuma %
DEMOKRATIAPALVELUT							
Tulot, ulkoiset	3 213 009	1 041 100		1 041 100	2 971 258	1 930 158	285,4 %
Tulot, sisäiset							
Valmistus omaan käyttöön							
Menot, ulkoiset	-1 875 229	-2 209 319	-95 000	-2 304 319	-5 064 909	-2 760 590	219,8 %
Menot, sisäiset	-83 684	-80 030		-80 030	-84 444	-4 414	105,5 %
NETTO, ulkoinen	1 337 780	-1 168 219	-95 000	-1 263 219	-2 093 651	-830 432	165,7 %
<i>NETTO, sisäinen</i>	<i>-83 684</i>	<i>-80 030</i>		<i>-80 030</i>	<i>-84 444</i>	<i>-4 414</i>	<i>105,5 %</i>
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>	<i>-14 251</i>				<i>-13 155</i>	<i>-13 155</i>	
<i>Laskennalliset erät</i>	<i>-277 399</i>	<i>-308 179</i>		<i>-308 179</i>	<i>-421 425</i>	<i>-113 247</i>	<i>136,7 %</i>
Tehtävän kokonaiskustannukset	962 446	-1 556 429	-95 000	-1 651 429	-2 612 675	-961 248	
KAUPUNGINKANSLIAKESKUS							
Tulot, ulkoiset	572 347	167 600		167 600	185 185	17 585	110,5 %
Tulot, sisäiset	2 008	97 888		97 888	108 810	10 922	111,2 %
Menot, ulkoiset	-4 396 780	-4 304 058		-4 304 058	-4 075 692	228 366	94,7 %
Menot, sisäiset	-231 808	-319 521		-319 521	-217 056	102 465	67,9 %
NETTO, ulkoinen	-3 824 433	-4 136 458		-4 136 458	-3 890 507	245 951	94,1 %
<i>NETTO, sisäinen</i>	<i>-229 800</i>	<i>-221 633</i>		<i>-221 633</i>	<i>-108 246</i>	<i>113 387</i>	<i>48,8 %</i>
<i>Poistot</i>	<i>-18 783</i>	<i>-12 845</i>		<i>-12 845</i>	<i>-44 594</i>	<i>-31 749</i>	<i>347,2 %</i>
<i>Laskennalliset erät</i>	<i>3 784 036</i>	<i>3 224 963</i>		<i>3 224 963</i>	<i>3 668 003</i>	<i>443 040</i>	<i>113,7 %</i>
Tehtävän kokonaiskustannukset	-288 980	-1 145 973		-1 145 973	-375 344	770 629	
SIVISTYS- JA HYVINVOINTIKESKUSKESKUS							
Tulot, ulkoiset	3 823 489	3 302 400		3 302 400	4 696 770	1 394 370	142,2 %
Tulot, sisäiset	4 940 904	3 614 498		3 614 498	3 481 885	-132 613	96,3 %
Menot, ulkoiset	-30 513 764	-30 763 770	-790 000	-31 553 770	-32 036 723	-482 954	101,5 %
Menot, sisäiset	-11 929 012	-12 584 616		-12 584 616	-12 652 733	-68 117	100,5 %
NETTO, ulkoinen	-26 690 275	-27 461 370	-790 000	-28 251 370	-27 339 953	911 416	96,8 %
<i>NETTO, sisäinen</i>	<i>-6 988 108</i>	<i>-8 970 118</i>		<i>-8 970 118</i>	<i>-9 170 848</i>	<i>-200 730</i>	<i>102,2 %</i>
<i>Poistot</i>	<i>-168 742</i>	<i>-72 670</i>		<i>-72 670</i>	<i>-164 238</i>	<i>-91 568</i>	<i>226,0 %</i>
<i>Laskennalliset erät</i>	<i>-1 571 272</i>	<i>-1 898 949</i>		<i>-1 898 949</i>	<i>-2 186 411</i>	<i>-287 462</i>	<i>115,1 %</i>
Tehtävän kokonaiskustannukset	-35 418 397	-38 403 106	-790 000	-39 193 106	-38 861 450	331 656	
ELINKEINO- JA INFRASTRUKTUURIKESKUS							
Tulot, ulkoiset	3 283 609	6 085 400		6 085 400	6 506 663	421 263	106,9 %
Tulot, sisäiset	15 019 699	10 814 978		10 814 978	10 984 635	169 656	101,6 %
Valmistus omaan käyttöön	78 028	120 000		120 000	0	-120 000	
Menot, ulkoiset	-19 356 633	-16 427 587		-16 427 587	-16 926 345	-498 759	103,0 %
Menot, sisäiset	-2 785 765	-1 600 828		-1 600 828	-1 674 264	-73 437	104,6 %
NETTO, ulkoinen	-15 994 996	-10 222 187		-10 222 187	-10 419 682	-197 496	101,9 %
<i>NETTO, sisäinen</i>	<i>12 233 934</i>	<i>9 214 151</i>		<i>9 214 151</i>	<i>9 310 371</i>	<i>96 219</i>	<i>101,0 %</i>
<i>Poistot</i>	<i>-5 787 340</i>	<i>-5 878 852</i>		<i>-5 878 852</i>	<i>-5 736 316</i>	<i>142 536</i>	<i>97,6 %</i>
<i>Laskennalliset erät</i>	<i>-706 958</i>	<i>-1 012 532</i>		<i>-1 012 532</i>	<i>-1 060 167</i>	<i>-47 636</i>	<i>104,7 %</i>
Tehtävän kokonaiskustannukset	-10 255 360	-7 899 420		-7 899 420	-7 905 794	-6 377	

	TP 2022	Alkup. 2023 Talousarvio	TA muutos	2023 Talousarvio	TP 2023 Toteuma	Poik- keama	Toteuma %
HULEVESI, TASEYKSIKKÖ							
Tulot, ulkoiset	288 011	290 000		290 000	279 205	-10 795	96,3 %
Tulot, sisäiset							
Menot, ulkoiset	-89 540	-85 100		-85 100	-74 564	10 536	87,6 %
Menot, sisäiset	-2 008	-176 000		-176 000	-179 902	-3 902	102,2 %
NETTO, ulkoinen	198 471	204 400		204 400	204 641	-259	99,9 %
NETTO, sisäinen	-2 008	-176 000		-176 000	-179 902	-3 902	102,2 %
Poistot	-74 926	-100 000		-100 000	-107 970	-7 970	108,0 %
Laskennalliset erät	0	-5 305		-5 305	0	5 305	
Tehtävän kokonaiskustannukset	121 537	-75 904		-75 904	-83 231	-6 826	

KAUPUNKI YHTEENSÄ							
Tulot, ulkoiset	21 475 126	10 886 500		10 886 500	14 639 080	3 752 580	134,5 %
Tulot, sisäiset	20 308 211	14 527 364		14 527 364	14 575 330	47 965	100,3 %
Valmistus omaan käyttöön	78 028	120 000		120 000	0	-120 000	
Menot, ulkoiset	-117 520 764	-53 789 834	-885 000	-54 674 834	-58 178 234	-3 503 400	106,4 %
Menot, sisäiset	-20 589 285	-14 760 995		-14 760 995	-14 808 400	-47 404	100,3 %
NETTO, ulkoinen	-95 967 610	-42 783 334	-885 000	-43 668 334	-43 539 154	129 180	99,7 %
NETTO, sisäinen	-281 074	-233 631		-233 631	-233 070	561	99,8 %
Poistot	-6 103 823	-6 064 367		-6 064 367	-6 066 273	-1 906	100,0 %
Satunnaiset tuotot ja kulut		-150 000		-150 000	-62 910	87 091	41,9 %
Laskennalliset erät							
Tehtävien kokonaiskustannukset	-102 352 507	-49 231 332	-885 000	-50 116 332	-49 231 332	214 926	

VESILIIKELAITOS							
Tulot, ulkoiset	3 489 643	3 775 550		3 775 550	3 474 455	-301 095	92,0 %
Tulot, sisäiset	360 513	338 315		338 315	344 139	5 824	101,7 %
Menot, ulkoiset	-2 528 156	-2 697 229		-2 697 229	-2 874 071	-176 842	106,6 %
Menot, sisäiset	-79 439	-104 684		-104 684	-111 069	-6 385	106,1 %
NETTO, ulkoinen	961 487	1 078 321		1 078 321	600 384	-477 937	55,7 %
NETTO, sisäinen	281 074	233 631		233 631	233 070	-561	99,8 %
Poistot	-1 170 295	-1 222 390		-1 222 390	-1 160 926	61 464	95,0 %
Satunnaiset tuotot ja kulut		-50 000		-50 000	-48500	1 500	97 %
Laskennalliset erät							
Tehtävän kokonaiskustannukset	72 266	39 562		39 562	-375 972	-415 534	

	TP 2022	Alkup. 2023 Talousarvio	TA muutos	2023 Talousarvio	TP 2023 Toteuma	Poik- keama	Toteuma %
KAUPUNKI+VESILIIKELAITOS YHTEENSÄ							
Tulot, ulkoiset	24 964 769	14 662 050		14 662 050	18 113 535	3 451 485	123,5 %
Tulot, sisäiset	20 668 724	14 865 679		14 865 679	14 919 469	53 789	100,4 %
Valmistus omaan käyttöön	78 028	120 000		120 000	0	-120 000	
Menot, ulkoiset	-120 048 920	-56 487 063	-885 000	-57 372 063	-61 052 305	-3 680 242	106,4 %
Menot, sisäiset	-20 668 724	-14 865 679		-14 865 679	-14 919 469	-53 789	100,4 %
NETTO, ulkoinen	-95 006 123	-41 705 013	-885 000	-42 590 013	-42 938 770	-348 757	100,8 %
NETTO, sisäinen	0	0		0	0	0	
Poistot	-7 274 118	-7 286 757		-7 286 757	-7 227 199	59 558	99,2 %
Satunnaiset tuotot ja kulut		-200 000		-200 000	-111 410	88 591	55,70 %
Laskennalliset erät	0	0		0	0	0	
Tehtävien kokonaiskustannukset	-102 280 241	-49 111 770	-885 000	-49 996 770	-50 277 379	-200 608	

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN, ulkoinen

Tilin nimi	Alkup. TA 2023	TA muutokset	Muutettu TA 20223	TP 2023	Poikkeama
Toimintatulot	14 662 050		14 662 050	18 113 535	3 451 485
Myyntituotot	7 172 225		7 172 225	7 242 428	70 203
Maksutuotot	1 331 900		1 331 900	1 385 566	53 666
Tuet ja avustukset	1 368 675		1 368 675	2 159 222	790 547
Muut toimintatuotot	4 789 250		4 789 250	7 326 318	2 537 068
Valmistus omaan käyttöön	120 000		120 000		-120 000
Toimintamenot	-56 487 063	-885 000	-57 372 063	-61 052 305	-3 680 242
Henkilöstömenot	-31 484 117	-390 000	-31 874 117	-31 852 720	21 397
Palvelujen ostot	-13 975 382	-55 000	-14 030 382	-16 223 859	-2 193 477
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 004 488	-5 000	-6 009 488	-6 980 195	-970 707
Avustukset	-2 636 550	-40 000	-2 676 550	-2 179 172	497 378
Muut toimintamenot	-2 386 526	-395 000	-2 781 526	-3 816 358	-1 034 832
Toimintakate	-41 705 013	-885 000	-42 590 013	-42 938 770	-348 757
Verotulot	37 746 000		37 746 000	41 612 079	3 866 079
Valtionosuudet	11 863 680		11 863 680	11 119 394	-744 286
Rahoitustulot ja -menot	738 950		738 950	-257 973	-996 923
Korkotulot muilta	12 000		12 000	78 493	66 493
Muut rahoitustulot muilta	1 054 200		1 054 200	882 940	-171 260
Korkomenot	-311 000		-311 000	-1 195 890	-884 890
Muut rahoitusmenot	-16 250		-16 250	-23 516	-7 266
Vuosikate	8 643 617	-885 000	7 758 617	9 534 731	1 776 114
Poistot ja arvonalentumiset	-7 286 757		-7 286 757	-7 227 199	59 558
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 286 757		-7 286 757	-7 227 199	59 558
Kertaluonteiset poistot					
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät	-200 000		-200 000	-111 410	88 591
Satunnaiset tulot					
Satunnaiset menot	-200 000		-200 000	-111 410	88 591
Tilikauden tulos	1 156 860	-885 000	271 860	2 196 122	1 924 262
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	65 000		65 000	228 657	163 657
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)					
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)					
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 221 860		336 860	2 424 779	2 087 919

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN, ulkoinen (ilman liikelaitosta)

	Alkup. TA 2023	TA muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
Toimintatulot	10 886 500		10 886 500	14 639 080	3 752 580
Myyntituotot	3 397 675		3 397 675	3 770 139	372 464
Maksutuotot	1 331 900		1 331 900	1 386 844	54 944
Tuet ja avustukset	1 368 675		1 368 675	2 159 222	790 547
Muut toimintatuotot	4 788 250		4 788 250	7 322 875	2 534 625
Valmistus omaan käyttöön	120 000		120 000	0	-120 000
Toimintamenot	-53 789 834	-885 000	-54 674 834	-58 178 234	-3 503 400
Henkilöstömenot	-30 657 588	-390 000	-31 047 588	-31 109 747	-62 159
Palvelujen ostot	-13 295 482	-55 000	-13 350 482	-15 512 340	-2 161 858
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 866 688	-5 000	-4 871 688	-5 615 483	-743 795
Avustukset	-2 636 550	-40 000	-2 676 550	-2 179 172	497 378
Muut toimintamenot	-2 333 526	-395 000	-2 728 526	-3 761 493	-1 032 967
Toimintakate	-42 783 334	-885 000	-43 668 334	-43 539 154	129 180
Verotulot	37 746 000		37 746 000	41 612 079	3 866 079
Valtionosuudet	11 863 680		11 863 680	11 119 394	-744 286
Rahoitustulot ja -menot	745 750		745 750	-263 585	-1 009 335
Korkotulot muilta	12 000		12 000	78 493	66 493
Muut rahoitustulot muilta	1 037 000		1 037 000	858 016	-178 984
Korkomenot	-301 000		-301 000	-1 195 890	-894 890
Muut rahoitusmenot	-2 250		-2 250	-4 204	-1 954
Vuosikate	7 572 096	-885 000	6 687 096	8 928 735	2 241 639
Poistot ja arvonalentumiset	-6 064 367		-6 064 367	-6 066 273	-1 906
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 064 367		-6 064 367	-6 066 273	-1 906
Kertaluonteiset poistot					
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät	-150 000		-150 000	-62 910	87 091
Satunnaiset tulot					
Satunnaiset menot	-150 000		-150 000	-62 910	87 091
Tilikauden tulos	1 357 729	-885 000	472 729	2 799 552	2 326 823
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	45 000		45 000	208 384	163 384
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)					
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)					
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 402 729	-885 000	517 729	3 007 936	2 490 207

Verotulojen erittely

	Alkup. TA 2023	TA muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
Verotulot	37 746 000		37 746 000	41 612 079	3 866 079
Kunnan tulovero	23 986 000		23 986 000	25 567 332	1 581 332
Kiinteistövero	8 603 000		8 603 000	9 100 353	497 353
Osuus yhteisöveron tuotosta	5 157 000		5 157 000	6 944 394	1 787 394

Verotulo-%

Vuosi	Tuloveroprosentti	Verotettava tulo milj. euroa	Muutos %
2014	19,75	246,7	
2015	19,75	249,2	1
2016	19,75	245	-1,6
2017	19,75	234,7	-3,4
2018	19,75	239,2	1,9
2019	19,75	244	2
2020	20,25	245	0,4
2021	20,25	254,3	3,8
2022	20,25	263,3	3,5
2023, arvio	7,61	297,2	12,9

Valtionosuuksien erittely

	Alkup. TA 2023	TA muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
Valtionosuudet ja verotulomenetyksen korvaus					
Valtionosuudet	11 863 680		11 863 680	11 119 394	-744 286
Kunnan peruspalveluiden valtionosuus ml. tasaukset					
Peruspalveluiden valtionosuudet	8 191 272		8 191 272	7 585 034	-606 238
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tase	1 907 710		1 907 710	1 902 749	-4 961
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-811 207		-811 207	-1 005 349	-194 142
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus					
Verotulomenetyksen kompensatio	2 575 905		2 575 905	2 636 960	61 055
Yhteensä	11 863 680		11 863 680	11 119 394	-744 286

LOVIISAN KAUPUNKI, INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 2023 (1 000 EUROA)

Hanke	Kust. arvio	Edell. vuosien käyttö	Alkuper. TA 2023	TA muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteutuma 2023	Poikkeama 2023	Kesken-eräiset työt 31.12	Kust.arviosta käytetty 31.12
Demokratiapalvelut									
yli 100 000 euroa hankkeittain:									
Maanhankinta			300		300	20	-280		
alle 100 000 euron hankkeet						40	40		
<i>Varautuminen ja valmiussuunnitelmien laitehankinnat</i>									
Investointimenot yhteensä	0	0	300	0	300	60	-240	0	0
Investointeihin liittyvä rahoitusosuus									
Kiinteistöjen myynti			-250		-250	-40	210		
Osakkeiden myynti									
Rakennusten myynti			-250		-250		250		
Investointien tulorahoitus yhteensä	0	0	-500	0	-500	-40	460	0	0
Investointimenot netto	0	0	-200	0	-200	20	220	0	0

Hanke	Kust. arvio	Edell. vuosien käyttö	Alkuper. TA 2023	TA muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteutuma 2023	Poikkeama 2023	Kesken-eräiset työt 31.12	Kust.arviosta käytetty 31.12
Kaupunginkansliakeskus									
<i>alle 100 000 euroa hankkeittain:</i>									
<i>yli 100 000 euroa hankkeittain:</i>									
Investointimenot yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Investointeihin liittyvä rahoitusosuus									
Investointien tulorahoitus yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Investointimenot netto	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Hanke	Kust. arvio	Edell. vuosien käyttö	Alkuper. TA 2023	TA muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteutuma 2023	Poikkeama 2023	Kesken-eräiset työt 31.12	Kust.arviosta käytetty 31.12
Sivistys- ja hyvinvointikeskus yli 100 000 euroa hankkeittain:									
<i>Liikuntahalli, laaja</i>			50		50	0	-50		
<i>Isnäsins koulukeskus</i>	855	160	95		95	45	-50	45	45
<i>Generalshagens skola</i>	2750		150		150	47	-103	47	47
<i>Valkon monitoimihalli</i>	200	50	150		150	68	-82		
<i>Ruukin koulu</i>	520		20		20	0	-20		
<i>Uusi päiväkot</i>	7800	29	200		200	80	-120	109	109
<i>Skeittipuisto</i>	120				10	10			
<i>Valkon päiväkot, siirrettävät moduulit</i>	1100		1100	258	1358	29	-1329	29	29
<i>Keskuskeittiö, viilennys</i>	40		40		40	0	-40		
<i>Forum käyttövesiputkisto ja viemäri</i>			150		150	0	-150		
<i>alle 100 000 euron hankkeet</i>			283		343				
<i>Sävträskin koulun aita</i>			25		25	10	-15		
<i>Kaukalo Generalshagens skola</i>					60	2	-58		
<i>Bambin pihan aitaus, leikkivälineet</i>			20		20	14	-6		
<i>Koskenkylän päiväkot, sadevesi ja salaojitus</i>			60		60	8	-52		
<i>Hembackan päiväkodin ilmalämpöpumput</i>			15		15	6	-9		
<i>Kansalaisopisto -lämmövesipuolen ongelmien korjaaminen</i>			80		80	0	-80		
<i>Liljendalin liikuntatalo</i>			50		50	17	-33		
<i>Liljendalin kirjasto</i>			10		10	0	-10		
<i>Ruukin Yläpaja-Vesirataksen korjaaminen</i>			23		23	10	-13	3	3
Investointimenot yhteensä:	6000	0	2238	258	2566	346	-2220	233	233
Investointeihin liittyvä rahoitusosuus									
Investointien tulorahoitus yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Investointimenot netto	6000	0	2238	258	2566	346	-2220	233	233

Hanke	Kust. arvio	Edell. vuosien käyttö	Alkuper. TA 2023	TA muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteutuma 2023	Poikkeama 2023	Kesken-eräiset työt 31.12	Kust.arviosta käytetty 31.12
Tekninen keskus									
<i>yli 100 000 euroa hankkeittain:Infra</i>									
Ulkovalaistuksen perusparannus			125	35	160	189	29		
Siltojen perusparannus			125		125		-125		
Kauppa- ja teollisuusalueiden kadut			250		250	207	-43		
Teknisen keskuksen työkone			250		250	252	2		
Kauppa- ja teollisuusalueiden esirakentaminen			375		375	377	2		
Kuningattarenranta, kadut ja tiet	9 400	8 787	2048	575	2623	2095	-528		
Leirintäalue Loviisa Camping			200	108	308	164	-144		
<i>yli 100 000 euron hankkeet: Tilapalvelu</i>									
<i>alle 100 000 euron hankkeet; tilapalvelu</i>			275	85	360	234	-126		
Varikon autotallirakennuksen katon uusiminen			80		80	47	-33		
Degerbynkatu 21, parvekkeen korjaus			10		10	55	45		
Talotekniikan ja julkisivun saneeraus 2023			185	85	270	132	-138		
<i>alle 100 000 euron hankkeet; Infra</i>			740	-35	705	720	15		
Katujen peruskorjaus			90		90	155	65		
Katusuunnittelut					0				
Siltojen peruskorjaus			50		50	51	1		
Kestopäällystys, kadut			200	150	350	305	-45		
Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen koneet			40		40	109	69		
Liikenneturvallisuustoimenpiteet (Ruukki) 2023			50		50		-50		
Puistot 2023			80		80	79	-1		
Laituri Svartholm									
Koirapuisto			50	-50	0	0			
Leikkipaikat			0	0	0				
Lähivirkistysalueiden kunnostus ja opasteet			50	-35	15	15			
Varikko tilapäissuoja			100	-100	0				
Atomitien jatkamisen esiselvitys			30		30	6	-24	6	6
Hulevesi –taseyksikkö			300		300	206	-94		
Investointimenot yhteensä	9 400	8 787	4688	768	5456	4444	-1012	6	6
Investointeihin liittyvä rahoitusosuus									
Investointien tulorahoitus yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Investointimenot netto	9 400	8 787	4688	768	5456	4444	-1012	6	6

KAUPUNKI YHTEENSÄ 2023

	Kust. arvio	Edell. vuosien käyttö	Alkuper. TA 2023	TA muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteutuma 2023	Poikkeama 2023	Kesken-eräiset työt 31.12	Kust.arviosta käytetty 31.12
Investointimenot									
Demokratiapalvelut	0	0	300	0	300	60	-240	0	0
Kaupunkikansliakeskus			0	0	0	0	0	0	0
Sivistys- ja hyvinvointikeskus	6000	0	2238	258	2566	346	-2220	233	233
Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus	9 400	4167	4688	768	5456	4444	-1012	6	6
Investointimenot yhteensä			7 226	1 026	8 322	4 850	-3 472	239	239
Investointitulot									
Demokratiapalvelut	0	0	-500	0	-500	-40	460	0	0
Kaupunginkansliakeskus	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sivistys- ja hyvinvointikeskus	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Investointitulot yhteensä	0	0	-500	0	-500	-40	460	0	0
KAUPUNKI YHTEENSÄ NETTO			6 726	1 026	7 822	4 810	-3 012	239	239

LOVIISAN VESILIIKELAITOS 2023

Hanke	Kust. arvio	Edell. vuosien käyttö	Alkuper. TA 2023	TA muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteutuma 2023	Poikkeama 2023	Kesken-eräiset työt 31.12	Kust.arviosta käytetty 31.12
VESI JA VIEMÄRI									
<i>yli 100 000 euroa hankkeittain:</i>									
Vanhojen johtojen saneeraus			900		900	725	175		
Kuningattarenranta	2300	1220	300	-240	60	68	-8		
<i>Hulevesien viemäröinti</i>						252	-252	252	252
<i>Asiakastietojärjestelmä</i>				125	125	78	47	78	78
<i>Lämmitysjärjestelmä</i>				75	75	72	3		
<i>alle 100 000 euroa hankkeittain:</i>			240	40	280	25	255		
Vesiliikelaitos menot yhteensä	2300	1220	1440	0	1440	1220	220	330	330
Vesiliikelaitos tulot yhteensä									
Vesiliikelaitos netto	2300	1220	1440	0	1440	1220	220	330	330

RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN 2023 ulkoinen (ilman liikelaitosta)

	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	7 572 096	-885 000	6 687 096	8 928 735	-2 241 639
Satunnaiset erät	-150 000		-150 000	-62 910	87 090
Tulorahoituksen korjauserät	-476 000		-476 000	622 272	1 098 272
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-7 226 000	-1 026 000	-8 252 000	-4 846 662	3 405 338
Rahoitusosuudet investointimenoihin	500 000		500 000		-500 000
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	476 000		476 000	2 223 967	1 747 966
Toiminta ja investoinnit, netto	696 096	-1 911 000	-1 214 904	6 865 403	8 080 306
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset kunnalle					
Antolainasaamisten lisäykset muille	-955 000		-955 000	-5 400	949 600
Antolainasaamisten vähennykset kunnalta					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	9 400 000		9 400 000	9 000 000	-400 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle					
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muille	-8 566 000		-8 566 000	-8 068 262	497 738
Lyhytaikaisten lainojen muutos				-3 000 000	-3 000 000
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset				-5 233 916	-5 233 916
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut.					
Vaihto-omaisuuden muutos					
Saamisten muutokset					
Korottomien velkojen muutos					
Vaikutus maksuvalmiuteen	575 096	-1 911 000	-1 335 904	-442 175	893 729

YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIIEN SITOVIIEN MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA (ilman liikelaitosta)

ULKOINEN	Sito- vuus N B	Määrärahat 1000 €					Tuloarviot 1000 €				
		Alkup. Talous- arvio	TA muu- tok- set	TA muut:n jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama	Alkup. Talous- arvio	TA muu- tok- set	TA muut:n jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama
KÄYTTÖTALOUSOSA											
Demokratiapalvelut	N	2209	95	2304	5 065	-2761	1041		1041	2 971	1930
Kaupunkikansliakeskus	N	4 304		4 304	4 076	228	168		168	185	18
Sivistys- ja hyvinvointikeskus	N	30764	790	31554	32 037	-483	3302		3302	4 697	1 394
Elinkeino ja infrastruktuurikeskus	N	16428		16428	16926	-499	6 205		6 205	6 507	302
Hulevesi- taseyksikkö	N	85		85	75	10	290		290	279	-11
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B						37 746		37 746	41 612	3 866
Valtionosuudet	B						11 864		11 864	11 119	-744
Korkotulot	B						12		12	78	66
Muut rahoitustulot	B						1 037		1 037	858	-178
Korkomenot	B	301		301	1 196	-895					
Muut rahoitusmenot	B	2		2	4	-2					
Satunnaiset erät		150		150	63	87					
INVESTOINTIOSA											
Demokratiapalvelut	B	300		300	60	240	500		500	40	-460
Kaupunginkansliakeskus											
Sivistys- ja hyvinvointikeskus	B	2 238	258	2 496	346	2 150					
Elinkeino ja infrastruktuurikeskus	B	4 388	768	5 156	4238	918					
Hulevesitaseyksikkö	B	300		300	206	94					
Pysyvien vastaavien luovutusvoitot					-20	-20					
RAHOITUSOSA											
Antolainauksen muutokset											
Antolainasaamisten lisäykset	B	955		955	-5	950					
Antolainasaamisten vähennykset	B										
Lainakannan muutokset											
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B						9 400		9 400	9000	-400
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	8 566		8 566	8 068	497					
Lyhytaikaisten lainojen muutos	N				3000	-3000					
Oman pääoman muutokset	B									2196	-2196
Vaikutus maksuvalmiuteen							-575	1911	1335	5234	-5234
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		70 990	1911	72 900	75 335	-2 486	70 990	1 911	72 900	75 334	-2 541
* N = sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio											
B = bruttomääräraha/-tuloarvio											

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2023		1.1.-31.12.2022	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	7 242 428,24		10 544 593,47	
Maksutuotot	1 385 566,48		5 496 381,37	
Tuet ja avustukset	2 159 222,11		3 215 107,37	
Muut toimintatuotot	7 326 318,28	18 113 535,11	57 086 86,44	24 964 768,65
Valmistus omaan käyttöön				78 028,00
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot yhteensä	-25 498 010,41		-37 461 623,38	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-5 199 906,28		-8 757 563,73	
Muut henkilösivukulut	-1 154 803,62		-1 393 802,13	
Palvelujen ostot	-16 223 858,90		-57 463 621,49	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 980 195,48		-8 075 225,20	
Avustukset	-2 179 171,62		-3 783 770,28	
Muut toimintakulut	-3 816 358,35	-61 052 304,66	-3 113 313,78	-120 048 919,99
Toimintakate		-42 938 769,55		-95 006 123,34
Verotulot		41 612 079,34		69 277 317,26
Valtionosuudet		11 119 394,00		35 273 554,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	78 492,68		18 225,59	
Muut rahoitustuotot	882 940,10		861 072,00	
Korkokulut	-1 195 889,64		-285 680,94	
Muut rahoituskulut	-23 515,82	-257 972,68	2 495,47	596 112,12
Vuosikate		9 534 731,11		10 140 860,04
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 227 199,14		-7 217 282,50	
Arvonalentumiset		-7 227 199,14	-56 835,53	-7 274 118,03
Satunnaiset erät				
Satunnaiset kulut	-111 409,50	-111 409,50	0,00	0,00
Tilikauden tulos		2 196 122,47		2 866 742,01
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		228 657,00		440 839,72
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		0		0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		2 424 779,47		3 307 581,73

RAHOITUSLASKELMA**1.1.-31.12.2023****1.1.-31.12.2022****Toiminnan rahavirta**

Vuosikate	9 534 731,11		10 140 860,04	
Satunnaiset erät	-111 409,50		0,00	
Tulorahoituksen korjaukset	622 272,46	10 045 594,07	-1 356 343,58	8 784 516,46

Investointien rahavirta

Investointimenot	-6 065 571,42		-11 806 729,82	
Rahoitusosuudet inv.menoihin			144 500,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden- luovutustulot	2 223 966,58	-3 841 604,84	3 740 315,67	-7 921 914,15

Toiminnan ja investointien rahavirta

	6 203 989,23			862 602,31
--	---------------------	--	--	-------------------

Rahoituksen rahavirta

Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-5 400	-5 400	-199 520,00	
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	9 000 000,00		0,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 368 261,76		-8 900 728,20	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 000 000,00	-2 368 261,76	0,00	-8 900 728,20
Oman pääoman muutokset				102 500,88

Muut maksuvalmiuden muutokset

Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	277 657,58		64 401,20	
Vaihto-omaisuuden muutos	890,89		4 475,07	
Saamisten muutos	1 181 679,23		63 330,71	
Korottomien velkojen muutos	-6 297 537,07	-4 837 309,37	2 318 813,33	2 451 020,31

Rahoituksen rahavirta

	-7 210 971,13			-6 546 727,01
--	----------------------	--	--	----------------------

Rahavarojen muutos

	-1 006 981,90			-5 684 124,70
--	----------------------	--	--	----------------------

Rahavarojen muutos

Rahavarat 31.12.	8 770 009,97		9 776 991,87	
Rahavarat 1.1.	9 776 991,87	-1 006 981,90	15 461 116,57	-5 684 124,70

TASE

VASTAAVAA	31.12.2023	31.12.2022
A PYSYVÄT VASTAAVAT	130 263 296,34	135 934 200,73
I Aineettomat hyödykkeet	201 730,62	421 932,12
1. Aineettomat oikeudet	96 831,26	77 432,61
2. Muut pitkävaikutteiset menot	104 899,36	299 249,51
3. Ennakkomaksut	0,00	45 250,00
II Aineelliset hyödykkeet	103 626 914,66	104 622 435,41
1. Maa- ja vesialueet	8 457 712,76	8 477 982,85
2. Rakennukset	44 690 462,35	47 789 352,47
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	49 058 067,56	36 898 406,34
4. Koneet ja kalusto	810 584,63	799 359,00
5. Muut aineelliset hyödykkeet	41 519,21	1 681,88
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	568 568,15	10 655 652,87
III Sijoitukset	26 434 651,06	30 889 833,20
1. Osakkeet ja osuudet	22 010 189,10	26 470 771,24
3. Muut lainasaamiset	3 658 705,98	3 658 705,98
4. Muut saamiset	765 755,98	760 355,98
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 181 191,96	1 185 138,89
2. Lahjoitusrahastojen varat	1 181 191,96	1 185 138,89
3. Muut toimeksiannot	0,00	0,00
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	15 184 033,16	17 373 585,18
I Vaihto-omaisuus	0,00	890,89
1. Aineet ja tarvikkeet	0,00	890,89
II Saamiset	6 414 023,19	7 595 702,42
Pitkäaikaiset saamiset	1 697 109,08	1 757 109,08
2. Lainasaamiset	1 697 109,08	1 757 109,08
4. Siirtosaamiset	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset	4 716 914,11	5 838 593,34
1. Myyntisaamiset	3 568 174,00	3 462 415,79
3. Muut saamiset	527 885,91	1 146 429,45
4. Siirtosaamiset	620 854,17	1 229 748,10
III Rahoitusarvopaperit	1 085 642,96	985 967,62
1. Osakkeet ja osuudet	117 821,82	117 821,82
2. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	11 714,62	11 714,62
4. Muut arvopaperit	956 106,52	856 431,18
IV Rahat ja pankkisaamiset	7 684 367,01	8 791 024,25
VASTAAVAA YHTEENSÄ	146 628 521,43	154 492 924,80

VASTATTAVAA	31.12.2023	31.12.2022
A OMA PÄÄOMA	60 818 973,67	60 590 080,02
I Peruspääoma	43 819 374,82	46 015 260,61
III Muut omat rahastot	324 200,00	324 200,00
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	14 250 619,41	10 943 037,68
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	2 424 779,44	3 307 581,73
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	4 938 499,11	5 167 156,11
1. Poistoero	4 938 499,11	5 167 156,11
2. Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
C PAKOLLISET VARAUKSET	5 862 207,44	3 056 264,49
2. Muut pakolliset varaukset	5 862 207,44	3 056 264,49
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 465 038,62	1 191 327,97
1. Valtion toimeksiannot	-32 027,24	6 189,08
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	1 174 434,13	1 185 138,89
3. Muut toimeksiantojen pääomat	322 631,73	
E VIERAS PÄÄOMA	73 543 802,59	84 488 096,21
I Pitkäaikainen	46 558 425,62	44 729 318,96
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	46 558 425,62	44 729 318,96
3. Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
II Lyhytaikainen	26 985 376,97	39 758 777,25
1. Joukkovelkakirjalainat	10 000 000,00	13 000 000,00
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 668 263,18	8 865 631,60
3. Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
5. Saadut ennakot	16 568,92	12 813,60
6. Ostovelat	3 631 763,83	8 413 765,67
7. Muut velat	844 567,55	952 472,60
8. Siirtovelat	4 824 213,49	8 514 093,78
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>146 628 521,43</u>	<u>154 492 924,80</u>

KONSERNIN LASKELMAT

KONSERNITULOSLASKELMA

KONSERNITULOSLASKELMA	2023	2022
Toimintatuotot	22 063 618,48	59 842 233,72
Toimintakulut	-63 646 358,79	-152 571 415,28
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	5 125 871,82	-126 730,30
Toimintakate	-36 456 868,49	-92 855 911,86
Verotulot	41 612 079,34	69 277 317,26
Valtionosuudet	11 119 394,00	35 273 554,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	-21 605,53	2 040,63
Muut rahoitustuotot	247 883,35	229 724,08
Korkokulut	-1 761 383,22	-457 211,37
Muut rahoituskulut	-26 333,83	-113 717,69
Vuosikate	14 713 165,63	11 355 795,04
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 247 659,59	-9 116 274,18
Omistuksen eliminointierot	0,00	-2,16
Arvonalentumiset	0,00	-58 384,75
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tilikauden tulos	-8 247 659,59	2 181 133,95
Tilinpäätössiirrot	2 824,52	-4 507,42
Tilikauden verot	-4 457,81	-1 040,71
Laskennalliset verot	0,00	-1 941,96
Vähemmistöosuudet	-2 237,63	7 023,53
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	6 350 225,61	2 180 667,39

KONSERNIN TASE, RAHOITUSLASKELMA

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	14 713 165,63	11 355 795,04
Satunnaiset erät	-111 409,50	0,00
Tilikauden verot	-4 457,81	-1 040,71
Tulorahoituksen korjauserät	-3 868 107,06	-659 771,60
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-9 099 624,41	-20 388 290,43
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	160 691,05
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	2 237 765,02	3 859 801,23
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 867 331,87	-5 672 815,43
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-5 400,00	-199 520,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	129,57
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	11 720 913,57	7 724 500,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 204 078,41	-9 978 227,30
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 996 230,47	-366 877,36
Oman pääoman muutokset	0,00	761,67
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	277 329,82	63 650,68
Vaihto-omaisuuden muutos	-11 282,80	110 450,90
Saamisten muutos	932 931,15	-1 166 065,74
Korottomien velkojen muutos	-6 277 997,17	2 965 232,53
Rahoituksen rahavirta	-6 563 814,31	-845 965,04
Rahavarojen muutos	-2 696 482,44	-6 518 780,47
Rahavarat 31.12	10 095 978,53	14 195 745,33
Rahavarat 1.1.	12 792 460,97	20 714 525,80

KONSERNIN TASE, VASTAAVAA

KONSERNITASE	2023	2022
VASTAAVAA		
PYSVÄT VASTAAVAT	153 114 538,07	164 607 374,48
Aineettomat hyödykkeet	225 818,02	1 135 844,35
Aineettomat oikeudet	98 436,73	87 382,69
Muut pitkävaikutteiset menot	127 381,29	1 003 211,65
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	0,00	45 250,00
Aineelliset hyödykkeet	125 826 123,43	140 071 213,88
Maa- ja vesialueet	10 878 582,90	11 121 750,55
Rakennukset	62 069 361,67	65 536 035,88
Kiinteät rakenteet ja laitteet	51 039 631,43	40 125 860,14
Koneet ja kalusto	1 069 995,16	2 242 071,79
Muut aineelliset hyödykkeet	54 273,31	63 341,99
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	714 278,96	20 982 153,52
Sijoitukset	27 062 596,62	23 400 316,26
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	22 615 741,81	18 574 550,95
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonorotukset	3 491 098,83	3 866 180,64
Muut lainasaamiset	190 000,00	190 000,00
Muut saamiset	765 755,98	769 584,67
 TOIMEKSIANTOJEN VARAT	 225 818,02	 1 357 968,11
 VAIHTUVAT VASTAAVAT	 15 302 176,49	 23 736 236,22
Vaihto-omaisuus	188 858,09	602 214,51
Saamiset	5 017 339,87	8 938 276,39
Pitkäaikaiset saamiset	15 325,00	13 345,00
Lyhytaikaiset saamiset	5 002 014,87	8 924 931,39
Rahoitusarvopaperit	1 085 642,96	985 967,62
Rahat ja pankkisaamiset	9 010 335,57	13 209 777,71
 VASTAAVAA YHTEENSÄ	 169 813 470,60	 189 701 578,82

KONSERNIN TASE, VASTATTAVA

KONSERNITASE	2023	2022
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	68 817 220,09	64 712 353,31
Peruspääoma	43 819 374,82	46 015 260,61
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	7 428,87	7 428,87
Muut omat rahastot	475 380,84	484 813,18
Edellisten tilikausien ylijäämä (-alijäämä)	18 164 809,94	16 024 183,25
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	6 350 225,61	2 180 667,39
VÄHEMMISTÖOSUUDET	639 053,10	743 873,29
PAKOLLISET VARAUKSET	5 862 207,44	3 470 283,40
Eläkevaraukset	0,00	5 590,21
Muut pakolliset varaukset	5 862 207,44	3 464 693,18
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 680 602,71	1 365 276,64
Valtion toimeksiannot	83 007,01	83 007,01
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 191 601,90	1 271 570,84
Muut toimeksiantojen pääomat	461 875,33	10 698,78
VIERAS PÄÄOMA	92 814 387,26	119 409 792,19
Pitkäaikainen vieras pääoma	63 179 228,04	70 083 199,00
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	142 898,19	177 925,77
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	20 026 728,17	24 627 187,73
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	9 465 532,86	24 521 479,69
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	169 813 470,60	189 701 578,82

LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖSTÄ LAADITTAESSA NOUDATETUT PERIAATTEET JA MENETELMÄT ARVOSTUKSELLE JA JAKSOTUKSELLE:

Jaksotuseriaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti, joka on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 12.12.2012 § 132.

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintameno määräisenä.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Yllä esitetyn johdosta on verrattaessa talousarviokirjassa esitettyjä keskuskohtaisia lukuja tilinpäätöksen keskuskohtaisiin lukuihin huomioitava kirjanpitosuunnitelman hierarkiaan tehdyt muutokset. Hyvinvointialuemuutoksen jälkeen vuoden 2023 tiedot eivät kaikilta osin ole vertailukelpoisia aiempiin vuosiin.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt. Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä sekä osakkuusyhteisöjen tulokset.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhtiöiden keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kaupungin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Kiinteistövero ei ole eliminoitu. Kiinteistöveron määrä ei käy kaikkien yhtiöiden tilinpäätöksistä ilmi. Konsernin sisäisiä liittymismaksuja ei ole eliminoitu. Yhtiöiden tilinpäätöksistä ei käy liittymismaksujen määrä ilmi. Liittymismaksuja selvitetään edelleen. Olennaiset osingonjaot on huomioitu eliminoinneissa.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimisesta annetun yleisohjeen mukaisesti. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuusien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen keskinäinen omistuksen eliminointi on tehty. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa. Negatiiviset vähemmistöosuudet on jätetty yhdistelemättä.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhtiöiden rakennusten poistot on oikaistu kaupungin poistosuunnitelman mukaisiksi yhtiöiden omien ilmoitusten perusteella ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhtiöiden poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Liitetiedot

Kaupungin liitetietoihin on yhdistelty kuntayhtymien ja tytäryhtiöiden liitetiedot niiltä osin kuin liitetiedot ovat olleet saatavilla.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

TOIMINTATUOTOT TEHTÄVÄALUEITTAIN	KONSERNI		KAUPUNKI	
	2023	2022	2023	2022
Vaalit	33 121,00	33 121,00	28 260,00	33 121,00
Tarkastuslautakunta				
Valtuusto				
As.koht.1 /Kaupunginhallitus	3 123 322,09	3 735 284,44	2 942 998,02	3 179 887,95
Yleishallinto/Kaupunginkansliakeskus			185 185,07	572 346,92
Sosiaali- ja terveystalutus/Perusturvakeskus	0,00	41 712 966,62	0,00	10 294 661,47
Opetus- ja kulttuuripalvelut/Sivistys- ja hyvinvointikeskus	4 696 769,55	3 823 488,51	4 696 769,55	3 823 488,51
Yhdyskuntapalvelut/Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus	10 983 543,43	7 245 811,98	6 506 662,81	3 283 609,20
Hulevesi -taseyksikkö			279 204,62	288 010,78
<i>Keskukset yhteensä</i>	<i>18 836 756,07</i>	<i>56 550 672,55</i>	<i>14 639 080,07</i>	<i>21 475 125,83</i>
Vesiliikelaitos				
Liikevaihto	3 226 862,41	3 276 142,27	3 472 289,14	3 489 097,11
Liiketoiminnan muut tuotot			2 165,90	545,71
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>22 063 618,48</i>	<i>59 826 814,82</i>	<i>18 113 535,11</i>	<i>24 964 768,65</i>

VEROTULOJEN ERITTELY	2023	2022
Kunnan tulovero	25 567 332,00	52 307 472,00
Osuus yhteisöveron tuotosta	6 944 394,00	8 251 388,00
Kiinteistövero	9 100 353,00	8 686 732,00
Muut verotulot		31 725,00
<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>41 612 079,00</i>	<i>69 277 317,00</i>

VALTIONOSUUKSIEN JA VEROTULOMENETYSTEN KORVAUKSEN ERITTELY	2023	2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	9 487 783,00	27 540 309,00
<i>Siitä:</i> Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus (+/-)	1 902 749,00	3 719 724,00
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0,00	0,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet*	-1 005 349,00	-866 843,00
Verotulomenetysten korvaus	2 636 960,00	8 600 088,00
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	<i>11 119 394,00</i>	<i>35 273 554,00</i>

PALVELUIDEN OSTOJEN ERITTELY	2023	2022
Asiakaspalveluiden ostot	917 369,09	35 371 445,63
Muiden palveluiden ostot	15 306 489,81	22 092 175,86
<i>Kunnan palveluiden ostot yhteensä</i>	<i>16 223 858,90</i>	<i>57 463 621,49</i>

SUUNNITELMANPOISTOJEN PERUSTEET	poistomenetelmä	poisto aika
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot	tasapoisto	3 v.
Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5 v.
Liiketarvo	tasapoisto	5 v.
Muut pitkävaikutteiset menot		
Atk-ohjelmistot	tasapoisto	3 v.
Vuokrahuoneistojen perusk.menot	tasapoisto	15 v.
Muut	tasapoisto	3 v.
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	ei poistoa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	tasapoisto	20 v.
Tehdas- ja tuotantorakennukset	tasapoisto	20 v.
Talousrakennukset	tasapoisto	10 v.
Vapaa-ajan rakennukset	tasapoisto	20 v.
Asuinrakennukset	tasapoisto	30 v.
Sataman hallinto- ja laitosrak.	tasapoisto	30 v.
Sataman tehdas- ja tuotantorak.	tasapoisto	25 v.
Muut rakennukset	tasapoisto	20 v.
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	tasapoisto	15 v.
Sillat, laiturit ja uimalat	tasapoisto	10 v.
Sataman johtoverkot ja laitteet	tasapoisto	15 v.
Sataman maarakenteet	tasapoisto	20 v.
Muut maa- ja vesirakenteet	tasapoisto	15 v.
Vedenjakeluverkosto	tasapoisto	30 v.
Viemäriverkosto	tasapoisto	30 v.
Alue- ja kaukolämpöverkko	tasapoisto	20 v.
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	tasapoisto	15 v.
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	tasapoisto	10 v.
Maakaasuverkko	tasapoisto	20 v.
Muut putki- ja kaapeliverkot	tasapoisto	15 v.
Sähkö-, vesi- yms.laitosten laituskoneet ja laitteet	tasapoisto	10 v.
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	tasapoisto	10 v.
Liikenteen ohjauslaitteet	tasapoisto	10 v.
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rak.	tasapoisto	10 v.
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	tasapoisto	15 v
Puiset alukset ja muut uivat työk.	tasapoisto	8 v
Muut kuljetusvälineet	tasapoisto	4 v.
Muut liikkuvat työkoneet	tasapoisto	5 v
Muut raskaat koneet	tasapoisto	10 v
Muut kevyet koneet	tasapoisto	5 v
Sairaala-, terveydenhuolto- yms.lait	tasapoisto	5 v.
Atk-laitteet	tasapoisto	3 v
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 v
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankkeet	ei poistoaikaa	
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa	
Pysyvien vastaavien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankinnat, jotka alittavat 10.000 euroa, kirjataan vuosiku- luksi (aktiivointiraja).		

Päätös tehtiin kaupunginvaltuustossa 12.12.2012 § 132.

PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOKSET	KONSERNI		KAUPUNKI	
	2023	2022	2023	2022
Eläkevastuu 1.1.	0,00	5 590,21		
Vähennykset tilikaudella				
Eläkevastuu 31.12.	0,00	5 590,21		
Valkon kaatopaikan maisemointivaraus 1.1.	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00
Valkon kaatopaikan maisemointivaraus 31.12.	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00
Koskenkylä, Teollisuuskuja 2, 1.1.	60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00
Koskenkylä, Teollisuuskuja 2, 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Satama, pilaantuneet maat 31.12.2021	222 980,73	222 980,73	222 980,73	222 980,73
Ruotsinpyhtää,jätepisteen pohja 31.12.2021	0,00	20 000,00		20 000,00
Tullikatu-Puistokatu-Mariankatu Pilaantuneet Maa-alueet 31.12.2021	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00
Tullisilta pima	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00
Loviisan satama	166 000,00	166 000,00	166 000,00	166 000,00
Ratapihan alue	1 100 000,00	1 100 000,00	1 100 000,00	1 100 000,00
Muut varaukset 1.1. (ky)		440 111,66	148 747,32	148 747,32
Lisäykset tilikaudella 2022		1 248 536,44	1 248 536,44	1 248 536,44
Vähennykset tilikaudella 2022		-278 514,95	60 000,00	
Maa-alueet 31.12.2021	1 618 980,73	1 638 980,73	3 016 264,49	1 638 980,73
Ympäristövastuut 1.1.	0,00	0,00	35 000,00	35 000,00
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Ympäristövastuut 31.12.	0,00	0,00	35 000,00	35 000,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1 (ky)		371 076,63		
Lisäykset tilikaudella		24 502,67		
Vähennykset tilikaudella				
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12 (ky)		395 579,30		
Muut varaukset 1.1. (ky)	1 397 283,76	440 111,66		148 747,32
Lisäykset tilikaudella Lapinjärvi	200 616,35	1 248 536,44	200 616,35	1 248 536,44
Lisäykset tilikaudella	2 625 326,60		2 625 326,60	
Apotti				
Vähennykset tilikaudella	0,00	-278 514,95		
Muut varaukset 31.12. (ky)	4 223 226,71	1 410 133,15	5 862 207,44	1 397 283,76

MYYNTIVOITOT JA -TAPPIOT	KONSERNI		KAUPUNKI	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Osakekauppojen luovutusvoitot	0,00	33 860,83	0,00	1 615,43
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	2 140 686,62	3 488 675,98	2 140 686,62	3 481 164,62
Rakennukset	0,00	41 167,60	0,00	32 000,05
Muut myyntivoitot	42 983,87	57 550,90	42 983,87	8 080,65
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	2 183 670,49	3 621 255,31	2 183 670,49	3 522 860,75
Muut toimintakulut				
Muut myyntitappiot	0,00	-4 785,02		
<i>Myyntitappiot yhteensä</i>	0,00	-4 785,02	0,00	0,00

SATUNNAISTEN TUOTTOJEN JA KULUJEN ERITTELY	KONSERNI		KAUPUNKI	
	2023	2022	2023	2022
Satunnaiset tuotot			0,00	0,00
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>			0,00	0,00
Satunnaiset kulut				
Lovisanejdens högstadium, purku				
Ent. Valintatalo, pizzateria	0,00	0,00	0,00	-151 501,30
Vesiliikelaitos, jätevedenpuhdistamojen purku	0,00	0,00	0,00	-59 520,00
Keskeneräinen oikeusprosessi, Lapinjärvi	0,00	0,00	0,00	-148 747,32
Fastighets Ab Lovisa Stengård				
Muu satunnainen kulu	0,00	0,00	0,00	-3 008,63
Kuusaan Muonituspalvelu / Pvk Valkon purku	-29 850,00		-29 850,00	
Timanti-Eerola Oy / Elannon varaston purku	-33 059,50		-33 059,50	
Mc Machine Oy	-48 500,00		-48 500,00	
<i>Satunnaiset kulut yhteensä</i>	-111 409,50	0,00	-111 409,50	-362 777,25

OSINKOTUOTTOJEN JA PERUSPÄÄOMAN KORKOTUOTTOJEN ERITTELY	2023	2022
Osuuspääoman tuotot		
Peruspääomakorkot kuntayhtymiltä	0,00	113 753,48
Osinkotuotot	831 944,19	709 314,28
<i>Yhteensä</i>	831 944,19	823 067,76

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET (sis.liikelaitos)								
	Aineettomat hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet			
	Muut pitkävaikutteiset menot	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskener. työt	Aineelliset yhteensä
Hankintameno 1.1.	376 682	8 477 983	47 789 352	36 596 731	858 859	1 682	10 897 828	104 622 436
Lisäykset	45 250	20 026	279 861	0	366 432	39 837	547 081,05	1 253 238
Rahoitusosuudet								0
Vähennykset		-40 296			-13 798			-54 094
Siirrot			220 782	10 655 559			-10 876 341	0
Poistot	-220 202		-3 599 533	-3 060 107	-347 358			-7 006 998
Arvonlennukset								0
Hankintameno 31.12	201 731	8 457 713	44 690 462	44 192 184	864 135	41 519	568 568	98 814 581
Arvonkorotukset								
Kp.arvo 31.12	201 731	8 457 713	44 690 462	44 192 184	864 135	41 519	568 568	98 814 581

PYSYVIEN VASTAAVIEN SIIJITUKSET					
	Osakkeet ja osuudet				Yhteensä
	Tytär-yhteisöt	Kunta-yhtymä-osuudet	Muut omistus-yhteisöt	Muut osakkeet ja osuudet	
Hankintameno 1.1.	10 794 394	4 133 567	8 053 781	3 489 027	26 535 158
Lisäykset					0
Vähennykset		-4 120 585		-339 997	-4 460 582
Siirrot					
Hankintameno 31.12	10 794 394	12 983	8 053 781	3 149 030	22 010 188
Arvonlennukset					
Arvonkorotukset					
Kirjanpitoarvo 31.12	10 794 394	12 983	8 053 781	3 149 030	22 010 188

TYTÄRYHTEISÖT, KUNTAYHTYMÄOSUUDET SEKÄ OSAKKUUSYHTEISÖT

	Kotipaikka	Kunnan omis- tus- osuus	Konser- nin omistus- osuus	Konsernin osuus omasta pääomasta	Konsernin osuus vieraasta pääomasta	Konsernin osuus tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Kiinteistö Oy Ruotsinpyhtään Kauppakulma	Loviisa	56,92	56,92	51 267,20	206,48	0,00
Tesjoen Liikekulma keskinäinen kiinteistö Oy	Loviisa	83,83	83,83	172 201,77	2 789,02	-4 200,92
Liljendal Värme Ab	Loviisa	99,00	99,00	97 325,55	117 893,69	-6 867,02
Oy Loviisanseudun Vesi - Lovisanejdens Vatten Ab	Loviisa	81,05	81,05	1 343 556,08	770 184,68	30 321,14
Rauhalan Liiketalo keskinäinen Oy	Loviisa	61,17	61,17	452 025,90	4 517,47	529,93
Fastighets-Ab Mikre Kiinteistö-Oy	Loviisa	63,00	63,00	50 367,47	1 154,69	1 207,09
Loviisan Asuntosäätiö sr	Loviisa		100,00	183 252,44	700 829,56	-18 775,09
Loviisan Satamakiinteistöt Oy	Loviisa	100,00	100,00	5 736 954,73	1 898 878,44	121 115,48
Pensionärshemstiftelsen i Liljendal sr	Loviisa		100,00	92 676,10	7 498,48	8 271,04
Loviisan Asunnot Oy konserni-Lovisa Bostäder Ab koncern	Loviisa	100,00	100,00	8 182 774,14	17 498 356,09	-249 447,64
			Tot/Yht	16 362 401,38	21 002 308,60	-117 845,99
Loviisan Asunnot Oy konserni						
Kiinteistö Oy Lov-As			54,50	0,00	0,00	0,00
Fastighets Ab Lovisa Stenborg Kiinteistö Oy			100,00	0,00	0,00	0,00
Loviisa Kodit Oy - Lovisa Hem Ab			100,00	0,00	0,00	0,00
Loviisan Kiinteistönhuolto Oy			100,00	0,00	0,00	0,00
			Tot/Yht	0,00	0,00	0,00
Kuntayhtymät						
Helsingin ja Uudenmaan Sairaanhoidopiiri	Helsinki	0,96	0,96			
Eteva ky	Mäntsälä	1,42	1,42			
Uudenmaan liitto	Helsinki	1,02	1,02	13 909,64	33 109,73	-519,21
Kärkulla samkommun	Parainen	3,12	3,12			
			Tot/yht	13 909,64	33 109,73	-519,21
Osakkuusyhteisöt						
Kiinteistö Oy Loviisan Mariankatu 12	Loviisa	33,98	33,98	102 087,75	12 706,88	0,00
Fastighets Ab Forsby-Center-Koskenkylä Kiinteistö Oy	Loviisa	34,56	34,56	281 920,69	2 105,72	0,00
Loviisan Satama Oy	Loviisa	40,00	40,00	2 662 732,22	234 645,84	216 728,70
Kymenlaakson Sähkö Oy	Kouvola	20,93	20,93	19 506 105,59	48 091 765,27	4 917 003,07
			Tot/Yht	22 552 846,25	48 341 223,71	5 133 731,77
Loviisan Asunnot Oy konsernin osakkuusyhtiöt						
Bostads Ab Mickelsbo i Liljendal	Loviisa	33,88	33,88	0,00	0,00	0,00
Asunto Oy Ruotsinpyhtään Koivulanrinne			21,89	0,00	0,00	0,00
			Tot/Yht	0,00	0,00	0,00

SAAMISTEN ERITTELY		2023		2022	
		Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä	Lainasaamiset	3 441 123,16	27 582,82	3 441 123,16	27 582,82
	Myyntisaamiset		209 464,56		179 972,10
Saamiset omistusyhteisyyteisöltä	Lainasaamiset		8 363,92		8 733,81
	Myyntisaamiset				
Saamiset liikelaitoksilta	Lainasaamiset	11 061 897,38	544 512,20	7431882,37	460 000,00
Saamiset kuntayhtymiltä	Myyntisaamiset		0,00		3 486,88
Saamiset yhteensä		14 503 020,54	789 923,50	10 873 005,53	679 775,61

SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT		KONSERNI		KAUPUNKI	
		2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtosaamiset					
	Kela, henkilökunnan työterveyshuolto ja muut jaksotetut henkilöstökulut	180 684,91	350 872,70	180 440,60	291 798,00
	I-U Pella 2021 kuntaosuuden palautus		259 226,00	0,00	259 226,00
	Loviisan Kiinteistöhuolto Oy (kalusto)		0,00	0,00	39 925,75
	E-suomen aluehallintovirasto, joukkoliikenne	192 800,00	153 360,00	192 800,00	153 360,00
	SOTE hankeet ja muut avustukset		191 776,48	0,00	187 820,13
	If korvauspäätös Tavastantie 16B	13 874,04		13 874,04	
	Palkkatuki arvio loppuv. 2023	20 000,00		20 000,00	
	Vos 2023 tasaus	13 408,00		13 408,00	
	Ympäristöterveydenhuollon palautus 2023	20 000,00		20 000,00	
	Muut tulojäämät	188 822,06	737 255,94	180 331,53	152 455,19
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä		629 589,01	1 692 491,12	620 854,17	1 084 585,07
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä		0,00	0,00	0,00	0,00

OMAN PÄÄOMAN ERITTELY	KONSERNI		KAUPUNKI	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	43 819 374,82	46 015 260,61	46 015 260,61	46 015 260,61
Lisäykset			2 278 494,79	
Vähennykset			-4 474 381,00	
Peruspääoma 31.12.	43 819 374,82	46 015 260,61	43 819 374,40	46 015 260,61
Yhdistysten ja säätiöiden peruspo 1.1.	7 428,87	7 428,87		
Lisäykset				
Vähennykset				
Yhdistysten ja säätiöiden peruspo 31.12	7 428,87	7 428,87		
Arvonkorotusrahasto 1.1.				
Lisäykset				
Vähennykset				
Arvonkorotusrahasto 31.12.				
Muut omat rahastot 1.1.	473 651,90	479 847,24	324 200,00	324 200,00
Lisäykset	11,08	2 757,19		
Vähennykset	-2 835,60			
Siirrot	4 553,46	2 208,75		
Muut omat rahastot 31.12.	475 380,84	484 813,18	324 200,00	324 200,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	18 095 830,50	15 995 367,66	14 250 619,41	6 288 808,86
Ed tk virheen oikaisu			0,00	102 500,88
Ed tk yli-/alijäämä muutos		31 024,35	0,00	4 551 727,94
Kuntayhtymäosuuslisäykset				
Yritysosotot- ja myynnit	73 532,91			
Siirrot erien välillä	-4 553,46	-2 208,75		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	18 164 809,95	16 024 183,26	14 250 619,41	10 943 037,68
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	6 350 225,61	2 180 667,39	2 424 779,44	3 307 581,73
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	68 817 220,09	64 712 353,31	60 818 973,25	60 590 080,02

VELAT, JOTKA ERÄÄNTYVÄT VIIDEN VUODEN JÄLKEEN	KONSERNI		KAUPUNKI	
	2023	2022	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	30 492 229,67	30 590 073,02	23 370 483,40	15 837 852,40
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00		
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	30 492 229,67	30 590 073,02	23 370 483,40	15 837 852,40

JOUKKOVELKAKIRJALAINAT	2023	2022
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat	10 000 000,00	13 000 000,00
-korko x %	-4,0500	-0,4503
erääntyvät 14.-31.1.2024	0	0
<i>Joukkovelkakirjalainat yhteensä</i>	10 000 000,00	13 000 000,00

PAKOLLISET VARAUKSET	2023	2022
Ympäristövastuut 1.1.	35 000,00	35 000,00
Lisäys/vähennys		
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	35 000,00	35 000,00

VIERAS PÄÄOMA	2023		2022	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Velat kuntayhtymille				
Ostovelat		1 124 780,69	0,00	1 926 781,24
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	0,00	1 124 780,69	0,00	1 926 781,24

SIIRTOVELKoihin sisältyvät olennaiset erät	KONSERNI		KAUPUNKI	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	3 289 320,44	8 463 930,19	3 270 004,87	5 482 010,72
Korkojaksotukset	293 504,10	80 853,61	289 960,34	49 848,71
Valtionosuusennakot	802 676,39	1 270 356,98	802 676,39	1 270 356,98
Tuloennakot	16 088,75			
Muut siirtovelat	489 309,98	1 928 607,46	461 571,89	1 085 580,36
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	4 890 899,66	11 743 748,24	4 824 213,49	7 887 796,77

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

VUOKRAVASTUUT	KONSERNI		KAUPUNKI	
	2023	2022	2023	2022
Vuokravastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat yhteensä	1 885 807,04	2 601 447,25	1 879 114,49	1 602 815,40
-rakennukset ja maa-alueet	249 773,58	984 608,88	243 453,70	215 175,92
-laitteet ja muut	1 636 033,46	1 616 838,36	1 635 660,79	1 387 639,48
Myöhemmin maksettavat	18 329 307,25	18 952 928,86	18 322 926,52	14 500 090,78
-rakennukset ja maa-alueet	17 775 154,02	18 021 187,17	17 768 975,48	13 913 270,66
-laitteet ja muut	554 153,23	931 741,70	553 951,04	586 820,12
Yhteensä	20 215 114,29	21 554 376,11	20 202 041,01	16 102 906,18

VAKUUKSET JA VASTUUSITOUMUKSET	KONSERNI		KAUPUNKI	
	2023	2022	2023	2022
Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä ja osakkeita				
<i>Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta</i>	18 852 695,70	18 542 600,76		
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Lainojen vakuudeksi annetut kiinnitykset ja osakkeet				
<i>Rahoitus- ja vakuutuslaitoslainojen vakuudeksi annetut kiinteistökiinnitykset</i>	20 134 004,42	19 332 091,34		
Muut omasta puolesta annetut vakuudet				
<i>Kiinteistökiinnitykset</i>		718,99		
<i>Pantattujen arvopapereiden kirjanpitoarvo</i>	332,14	332,14		
<i>Muut</i>	2 924 182,00	2 374 182,00		
Tytär- & muiden kons.yht. puolesta annetut vakuudet				
<i>Kiinteistökiinnitykset</i>				
<i>Takaukset</i>	10 536 451,43	9 571 657,45	10 536 451,43	9 571 657,45
<i>Muut</i>				
Muiden puolesta annetut vakuudet				
<i>Takaukset</i>	1 194 979,50	1 307 831,19	1 194 979,50	1 307 831,19

MUUT VASTUUT JA VAKUUKSET	Alkuperäinen	Jäljelläolevat	
		2023	2022
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta	16 505 423,85	10 536 451,43	9 571 657,45
Takaukset muiden puolesta	4 144 386,39	1 194 979,50	1 307 831,19
Luottokorttivastuut 31.12		12 184,97	33 324,54

VASTUU KUNTIEN TAKAUSKESKUKSEN TAKAUSVASTUISTA	2023	2022
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	120 853 641,00	110 856 563,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskesk. rahastosta 31.12.	96 202,00	64 107,00

MUUT TASEeseen ULKOPUOLISET JÄRJESTELYT	KONSERNI		KAUPUNKI	
	2023	2022	2023	2022
Arvonlisäveron palautusvastuu*	3 667 618,00	2 073 280,50 282 595,06	3 667 618,00	2 048 803,75

* Palautuksena ja vähennyksenä käsitellyt arvonlisäverot uudisrakennusten ja perusparantamisen hankintamenoista joihin liittyy mahdollinen palautusvelvollisuus kiinteistöt myytäessä tai niiden käyttötarkoituksen muuttuessa vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan tarkoitukseen (AVL 120 §). Palautusvastuuta määriteltäessä otetaan huomioon kiinteistöt, joiden osalta vastuun toteutuminen on todennäköistä investointi- tai taloussunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan perustuen.

HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA KOSKEVAT LIITETIEDOT

HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ 31.12.	2023	2022
Kaupunginhallitus	1	5
Kaupunkikansliakeskus	29	34
Perusturvakeskus	0	347
Sivistys- ja hyvinvointikeskus	532	545
Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus	71	91
Vesiliikelaitos	11	12
Yhteensä	644	1 034

TILINTARKASTAJAN PALKKIOT	2023	2022
KPMG Oy Ab		
Tilintarkastus palkkiot	18 705,00	20 160,00
Tilintarkastajan lausunnot	0,00	400,00
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	5 717,00	5 100,00
Muut palkkiot	55 000,40	0,00
Yhteensä	79 422,40	25 660,00

LIITETIETOJEN ERITTELYT

SELVITYS PUOLUEJÄRJESTÖILLE TILITETYISTÄ PUOLUEVEROISTA 2023	2023	2022
Maksetut kokouspalkkiot	271 188,80	227 873,08
PUOLUEJÄRJESTÖ		
Loviisan sosiaalidemokraattinen kunnallisjärjestö ry	11 154,00	9 208,00
Loviisan seudun vihreät ry	1 724,80	822,80
Loviisanseudun Kokoomus ry	7 159,00	6 439,00
Pyhtään kokoomus ry	0,00	9,00
Svenska folkpartiets kommunorganisation i Lovisa rf	7 733,00	6 789,00
Loviisan Perusuomalaiset ry	797,00	675,00
Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Loviisan paikallisosasto	187,00	111,00
Loviisan Keskusta - Centern i L		
Loviisan Vasemmistoliitto ry	32,00	48,00
Yhteensä	28 786,80	24 101,80

LOVIISAN VESILIIKELAITOS

LOVIISAN VESILIIKELAITOS

Vastuhenkilö: vesiliikelaitoksen johtaja

Vesiliikelaitoksen toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2023

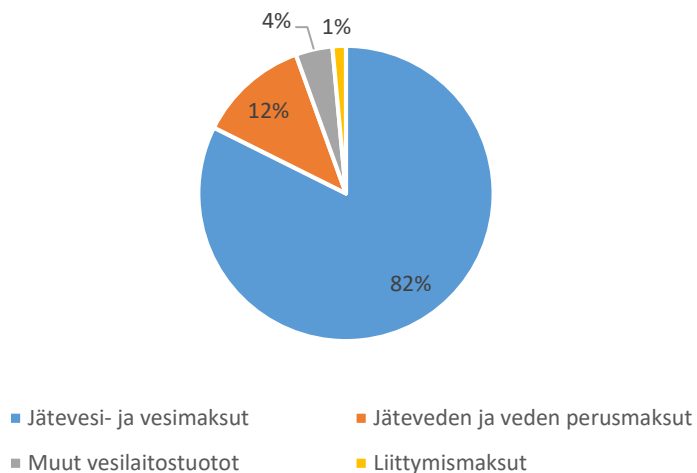
Loviisan kaupungin omistama Loviisan Vesiliikelaitos – Affärsverket Lovisa Vatten toimii kaupunginhallituksen alaisena kuntalain (410/2015) 9. luvussa tarkoitettuna kunnallisena liikelaitoksena. Laitoksen tärkein tehtävä on huolehtia vesi- ja jätevesitoiminnasta omalla toiminta-alueellaan, joka käsittää pääasiassa kaupungin taajama-alueet. Lisäksi vesiliikelaitos huolehti elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen kanssa tehdyn sopimuksen perusteella hulevesiverkoston ylläpidosta.

Investointeja toteutettiin edellisten vuosien tavoin. Suurimmat verkostotyöt jatkuivat Loviisan keskustassa Kuningattarekadulla. Toinen saneerauskohte oli Peltotiellä Tesjoella.

Myyty talousvesimäärä laski noin 42 000 m³ ja myyty jätevesimäärä noin 37 000 m³ edelliseen vuoteen verrattuna. Liikevaihto ei toteutunut odotetusti. Toimintakulut ylittyivät sähkön, rakennusmateriaalien ja veden osalta. Sähkön ja rakennusmateriaalien hinnat ovat nousseet merkittävästi. Tukkuvesiyhtiö Loviisanseudun Vesi Oy nosti veden hintaa lokakuun 2023 alusta, mikä vaikutti vuoden viimeisen neljänneksen raakaveden hintaan.

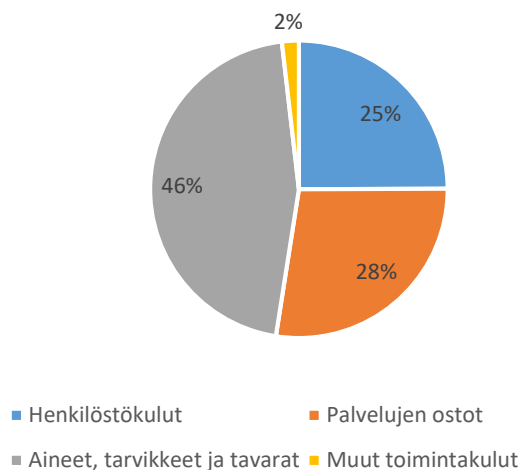
Tuottojen jakautuminen

Toimintakulujen toteutuminen

Toimintakulut olivat noin seitsemän prosenttia (noin 185 000 euroa) yli talousarvion. Toimintakuluista suurin osa on aineita, tarvikkeita ja tavaroita. Tähän kuuluu muun muassa kemikaalit, polttoaineet, sähkö, raakavesi ja rakennusmateriaalit. Suurin poikkeama talousarvioon nähden oli sähkössä, joka ylitti talousarvion noin 170 000 eurolla.

Toimintakulujen jakauma

Avaintavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

Vesiliikelaitoksen toiminnan painopisteet

AVAINVAOITE	AVAINVAOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Avaintavoitteena on toimittaa taloudellisesti laatuvaatimukset täyttävää vettä kuluttajille sopimuksissa mainittujen lupaehtojen mukaan ja johdtaa kiinteistöjen tuottamat jätevedet puhdistuslaitoksille puhdistettaviksi lupaehtojen mukaan.	Loviisan Vesiliikelaitos suoritui avaintavoitteistaan.

Vesiliikelaitoksen toiminta lukuina

	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2022	Tilinpäätös 2023
Vesi	m³	m³	m³
Käsiteltiin puhdasta vettä	889 476	897 088	917 107
josta ostetaan Loviisanseudun Vesi Oy:ltä	594 220	667 541	686 020
Laskutettu	749 139	748 647	706 038
Pumpataan omilta pumppaamoilta	295 256	229 547	231 087
Koskenkylän ottamo	66 718	64 747	65 674
Hagabölen ottamo	31 230	29 999	33 531
Isnäsin ottamo	56 147	38 154	37 377
Panimonmäen ottamo	140 615	95 459	94 071
Valkon ottamo	546	594	434
Petjärven ottamo	0	0	0
Hinta per kuutio (alv 0 %)	1,79 € 1.4.2021 1,88 €	1,88 €	1,88 €
	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2022	Tilinpäätös 2023
Jätevesi	m³	m³	m³
Jätevesiä käsitellään	1 275 978	1 225 020	1 203 339
Laskutettu	680 747	686 257	648 622
josta Vårdön puhdistamolla	1 215 468	1 166 955	1 142 828
Liljendalissa	60 510	58 065	60 511
Hinta per kuutio (alv 0 %)	2,51 € 1.4.2021 2,64 €	2,64 €	2,64 €

VESILIIKELAITOKSEN TOIMINTA VASTUUALUEITTAIN

Hallinto

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2023

Johtokunta kokoontui yhdeksän kertaa vuoden aikana ja käsitteli 65 pykälää. Johtokunnan jäsenet osallistuivat kokouksiin aktiivisesti.

Vesiliikelaitoksen johtaja irtisanoutui syksyllä 2023. Käyttöpäällikkö toimi johtajan sijaisena loppuvuoden ajan. Kokoaikainen toimistos sihteeri aloitti syyskuussa 2023. Hänen tehtävänsä painottuu viestintään. Asiakastietojärjestelmän vaihto käynnistettiin loppuvuonna 2023.

Avaintavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

AVAINVAOITE	AVAINVAOTTEIDEN TOTEUTUMINEN
Rakentaa edelleen toimivaa hallintoa ja hyvää imagoa Loviisan Vesiliikelaitokselle	Viestintään panostettiin. Sähköinen häiriötiedotus (tekstiviestipalvelu) otettiin käyttöön alkuvuonna 2023.
Kehittää aktiivisesti toimintaa omalla toiminta-alueellaan ja tehdä jatkuvaa yhteistyötä kaupungin alueen vesiosuuskuntien kanssa kaupungin vesihuollon kehittämissuunnitelman mukaan	Vuoropuhelua vesiosuuskuntien kanssa jatkettiin liittymisselvityksien osalta. Joulukuussa 2023 Loviisan vesiliikelaitos päätti osallistumisesta Pitkään vesiosuuskunnan yhdistymisselvityshankkeeseen.
Parantaa yhteistyötä kaupungin elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen kanssa entisestään	Yhteistyötä tehtiin säännöllisten tapaamisten kautta. Henkilöstön vaihtuvuus sekä vesiliikelaitoksella että elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksella aiheutti haasteita loppuvuodesta 2023.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Toteutuma 2023
TULOT	0	0	0
MENOT	-219 287	-289 603	-259 044
NETTO	-219 287	-289 603	-259 044

Vesi

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2023

Talousveden laatu pysyi laatuvaatimusten mukaisena koko alueella. Liljendalin ja Loviisan välille avattiin uusi vesijohtoyhteys, joka parantaa vedenjakelun varmuutta. Toisaalta tämä lisäsi Loviisanseudun Vesi Oy:ltä ostettavan veden käyttöä. Lisäksi Isnäsin alueelle rakennettiin huuhteluposteja, jotta verkostoa saadaan huuhdeltua.

Avaintavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

AVAINVAOITE	AVAINVAOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Laatutavoitteet täyttävän veden toimittaminen toiminta-alueellaan.	Toiminta-alueella toimitettu talousvesi täytti laatutavoitteet täysimääräisesti.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Toteutuma 2023
TULOT	1 725 407	1 854 550	1 633 033
MENOT (sisältäen poistot)	-1 571 727	-1 739 797	-1 721 247
NETTO	153 680	114 753	-88 214

Jätevesi

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2023

Vårdön puhdistamo toimi hyvin ja ylsi täysimääräisesti käsittelyvaatimuksiin. Myös Liljendalin puhdistamo toimi hyvin ja ylsi biologisen hapenkulutuksen sekä kiintoaineen osalta lupamääräyksiin. Kokonaisfosforin osalta lupamääräystä ei saavutettu alkuvuonna.

Avaintavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

AVAINVAOITE	AVAINVAOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Jätevesien käsittely ympäristölupien mukaisesti	Tavoite toteutui täysimääräisesti Vårdön osalta, mutta Liljendalissa kokonaisfosforin poisto jäi lupaehtoista alkuvuonna.
Vesiliikelaitos myy hulevesiverkoston ylläpito- ja käsittelypalvelua Loviisan kaupungille solmitun sopimuksen mukaisesti	Palvelua myytiin Loviisan kaupungille sopimuksen mukaisesti.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Toteutuma 2023
TULOT	1 949 266	2 006 585	2 010 561
MENOT (sisältäen poistot)	-2 003 681	-2 087 321	-2 261 548
NETTO	-54 415	-80 736	-250 987

Investointiohjelman toteutuminen vuonna 2023, 1 000 €

Hanke	Kustannus- arvio	Edellisten vuosien käyttö	Alku-peräi- nen talousarvio TA 2023	Käyttösuun- nitelma- muutokset 2023	Talousarvio muutosten jälkeen 2023	Toteu- tuma 2023	Poik- keama 2023	Kesken- eräiset työt 31.12.	Kustannus- arviosta käytetty 31.12.
LOVIISAN VESILIIKELAITOS									
<u>VESI JA VIEMÄRI</u>									
<i>Yli 100 000 euroa hankkeittain</i>									
Vanhojen johtojen saneeraus			900		900	725	-175		
Kuningattarenranta	2 300	1220	300	-240	60	68	8		
<i>Alle 100 000 euron hankkeet</i>									
<i>Tonttiliittymät, vesi ja viemäri</i>			30		30	2	-28		
<i>Teollisuusalueet</i>			60		60		-60		
<i>Asuntoalueet</i>			70		70	6	-64		
<i>Jätevedenpumppaamot ja puh- distamot</i>			80	40	120	17	-103		
<i>Lämmitysjärjestelmä</i>				75	75	72	-3		
<i>Asiakastietojärjestelmä</i>				125	125	78	-47	78	
Hulevesi-investoinnit						252	252	252	
VESILIIKELAITOS, INVESTOINTI- MENOT	2 300	1220	1 440	0	1 440	1 220	-220	330	
VESILIIKELAITOS, INVESTOINTI- TULOT	0	0	0		0				
VESILIIKELAITOS, NETTO	2 300	1220	1 440	0	1 440	1 220	-220	330	

Sisäinen valvonta

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta tulivat kuntalakiin 1.1.2014. Kuntalain (410/2015) pykälissä 67 ja 68 on liikelaitoksen johtokuntaa ja johtajaa koskevia määräyksiä. 67 §:n mukaan johtokunnan tehtävänä on muun muassa päättää liikelaitoksen toiminnan kehittämisestä ja seurata tavoitteiden saavuttamista, hyväksyä talousarvio, laatia tilinpäätös sekä valvoa liikelaitoksen etua. 68 §:n mukaan johtajan tehtävänä on johtaa ja kehittää johtokunnan alaisena liikelaitoksen toimintaa.

Liikelaitoksen johtokunnan ja johtajan tehtävät ja toimivalta määritellään kaupunginvaltuuston vuonna 2018 vahvistamassa hallintosäännössä.

Vastuu- ja omaisuusriskit on suojeltu kaupungin vakuutus sopimuksen puitteissa. Maanalaisia ja muitakin rakennelmia ja laitteita saneerataan jatkuvasti. Taloudellista riskiä seurataan taksojen ja kulujen jatkuvana tarkasteluna. Laitokselle on vahvistettu talousveden valvontatutkimusohjelma, joka sisältää varautumissuunnitelman. Loviisan Vesiliikelaitoksen ja Loviisanseudun Vesi Oy:n vesilaitosten ja verkoston riskienhallintasuunnitelma päivitettiin WSP-työkalulla vuoden 2018 aikana. Jätevesiverkoston ja laitteistojen riskienhallintasuunnitelma päivitettiin vuoden 2019 aikana SSP-työkalulla.

Laitoksen hankinnat kuuluvat erityisalojen hankintalainsäädännön piiriin. Loviisan kaupungilla on lisäksi erillinen sisäinen hankintaohje.

Tilinpäätöslaskelma – Loviisan Vesiliikelaitos

Loviisan Vesiliikelaitoksen tuloslaskelma ja tunnusluvut

	TP 2023	TP 2022
Liikevaihto	3 815 150,88	3 849 610,00
Liiketoiminnan muut tuotot	3 443,11	545,01
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-1 364 712,83	-1 111 035,73
Palvelujen ostot	<u>-822 588,37</u>	<u>-739 225,84</u>
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-593 161,28	-563 323,73
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-123 487,51	-123 693,62
Muut henkilösivukulut	<u>-26 324,82</u>	<u>-19 502,79</u>
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 160 925,94	-1 170 295,11
Arvonalentumiset	<u>-1 160 925,94</u>	<u>-1 170 295,11</u>
Liiketoiminnan muut kulut	<u>-54 865,23</u>	<u>-50 813,31</u>
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-327 471,97	72 265,33
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	24 924,42	10 097,60
Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korkoku- lut	-30 241,87	-15 962,73
Muille maksetut korkokulut		-679,93
Korvaus peruspääomista	-29 338,36	-29 338,36
Muut rahoituskulut	<u>-19 312,01</u>	<u>-11 678,66</u>
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-381 439,79	24 703,25
Satunnaiset tuotot ja kulut		
Satunnaiset kulut	-48 500,00	0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-429 939,79	24 703,25
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys (+)	20 272,81	20 272,82
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-409 666,98	44 976,07
Sijoitetun pääoman tuotto, %	-1,33%	0,3%
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	-1,37%	0,3%
Voitto, %	-11,27%	0,6%

Loviisan Vesiliikelaitoksen rahoituslaskelma ja tunnusluvut

	2023		2022	
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-327 471,97		72 265,33	
Poistot ja arvonalentumiset	1 160 925,94		1 170 295,11	
Rahoitustuotot ja -kulut	-53 967,82		-47 562,08	
Satunnaiset erät	-48 500,00		0,00	
Tuolorahoituksen korjauserät	0,00	730 986,15	0,00	1 194 998,36
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 218 909,39	-1 218 909,39	-1 078 542,25	-1 078 542,55
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		0,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00		0,00	
Toiminnan ja investointien rahavirta		-487 923,24		116 456,11
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset muilta	179 273,11		-471 941,22	
Antolainauksen vähennykset muilta	0,00	0,00	-9 520,00	-481 461,22
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta	1 013 465,21		1 979 897,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	0,00		0,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalta	-504 512,20		-591 630,11	
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	-300 000,00		-300 000,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	0,00	208 953,01	0,00	1 088 267,88
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kunnalta	-6,97		7,00	
Saamisten muutos Korottomien velkojen muutos	449 798,04		-852 707,19	
Korottomien velkojen muutos	-53 191,13	396 599,94	-57 369,82	-795 330,37
Rahoituksen rahavirta		426 279,84		-188 523,71
Rahavarojen muutos		-61 643,40		-72 067,60
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	213 034,27		274 677,67	
Rahavarat 1.1.	274 677,67	-61 643,40	346 745,27	-72 067,60
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT				
		2023		2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €		2 034		439
Investointien tulorahoitus, %		63,95		110,80
Laskennallinen lainanhoitokate		0,68		1,09
Lainanhoitokate		0,97		1,35
Kassan riittävyys, pv		21,26		30,07
Quick ratio		1,20		1,44
Current ratio		1,20		1,44

Loviisan Vesiliikelaitoksen tase ja tunnusluvut

	2023	2022
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT	23 120 667,36	22 883 410,80
II Aineelliset hyödykkeet	21 253 585,15	21 195 601,70
1. Maa- ja vesialueet	37 349,52	37 349,52
2. Rakennukset	3 743 133,41	4 114 050,41
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	17 125 541,15	15 535 823,12
4. Koneet ja kalusto	17 533,76	31 888,64
5. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	330 027,31	1 476 490,01
III Sijoitukset	1 867 082,21	1 687 809,10
3. Muut lainasaamiset	1 691 612,21	1 512 339,10
4. Muut saamiset	175 470,00	175 470,00
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 574 809,18	2 086 243,65
II Saamiset	1 361 774,91	1 811 565,98
Lyhytaikaiset saamiset	1 361 774,91	1 811 565,98
1. Myyntisaamiset	1 331 064,85	1 796 365,12
3. Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	-0,03	-7,00
4. Muut saamiset	30 710,09	15 207,86
5. Siirtosaamiset	0,00	0,00
IV Rahat ja pankkisaamiset	213 034,27	274 677,67
VASTAAVAA YHTEENSÄ	24 695 476,54	24 969 654,45
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA	14 667 449,11	15 077 116,09
I Peruspääoma	14 669 180,21	14 669 180,21
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	407 935,88	362 959,81
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-409 666,98	44 976,07
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	418 193,61	438 466,42
1. Poistoero	418 193,61	438 466,42
E VIERAS PÄÄOMA	9 609 833,82	9 454 071,94
I Pitkäaikainen	8 191 323,17	8 001 882,36
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	300 000,00	600 000,00
3. Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	7 891 323,17	7 401 882,36
Lyhytaikainen	1 418 510,65	1 452 189,58
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	300 000,00	300 000,00
3. Lainat kunnilta/kuntayhtymiltä	479 512,20	460 000,00
6. Saadut ennakot	1 601,48	2 088,05
7. Ostovelat	321 457,83	347 383,47
9. Muut velat	188 975,11	114 280,07
10. Siirtovelat	126 964,03	228 437,99
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	24 695 476,54	24 969 654,45
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	61,09%	62,14%
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	251,62%	245,50%
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %		
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	-2	408
Lainakanta 31.12., 1000 €	9 101	8 762
Lainasaamiset, 1000 €	1 692	1 512

TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAOHJEET

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on jaksotettu tuloslaskelman suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenuon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Rahoitusomaisuus

Käytössä on yksi ulkoinen ja yksi sisäinen yhdistili kaupungin ja vesiliikelaitoksen keskinäisiä rahan siirtoja varten.

SUUNNITELMAPOISTOJEN PERUSTEET

Sekä poistoprosenttien että poistomenetelmien lasketut poistoajat seuraavat Loviisan kaupungin poistosuunnitelmaa:

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	ei poistoa	
Rakennukset		
Tehtas- ja tuotantorakennukset	tasapoisto	20 v
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Muu maa- ja vesirakenteet	tasapoisto	15 v
Vedenjakeluverkosto	tasapoisto	30 v
Viemäriverkosto	tasapoisto	30 v
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	tasapoisto	10 v
Koneet ja kalusto		
Muut kuljetusvälineet	tasapoisto	5 v
Muut liikkuvat työkoneet	tasapoisto	5 v
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	5 v

Pysyvien vastaavien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankinnat, jotka alittavat 10 000 euroa, kirjataan vuosikuluiksi (aktivointiraja).

AINEELLISET HYÖDYKKEET

	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset työt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	37 349,52	4 114 050,41	15 535 823,12	31 888,64		1 476 490,01	21 195 601,70
Lisäykset			888 882,08			330 027,31	1 218 909,39
Rahoitusosuudet							
Vähennykset							
Siirrot			1 476 490,01				
Poistot		-370 917	-775 654,06	-14 354,88			-1 160 925,94
Arvonlennukset							
Hankintameno 31.12.	37 349,52	3 743 133,41	17 125 541,15	17 533,76		330 027,31	21 253 585,15
Arvonkorotukset							
Olennaiset lisäpoistot							
Kirjanpitoarvo 31.12.	37 349,52	3 743 133,41	17 125 541,15	17 533,76		330 027,31	21 253 585,15

POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET

Poistoero	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoero/1.1.	438 466,42	458 739,24
Pernaja; kunnallistekniikka,	-20 272,82	-20 272,82
Poistoeron muutos		
Investointivaraukseen liittyvä poistoero/31.12.	418 193,61	438 466,42

SIIRTOSAAMIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Uudenmaan ELY-keskus	0,00	0,00
Muut siirtosaamiset	0,00	0,00
Siirtosaamiset yhteensä	0,00	0,00

SIIRTOVELKoihin sisältyvät olennaiset erät

	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilöstösivukulujen jaksotukset	99 505,74	223 328,15
Muut siirtovelat	27 458,29	5 109,84
Siirtovelka yhteensä	126 964,03	228 437,99

HENKILÖSTÖ 31.12.

	2023	2022
Vakinainen henkilökunta	10	11
Osa-aikainen henkilökunta	0	1

OMAN PÄÄOMAN ERITTELY

Oman pääoman muutokset	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	14 669 180,21	14 669 180,21
Lisäykset		
Vähennykset		
Peruspääoma 31.12	14 669 180,21	14 669 180,21
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 1.1.	362 959,81	154 709,03
Lisäykset	44 976,07	208 250,78
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 31.12.	407 935,88	362 959,81
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-409 666,98	44 976,07
Oma pääoma yhteensä	14 667 449,11	15 077 116,09

TILINPÄÄTÖKSEN PÄIVÄYS JA ALLEKIRJOITUS
DATERING OCH UNDERTECKNING AV BOKSLUTET

Loviisan Vesiliikelaitoksen johtokunta
Direktionen för Affärsverket Lovisa Vatten

Loviisa – Lovisa 14.3.2024

Puheenjohtaja
Ordförande
Mikael Karlsson

Varapuheenjohtaja
Viceordförande
Eeva Holmström

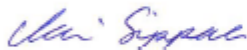
Johtokunnan jäsen
Direktionsledamot
Mats Lönnfors

Johtokunnan jäsen
Direktionsledamot
Irene Malmberg

Johtokunnan varajäsen
Direktions suppleant
Eija Henriksson

Vesiliikelaitoksen johtaja
Direktör för Vattenaffärsverket
Maria Sippala

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.
Över utförd revision har vi idag avgett berättelse.

Loviisa – Lovisa 2024

TILINPÄÄTÖKSEN PÄIVÄYS JA ALLEKIRJOITUS

DATERING OCH UNDERTECKNING AV BOKSLUTET

Loviisan kaupunginhallitus on hyväksynyt vuoden 2023 tilinpäätöksen.
Lovisa stadsstyrelse har godkänt bokslutet för år 2023.

Loviisa-Lovisa 25.3.2024

Arja Isotalo
puheenjohtaja
ordförande

Petri Hakasaari
I varapuheenjohtaja
II vice ordförande

Lotte-Marie Stenman
Varsinainen jäsen
Stadsstyrelsens medlem

Stefan Thesslund
Varajäsen
Ersättare

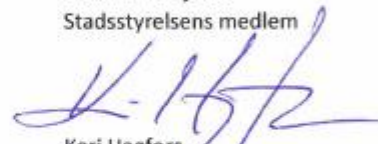

Elina Amnell-Holzhäuser
Vt. Kaupunginjohtaja
Tf. Stadsdirektör

Agneta Alm
Varsinainen jäsen
Stadsstyrelsens medlem

Mikael Karlsson
Varajäsen
Ersättare

Irene Malmberg
Varsinainen jäsen
Stadsstyrelsens medlem

Satu Hämäläinen
Varsinainen jäsen
Stadsstyrelsens medlem

Kari Hagfors
Varsinainen jäsen
Stadsstyrelsens medlem

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.
Över utförd revision har vi idag avgett berättelse.

Loviisa-Lovisa 2024